

សង្ឃ

สารบัญ

หน้า

■ การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องโครงงานคอมพิวเตอร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยประยุกต์ใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคกระบวนการกลุ่ม ปรัชญา บุตรวงษ์.....	1
■ การพัฒนารูปแบบการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ปรัชญา บุตรวงษ์.....	18
■ ความต้องการศึกษาต่อหลักสูตรปริญญาเอก สาขาวิชาวิจัยพุทธศาสตร์และปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน อัครเดช นิละโยธิน.....	34
■ ความต้องการการศึกษาคือหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน จังหวัดขอนแก่น อัครเดช นิละโยธิน.....	50
■ บทบาทของพระสงฆ์กับการช่วยเหลือประชาชนในสถานการณ์โควิด-19 พระณัฐวุฒิ พันทะลี.....	66
ภาคผนวก.....	78

การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง โครงงานคอมพิวเตอร์
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยประยุกต์ใช้การจัดการเรียนรู้
ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคกระบวนการกลุ่ม
The Development of Learning Activity Packages on Computer
Project for Grade 9 Students applies Learning Management with
Inquiry Method by Group process.

ปรัชญา บุตรวงษ์

Pruchya Bootwong

โรงเรียนนาข้าววิทยาคม

Author for Correspondence: E-mail : pruchya.boot@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาประสิทธิภาพและประสิทธิผลของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง โครงงานคอมพิวเตอร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยประยุกต์ใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคกระบวนการกลุ่ม 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง โครงงานคอมพิวเตอร์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยประยุกต์ใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคกระบวนการกลุ่ม และ 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง โครงงานคอมพิวเตอร์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยประยุกต์ใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคกระบวนการกลุ่ม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 32 คน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 โรงเรียนนาข้าววิทยาคม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง โครงงานคอมพิวเตอร์ จำนวน 8 ชุด แผนการจัดการเรียนรู้โดยประยุกต์ใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคกระบวนการกลุ่ม จำนวน 10 แผน แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง โครงงานคอมพิวเตอร์ และแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง โครงงานคอมพิวเตอร์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ t-test แบบ Dependent Samples (Pre Test – Post Test)

ผลการวิจัย พบว่า 1) ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง โครงงานคอมพิวเตอร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยประยุกต์ใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคกระบวนการกลุ่ม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 86.03/85.10 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80

วารสารวิชาการแสงอีสาน

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

ที่ตั้งไว้ และค่าดัชนีประสิทธิผล (E.I.) ของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง โครงงานคอมพิวเตอร์ สำหรับนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยประยุกต์ใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิค
กระบวนการกลุ่ม มีค่าดัชนีประสิทธิผล (E.I.) เท่ากับ 0.7675 ซึ่งแสดงว่า นักเรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนรู้
เพิ่มขึ้นร้อยละ 76.75 2 นักเรียนที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง โครงงานคอมพิวเตอร์ สำหรับ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยประยุกต์ใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับ
เทคนิคกระบวนการกลุ่ม มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ
0.05.3 นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง โครงงานคอมพิวเตอร์ สำหรับ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยประยุกต์ใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับ
เทคนิคกระบวนการกลุ่ม โดยรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.83 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ:การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้, โครงงานคอมพิวเตอร์, กระบวนการสืบเสาะ, เทคนิคกระบวนการ
กลุ่ม

Received: 05/02/2563, Revised: 20/03/ 2563, Accepted: 20/03/2563

Abstract

The purposes of this research were : 1) to study the efficiency and effectiveness of learning activity packages on a computer project for grade 9 students with the applies learning management with the inquiry method by the group process, 2) to compare the learning achievement of students before and after studying with learning activity packages ,and 3) to study the satisfaction of students with learning packages. The sample group in this research were 32 of grade 9 students in the first semester of the academic year 2018 of Nakha Witthayakhom school. The research tools were learning activity packages on Computer Project, Learning management plan applies learning management with the inquiry method by group process, learning achievement-tests, and the questionnaire of student satisfaction with the learning activity packages. The data were analysis by percentage, mean, standard deviation. And hypothesis testing using a dependent samples t-test (pre test - post test).

The results were as follows :

1) The efficiency of the Learning Activity Packages on Computer Project for Grade 9 students by applying learning management with Inquiry Method by Group Process Techniques (E_1/E_2) was 86.03 / 85.10 was higher than the criterion set 80/80, and the effectiveness index (E.I.) of the learning activity packages were equal to 0.7675, indicating that students have progressed in learning by 76.75 percent.

2) The learning achievement after using learning activity packages was higher than before using the packages at a statistically significant difference of .05 level.

3) The satisfaction of students towards learning activity packages as a whole was at the highest level. ($\bar{x} = 4.83$)

Keywords : Development of Learning Activity Packages, Computer project, Inquiry Method, Group process techniques

วารสารวิชาการแสงอีสาน

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

1.บทนำ

การเรียนรู้ของมนุษย์เกิดขึ้นตั้งแต่วินาทีแรกของความเป็นมนุษย์ โดยเรียนรู้จากการสัมผัส หลังจากนั้นก็พยายามเรียนรู้จากสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวและนำมาตีความหมายเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตามศักยภาพของแต่ละบุคคลที่จะพึงรู้ได้ด้วยพลังของสมองและความพยายามเพื่อให้มีชีวิตรอด ทำให้มนุษย์ต้องเรียนรู้ด้วยวิธีที่หลากหลายซึ่งวิธีการที่แต่ละบุคคลได้เรียนรู้นั้นมีความสำคัญต่อการพัฒนาความรู้ บุคลิกภาพ ทักษะ และเจตคติของบุคคล แต่ละคนอาจเรียนรู้ได้จากการคิด การไม่คิด และด้วยการเรียนรู้จากผู้อื่น (สุพัตรา ชาติบัญชาชัย, ม.ป.ป. : 2) ดังนั้น การเรียนรู้จึงมีความสำคัญและเกิดขึ้นตลอดชีวิตของทุกคน การเรียนรู้จึงเป็นสิ่งที่ทุกคนควรตระหนักและให้ความสำคัญเพราะการเรียนรู้จะเป็นสิ่งที่ช่วยให้บุคคลเกิดการพัฒนาในทุกด้าน ดังที่ จันทรเพ็ญ ภูโสภา (2559: 80-81) กล่าวว่า การเรียนรู้เป็นกระบวนการที่สำคัญที่ช่วยให้เข้าใจพฤติกรรมมนุษย์ เป็นเครื่องมือที่ช่วยแก้ปัญหาต่าง ๆ ในการดำรงชีวิต การเรียนรู้จึงนับว่าเป็นหัวใจของการดำรงชีวิต ทุกคนเกิดมาจะต้องเรียน

ดังนั้น การจัดการเรียนรู้จึงเป็นสิ่งสำคัญในการจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนได้มีความรู้และผ่านการวัดและประเมินผลตามที่หลักสูตรกำหนด โดยการจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการนำหลักสูตรเข้าสู่ชั้นเรียนเพื่อพัฒนานักเรียนให้บรรลุตามที่หลักสูตรกำหนดไว้ ในขณะเดียวกันกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนถือว่าเป็นหัวใจของการจัดการเรียนรู้ ดังนั้น การจัดการเรียนรู้จึงมีความสำคัญ (ประกาศิต อานุกาฬแสนยาก, 2556 : 2-3) ซึ่งจากการศึกษาค้นคว้า พบว่า ชุดกิจกรรมการเรียนรู้จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครู และส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้เป็นการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ นักเรียนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ทำให้นักเรียนไม่เกิดความเบื่อหน่ายต่อการเรียนการสอน นักเรียนมีความกระตือรือร้นที่จะศึกษาหาคำตอบด้วยตนเอง และเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงซึ่งก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนรู้ สามารถพัฒนาการเรียนรู้ของตนเองได้อย่างเต็มที่ ในด้านการสอนของครู ช่วยให้ครูมีความสะดวกในการจัดการเรียนการสอน และสามารถช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการสอนของครูได้เป็นอย่างดี สุคนธ์ สิ้นธพานนท์ (2553 : 21) ได้กล่าวว่า ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ช่วยให้นักเรียนได้ใช้ความสามารถในการศึกษาความรู้ในชุดการเรียนการสอนด้วยตนเองเป็นแบบการฝึกทักษะในการแสวงหาความรู้ ทักษะการอ่าน และสรุปความรู้อย่างเป็นระบบ และเกษมสันต์ วัฒนานรงค์ (2554 : 108-109) ได้กล่าวว่า ชุดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นการช่วยแก้ปัญหาความแตกต่างระหว่างบุคคลและส่งเสริมการเรียนรู้รายบุคคลเนื่องจากชุดการสอบสามารถทำให้ผู้เรียนเรียนได้ตามความสามารถ ความถนัดและความสนใจตามเวลาและโอกาส ที่เอื้ออำนวยแก่ผู้เรียนซึ่งแตกต่างกัน

จากการศึกษาค้นคว้า ยังไม่พบว่ามีชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ที่สามารถนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ที่จะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน เรื่อง โครงงานคอมพิวเตอร์ ในรายวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและคอมพิวเตอร์ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี โรงเรียนนาข้าววิทยาคม อำเภอนาโพธิ์ จังหวัดมหาสารคาม ซึ่งเป็นโรงเรียนมัธยมประจำตำบล สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม ที่บริบทของนักเรียนและบริบทของโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในชุมชนชนบทที่มีความเรียบง่ายในการดำเนินชีวิตการแข่งขันทางการเรียนของนักเรียนยังไม่มากพอที่จะทำให้เด็กมีความต้องการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตัวเอง ถ้ายังขาดสื่อการเรียนการสอนที่ช่วยกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความต้องการการเรียนรู้ จึงทำให้นักเรียนไม่มีความกระตือรือร้นในการเรียนเท่าที่ควร ผู้วิจัย จึงได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง โครงงานคอมพิวเตอร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยประยุกต์ใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคกระบวนการกลุ่ม เพื่อให้ได้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพในการนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ที่จะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในรายวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและคอมพิวเตอร์ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ที่สูงขึ้นต่อไป

จากการศึกษาค้นคว้า ผู้วิจัยพบว่า การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้และการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคกระบวนการกลุ่มมีข้อดีและข้อจำกัด ดังนี้ การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้มีข้อดี คือ นักเรียนเป็นศูนย์กลางในการเรียนการสอน นักเรียนมีโอกาสได้พัฒนาความคิดอย่างเต็มที่ ได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองจึงมีความอยากเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา เป็นการเรียนโดยการเน้นที่ปัญหาจะมีประโยชน์ต่อนักเรียนในแง่ที่ว่าฝึกให้นักเรียนเป็นผู้รู้จักลักษณะวิธีการแก้ปัญหา เป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้พัฒนาค่านิยมและเจตคติไปในด้านที่ดี และนักเรียนสามารถเรียนไปโดยมุ่งที่จะบรรลุเป้าหมายของตน แต่ทั้งนี้ การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ก็ยังมีข้อจำกัด คือ

ในกรณีที่ครูนำการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้มาใช้กับกลุ่มนักเรียนที่มีได้มอบหมายงานเป็นรายบุคคล นักเรียนอาจไม่มีโอกาสร่วมกิจกรรมทุกคน มีนักเรียนเพียงบางคนเท่านั้นที่มีโอกาสแสดงความคิดเห็นและการตัดสินใจ สำหรับการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกลุ่ม มีข้อดีคือ ส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะการทำงานร่วมกันและทักษะทางสังคม ส่งเสริมให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้า ค้นพบความรู้และสร้างสรรค์ความรู้ด้วยตนเอง นักเรียนได้ฝึกการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ฝึกหน้าที่ ฝึกการเป็นผู้นำผู้ตามในกลุ่ม ฝึกการช่วยเหลือกันในการทำงาน ฝึกการทำงานอย่างเป็นระบบ ฝึกความสามัคคี นักเรียนเรียนด้วยความกระตือรือร้น (Active Learning) เพราะได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมตลอดเวลา แต่ทั้งนี้ข้อจำกัดของการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกลุ่ม คือ ถ้าสมาชิกในกลุ่มขาดความเอาใจใส่และความรับผิดชอบ จะส่งผลให้ผลงานกลุ่มและการเรียนรู้ไม่ประสบความสำเร็จ และถ้าครูไม่เตรียมขั้นตอนการสอน ไม่เตรียมสื่อการเรียนการสอน ไม่เตรียมงานมอบหมายมาอย่างกระจ่างชัดเจน ความสำเร็จของการสอนจะไม่บรรลุตามเป้าหมาย จากการศึกษาถึงข้อดีและข้อจำกัดของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้และเทคนิคกระบวนการกลุ่ม ผู้วิจัย จึงได้นำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ทั้ง 2 วิธีมาประยุกต์ใช้ร่วมกันในการจัดการเรียนรู้ในการศึกษาค้นคว้า

วารสารวิชาการแสงอีสาน

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

ครั้งนี้ เพื่อให้การจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นในการนำไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง โครงงานคอมพิวเตอร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพื่อเป็นการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อนักเรียนต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพและประสิทธิผลของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง โครงงานคอมพิวเตอร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยประยุกต์ใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ ร่วมกับเทคนิคกระบวนการกลุ่ม
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง โครงงานคอมพิวเตอร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยประยุกต์ใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคกระบวนการกลุ่ม
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง โครงงานคอมพิวเตอร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยประยุกต์ใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ ร่วมกับเทคนิคกระบวนการกลุ่ม

3. วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 โรงเรียนนาข่าวิทยาคม อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม จำนวน 4 ห้อง นักเรียนทั้งหมด จำนวน 116 คน

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 โรงเรียนนาข่าวิทยาคม อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม จำนวน 1 ห้อง มีนักเรียนจำนวน 32 คน ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย โดยวิธีจับสลากแบบยกกลุ่มทั้งห้องเรียน

3.2 เนื้อหาในการศึกษา

เนื้อหาที่ใช้ในการศึกษา เรื่อง โครงงานคอมพิวเตอร์ ในรายวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและคอมพิวเตอร์ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ซึ่งสร้างครอบคลุมเนื้อหาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สาระและมาตรฐาน ตัวชี้วัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี

3.3 ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษา

ดำเนินการศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 ใช้เวลาในการศึกษา จำนวน 10 ชั่วโมง ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 8 ชุด แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 10 แผน แผนละ 1 ชั่วโมง โดยสอน วันละ 1 ชั่วโมง ทั้งนี้ รวมเวลาทดสอบก่อนเรียนในแผนปฐมนิเทศ และทดสอบหลังเรียนในแผนสรุป

3.4 ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น คือ ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง โครงงานคอมพิวเตอร์ สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยประยุกต์ใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคกระบวนการกลุ่ม

ตัวแปรตาม ได้แก่

3.1 ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง โครงงานคอมพิวเตอร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยประยุกต์ใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคกระบวนการกลุ่ม

3.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง โครงงานคอมพิวเตอร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยประยุกต์ใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคกระบวนการกลุ่ม

3.3 ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดกิจกรรมการเรียนรู้ และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยประยุกต์ใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคกระบวนการกลุ่ม

3.5 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิจัย โดยมีเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

3.5.1 ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง โครงงานคอมพิวเตอร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยประยุกต์ใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคกระบวนการกลุ่ม จำนวน 8 ชุด

3.5.2 แผนการจัดการเรียนรู้โดยประยุกต์ใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคกระบวนการกลุ่ม เรื่อง โครงงานคอมพิวเตอร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 10 แผน แผนละ 1 ชั่วโมง โดยสอน วันละ 1 ชั่วโมง ทั้งนี้ รวมเวลาทดสอบก่อนเรียนในแผนปฐมนิเทศ และทดสอบหลังเรียนในแผนสรุป

3.5.3 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง โครงงานคอมพิวเตอร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยประยุกต์ใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคกระบวนการกลุ่ม แบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

วารสารวิชาการแสงอีสาน

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

3.5.4 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง โครงงานคอมพิวเตอร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยประยุกต์ใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคกระบวนการกลุ่ม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ

3.6 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.6.1 ศึกษาสภาพของนักเรียน ชี้แจงข้อตกลงในการเรียนการสอน

3.6.2 ทดสอบก่อนเรียน (Pre – test) กับนักเรียนก่อนที่จะดำเนินการสอนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง โครงงานคอมพิวเตอร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยประยุกต์ใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคกระบวนการกลุ่ม จำนวน 30 ข้อ ตรวจคะแนนและบันทึกคะแนนไว้

3.6.3 ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง โครงงานคอมพิวเตอร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยประยุกต์ใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคกระบวนการกลุ่ม จำนวน 8 ชุด และแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จำนวน 10 แผน แผนละ 1 ชั่วโมง โดยสอนวันละ 1 ชั่วโมง ทั้งนี้ รวมเวลาทดสอบก่อนเรียนในแผนปฐมนิเทศ และทดสอบหลังเรียนในแผนสรุป ตามตาราง วัน เวลา ที่ใช้ในการทดลอง

3.6.4 ทดสอบหลังเรียนด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนฉบับเดียวกับที่ใช้ทดสอบก่อนเรียน

3.6.5 ตรวจผลการทำแบบทดสอบแล้วนำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ โดยใช้วิธีการทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐาน

3.6.6 นักเรียนทำแบบวัดความพึงพอใจที่มีต่อชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง โครงงานคอมพิวเตอร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยประยุกต์ใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคกระบวนการกลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาระดับความพึงพอใจ

3.7 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.7.1 วิเคราะห์หาประสิทธิภาพและค่าดัชนีประสิทธิผลของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง โครงงานคอมพิวเตอร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยประยุกต์ใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคกระบวนการกลุ่ม ตามเกณฑ์ 80/80 การหาเกณฑ์ 80 ตัวแรก ดำเนินการดังนี้

1) รวมคะแนนทดสอบย่อยหลังเรียน และคะแนนใบกิจกรรมของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

2) หาค่าเฉลี่ยของคะแนนทดสอบย่อยหลังเรียน และคะแนนใบกิจกรรมของนักเรียนกลุ่ม
ตัวอย่าง

3) คิดค่าเฉลี่ยที่หาได้เป็นร้อยละ

การหาเกณฑ์ 80 ตัวหลัง ดำเนินการ ดังนี้

- 1) รวมคะแนนแบบทดสอบหลังเรียนของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด
- 2) หาค่าเฉลี่ยของคะแนนรวมของแบบทดสอบหลังเรียน
- 3) คิดค่าเฉลี่ยที่หาได้เป็นร้อยละ

3.7.2 หาค่าดัชนีประสิทธิผลจากคะแนนทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

3.7.3 วิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง โครงงานคอมพิวเตอร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยประยุกต์ใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคกระบวนการกลุ่ม ระหว่างผลการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้สูตร t-test (Dependent Samples) แบบ Dependent Samples (Pre Test – Post Test)

3.7.4 หาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความพึงพอใจที่มีต่อชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง โครงงานคอมพิวเตอร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยประยุกต์ใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคกระบวนการกลุ่ม นำค่าเฉลี่ยมาแปลความหมายเป็นระดับความพึงพอใจจากเกณฑ์ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 100)

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 แปลความว่า พึงพอใจมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 แปลความว่า พึงพอใจมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 แปลความว่า พึงพอใจปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 แปลความว่า พึงพอใจน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 แปลความว่า พึงพอใจน้อยที่สุด

4. สรุปผลการวิจัย

4.1 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง โครงงานคอมพิวเตอร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยประยุกต์ใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคกระบวนการกลุ่ม พบว่า คะแนนเฉลี่ยจากการปฏิบัติกิจกรรมระหว่างเรียน (E_1) ของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง โครงงานคอมพิวเตอร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยประยุกต์ใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคกระบวนการกลุ่ม จำนวน 8 ชุด โดยมีคะแนนรวม เท่ากับ 5,506 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 86.03 ของคะแนนเต็ม ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80 ที่กำหนดไว้ และคะแนนหลังเรียน (E_2) เท่ากับ 817 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 85.10 ของคะแนนเต็ม ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80 ที่กำหนดไว้ ดังนั้น ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง โครงงานคอมพิวเตอร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยประยุกต์ใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิค

วารสารวิชาการแสงอีสาน

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

กระบวนการกลุ่ม มีค่าประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 86.03/85.10 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้ และผลการวิเคราะห์ประสิทธิผลของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง โครงงานคอมพิวเตอร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยประยุกต์ใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคกระบวนการกลุ่ม พบว่า ค่าดัชนีประสิทธิผลของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง โครงงานคอมพิวเตอร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยประยุกต์ใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคกระบวนการกลุ่ม มีค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.7675 ซึ่งแสดงว่า นักเรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 76.75

4.2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง โครงงานคอมพิวเตอร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยประยุกต์ใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคกระบวนการกลุ่ม จำนวน 32 คน มีคะแนนทดสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน มีคะแนนทดสอบก่อนเรียนโดยรวมเท่ากับ 345 คะแนน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 10.78 คิดเป็นร้อยละ 35.94 และมีคะแนนทดสอบหลังเรียนโดยรวมเท่ากับ 817 คะแนน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 25.53 คิดเป็นร้อยละ 85.10 และนักเรียนที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง โครงงานคอมพิวเตอร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยประยุกต์ใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคกระบวนการกลุ่ม มีคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.3 ผลการศึกษาความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง โครงงานคอมพิวเตอร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยประยุกต์ใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคกระบวนการกลุ่ม โดยรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.83 อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เนื้อหาในบทเรียนมีความพอดีเนื้อหาไม่มากหรือน้อยเกินไป มีระดับความพึงพอใจมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.94 รองลงมา ได้แก่ เนื้อหาที่เรียนเป็นสิ่งที่นักเรียนสนใจ และนักเรียนพอใจวิธีการเก็บคะแนน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.88

5. อภิปรายผลการวิจัย

5.1 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง โครงงานคอมพิวเตอร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยประยุกต์ใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคกระบวนการกลุ่ม พบว่า คะแนนเฉลี่ยจากการปฏิบัติกิจกรรมระหว่างเรียน (E_1) ของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง โครงงานคอมพิวเตอร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยประยุกต์ใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคกระบวนการกลุ่ม จำนวน 8 ชุด โดยมีคะแนนรวม เท่ากับ 5,506 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 86.03 ของคะแนนเต็ม ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80 ที่กำหนดไว้ และคะแนนหลังเรียน (E_2) เท่ากับ 817 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 85.10 ของคะแนนเต็ม ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80 ที่

กำหนดไว้ ดังนั้น ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง โครงงานคอมพิวเตอร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยประยุกต์ใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคกระบวนการกลุ่ม มีค่าประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 86.03/85.10 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้ และผลการวิเคราะห์ประสิทธิผลของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง โครงงานคอมพิวเตอร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยประยุกต์ใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคกระบวนการกลุ่ม พบว่า ค่าดัชนีประสิทธิผลของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง โครงงานคอมพิวเตอร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยประยุกต์ใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคกระบวนการกลุ่ม มีค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.7675 ซึ่งแสดงว่า นักเรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 76.75 ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาขั้นตอนการสร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้และดำเนินการสร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างเป็นระบบตามขั้นตอน โดยศึกษาวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพอย่างละเอียด ทำการวิเคราะห์มาตรฐาน/ตัวชี้วัด เนื้อหาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและคอมพิวเตอร์ 3 กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ ขอบข่ายของเนื้อหา และเวลาเรียนให้สอดคล้องกับมาตรฐาน/ตัวชี้วัด เป็นไปตามหลักการของหลักสูตร กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการสร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ดำเนินการสร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้ นำไปเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแก้ไขความถูกต้องของเนื้อหา ภาษา เวลาเรียน และความเหมาะสมของรูปแบบ และองค์ประกอบของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ แล้วนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างทั้งรายบุคคลและรายกลุ่ม เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ นำผลมาปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปทดลองเพื่อหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ 80/80 ซึ่งขั้นตอนการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง โครงงานคอมพิวเตอร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยประยุกต์ใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคกระบวนการกลุ่ม มีขั้นตอนการสร้างของ ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2552 : 72) ชุดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นนวัตกรรมการศึกษาที่ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้รายบุคคล นักเรียนได้เรียนตามความสามารถ ตามความสนใจ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ยังช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองตามอัตรา ไม่เกิดความเบื่อหน่าย สนองความแตกต่างระหว่างบุคคล ส่งเสริมความรับผิดชอบของนักเรียน ทำให้นักเรียนได้ประสบการณ์ตรงผ่านกระบวนการต่าง ๆ ได้พิสูจน์ทดสอบ และเห็นผลประจักษ์ด้วยตนเอง จึงเกิดการเรียนรู้ได้ดีมีความเข้าใจและจดจำการเรียนรู้นั้นได้นาน เปิดโอกาสให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะกระบวนการ นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมมากทำให้เกิดความกระตือรือร้นในการเรียน (อ้างอิงมาจาก ทิศนา ขัมมณี, 2550 : 28) ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ดวงนภา สิงห์พันธุ์ (2557 : 69-172) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์บนเครือข่ายสังคมออนไลน์ เรื่อง การเขียนโปรแกรมภาษาโลโก สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2556 โรงเรียนสะพานเชือกวิทยาคม จังหวัดจันทบุรี จำนวน 1 ห้องเรียน ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม จำนวน 19 คน ผลการวิจัยพบว่า ค่าคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เท่ากับ 9.89 และค่า

วารสารวิชาการแสงอีสาน

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

คะแนนเฉลี่ย ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน เท่ากับ 24.32 แสดงว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับ ชรินทร์ทิพย์ ลายพยัคฆ์ (2555 : 59-77) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์ด้วยชุดกิจกรรมโครงงานวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเมืองนครศรีธรรมราช กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2555 โรงเรียนเมืองนครศรีธรรมราช จำนวน 42 คน ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์ ก่อนและหลังใช้ชุดกิจกรรมโครงงานวิทยาศาสตร์ หน่วยโครงงานกับการวัด หลังใช้ชุดกิจกรรมมากกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับ เบญญาภา วิไลวรรณ (2556 : 46-100) ได้ศึกษาเรื่อง การสร้างชุดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ห้อง 1 โรงเรียนบ่อทองวงษ์จันทร์วิทยา อำเภอบ่อทอง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 48 คน ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้ชุดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์พบว่า มีความคิดสร้างสรรค์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง โครงงานคอมพิวเตอร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยประยุกต์ใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคกระบวนการกลุ่ม จำนวน 32 คน มีคะแนนทดสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน มีคะแนนทดสอบก่อนเรียนโดยรวมเท่ากับ 345 คะแนน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 10.78 คิดเป็นร้อยละ 35.94 และมีคะแนนทดสอบหลังเรียนโดยรวมเท่ากับ 817 คะแนน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 25.53 คิดเป็นร้อยละ 85.10 และนักเรียนที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง โครงงานคอมพิวเตอร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยประยุกต์ใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคกระบวนการกลุ่ม มีคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง โครงงานคอมพิวเตอร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยประยุกต์ใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคกระบวนการกลุ่ม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นอย่างเป็นระบบ ผ่านการตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขจนเกิดความสมบูรณ์มีประสิทธิภาพ ส่งผลให้ผู้เรียนสนใจและมีความกระตือรือร้นในบทเรียนนั้นยิ่งขึ้น ผู้วิจัยได้สร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้โดยให้มีรูปแบบที่หลากหลาย ตลอดจนเนื้อหาที่ทันสมัย น่าสนใจ มีข้อคิดเหมาะกับวัยของนักเรียน ทั้งนี้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ยังเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนมากที่สุด นักเรียนทำกิจกรรมได้ด้วยตัวเอง และเรียนไปตามความสามารถความต้องการของตนเอง ได้แสดงความคิดเห็นฝึกการตัดสินใจ แสวงหาความรู้ด้วยตนเองและมีความรับผิดชอบตนเอง นักเรียนมีอิสระในการเรียนรู้ สามารถวัดผลการเรียนได้ตรงตามจุดมุ่งหมาย ช่วยลดภาระและสร้างความพร้อมและความมั่นใจให้กับครูได้อย่างดี เป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนรู้และทำกิจกรรมกลุ่ม และส่งเสริมการเรียนรู้ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งแนวคำถามในกิจกรรมการเรียนรู้ของแต่ละชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้พฤติกรรมลักษณะการคิดต่าง ๆ

ช่วยให้นักเรียนได้มีพื้นฐานในการวิเคราะห์อย่างมีขั้นตอน สอดคล้องกับ กฤษมันต์ วัฒนาณรงค์ (2554 : 109-113) ได้อธิบายถึงหลักการและทฤษฎีการเรียนรู้ที่นำมาใช้ในการผลิตชุดกิจกรรมการเรียนรู้ว่าเป็นการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้นักเรียนเข้าร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ทราบผลการเรียนของตนทันที มีการเสริมแรงอันจะทำให้นักเรียน กระทำพฤติกรรมซ้ำ หรือหลีกเลี่ยงไม่กระทำ ได้เรียนรู้ไปทีละขั้นตามความสามารถและความสนใจของนักเรียน และการนำวิธีวิเคราะห์ระบบ (Systems Analysis) มาใช้ในการสร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้ มีการจัดการเนื้อหาวิชาให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและวัยของ นักเรียนรายละเอียดยต่าง ๆ ได้นำไปทดลองปรับปรุงจนมีคุณภาพเชื่อถือได้แล้วจึงนำมาใช้ ซึ่งมีการเสนอแนะการสอนสำหรับครู ตั้งแต่การตั้งจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ขั้นตอนการจัดกิจกรรม สื่อการสอน ตลอดจนเครื่องมือและวิธีประเมินผล ทุกสิ่งทุกอย่างในระบบจะต้องสร้างขึ้นเป็นแบบบูรณาการมีความเกี่ยวเนื่องและสอดคล้องกันเป็นอย่างดี และการฝึกซ้ำ ๆ กันช่วยให้นักเรียนได้ฝึกบ่อย ๆ สอดคล้องกับหลักจิตวิทยาการเรียนรู้ในด้านกฎของการฝึกหัด ทำให้นักเรียนได้ฝึกและมีความคุ้นเคยกับแนวคำถาม เมื่อทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจึงทำให้สามารถวิเคราะห์ตามแนวพฤติกรรมความคิดตามลักษณะการคิดที่เรียนมาได้ และมีผลการทดสอบหลังเรียนสูงขึ้นได้ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ดวงภา สิงห์พันธุ์ (2557 : 69-172) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์บนเครือข่ายสังคมออนไลน์ เรื่อง การเขียนโปรแกรมภาษาโลโก สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2556 โรงเรียนสะพานเชือกวิทยาคม จังหวัดจันทบุรี จำนวน 1 ห้องเรียน ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม จำนวน 19 คน ผลการวิจัยพบว่า ค่าคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เท่ากับ 9.89 และค่าคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน เท่ากับ 24.32 แสดงว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับ ชรินทร์ทิพย์ ลายพยัคฆ์ (2555 : 59-77) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์ด้วยชุดกิจกรรมโครงงานวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเมืองนครศรีธรรมราช กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2555 โรงเรียนเมืองนครศรีธรรมราช จำนวน 42 คน ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์ ก่อนและหลังใช้ชุดกิจกรรมโครงงานวิทยาศาสตร์ หน่วยโครงงานกับการวัด หลังใช้ชุดกิจกรรมมากกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับ เบญญาภา วิไลวรรณ (2556 : 46-100) ได้ศึกษาเรื่อง การสร้างชุดกิจกรรมเพื่อพัฒนา คิดสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ห้อง 1 โรงเรียนบ่อทองวงษ์จันทร์วิทยา อำเภอบ่อทอง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 48 คน ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้ชุดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์พบว่า มีความคิดสร้างสรรค์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.3 ผลการศึกษาความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง โครงงานคอมพิวเตอร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยประยุกต์ใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคกระบวนการกลุ่มโดยรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.83 อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เนื้อหาในบทเรียนมีความพอดี เนื้อหาไม่มากหรือน้อยเกินไป มีระดับความพึงพอใจมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.94 รองลงมา ได้แก่ เนื้อหาที่เรียนเป็นสิ่งที่นักเรียนสนใจ และนักเรียนพอใจวิธีการเก็บคะแนน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.88 ผลการศึกษาปรากฏเช่นนี้เพราะ รูปแบบของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีความหลากหลาย ในแต่ละชุดกิจกรรมการเรียนรู้มีหลายกิจกรรมที่แตกต่างกันทำให้นักเรียนไม่รู้สึกเบื่อในการทำกิจกรรม ทั้งเนื้อหาในกิจกรรมของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยได้เลือกตามความสนใจของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ที่อยู่ในวัยรุ่นตอนต้นเกี่ยวกับสิ่งที่ที่น่าสนใจ มีข้อคิดที่นักเรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ นอกจากนี้นักเรียนได้เรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้โดยประยุกต์ใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคกระบวนการกลุ่ม เป็นรูปแบบที่สามารถส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งกาย สติปัญญา และสังคม ผู้เรียนรู้จักตนเอง มีบรรยากาศที่ไม่เป็นทางการ นักเรียนได้ผ่อนคลายสนุกกับการเรียนที่ไม่ย่ำสถานการณ์ วิธีการเรียนรู้เป็นแบบกระตุ้นสนับสนุนกลุ่มให้คิดคำถามที่ลึกซึ้งและหาคำตอบของคำถามนั้นด้วยวิธีการเป็นลำดับขั้นตอน สอดคล้องกับประสาธ อิศรปริดา (2546 : 310) กล่าวถึงแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับความพึงพอใจของมาสโลว์ (Maslow's The Human Needs Theory) ไว้ว่า ทุกคนมีความต้องการอยู่เสมอ และไม่มีที่สิ้นสุดเมื่อได้รับความต้องการอย่างหนึ่งจะต้องการอีกอย่างหนึ่ง ซึ่งมีลักษณะความต้องการ 5 ระดับจากแนวความคิดของมาสโลว์ (Maslow) แสดงให้เห็นว่ามนุษย์ส่วนใหญ่ไม่สามารถบรรลุความต้องการในระดับการรู้จักตนเองได้ ทำให้นักเรียนมีความต้องการในระดับสูงมากขึ้น เพราะความต้องการในระดับสูงเป็นแรงผลักดันให้นักเรียนต้องอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม และทำการสื่อสารซึ่งกันและกัน เพื่อหวังผลในส่วนหนึ่งที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนความคิดอย่างกว้างขวาง เกิดการร่วมมือ นำไปสู่การปฏิบัติเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เป็นการสนองความต้องการต่าง ๆ ของมนุษย์นั่นเอง เมื่อมนุษย์ทุกคนมีความต้องการ และความต้องการนั้นได้รับการบริการหรือตอบสนองแล้ว ย่อมทำให้เกิดความพึงพอใจ สอดคล้องกับ ทิศนา ขัมมณี (2550 : 69) กล่าวว่า การเรียนรู้เกิดการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนอง ซึ่งมีหลายรูปแบบ บุคคลจะมีการลองถูกลองผิดพอใจมากที่สุดเมื่อเกิดการเรียนรู้แล้ว บุคคลจะใช้รูปแบบการตอบสนองที่เหมาะสมเพียงรูปแบบเดียว และจะพยายามใช้รูปแบบนั้นเชื่อมโยงในสิ่งเร้าในการเรียนรู้ต่อไปเรื่อย ๆ ซึ่งสอดคล้องกับ ดวงชีวัน กิติอาษา (2557 : 52) ได้ศึกษาค้นคว้าการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ได้ศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการเรียนรู้และเจตคติของนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรม พบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมมีการเรียนรู้และเจตคติสูงขึ้นกว่าก่อนการเรียนรู้ นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ จะเกิดการเรียนรู้ได้ดีเมื่อสถานการณ์หรือโอกาสที่ท้าทายและกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ ซึ่งชุดกิจกรรมจะทำให้ให้นักเรียนมีความคิดที่หลากหลาย ความคิดยืดหยุ่นและท้าทายความสามารถของนักเรียนมากกว่าการเรียนการสอนตามบทเรียนปกติรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ 5E เรื่อง เอกภพ รายวิชาวิทยาศาสตร์

6 ว 23102 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนศรีอินทราทิตย์พิทยาคม โดยใช้แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) หาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ เรื่อง เอกภพ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ผลการศึกษาพบว่า ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง เอกภพ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้คือ 80/80 นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และนักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ เสาวนีย์ วิจิต (2559 : 95 - 100) ได้ศึกษาการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้หลักการสื่อสารและกระบวนการกลุ่ม เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์และทักษะการพูดเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์และทักษะการพูดเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้หลักการสื่อสารและกระบวนการกลุ่ม เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์และทักษะการพูดเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์และทักษะการพูดเชิงสร้างสรรค์โดยใช้หลักการสื่อสารและกระบวนการกลุ่ม เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์และทักษะการพูดเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้โดยใช้หลักการสื่อสารและกระบวนการกลุ่ม เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์และทักษะการพูดเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยการอาชีพหนองหาน อำเภอนองหาน จังหวัดอุดรธานี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 20 คน ผลการวิจัยพบว่า

1) กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้หลักการสื่อสารและกระบวนการกลุ่ม เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์และทักษะการพูดเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ที่มีประสิทธิภาพ 80.16/81.07 เป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80 2) นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์และทักษะการพูดเชิงสร้างสรรค์โดยใช้หลักการสื่อสารและกระบวนการกลุ่ม เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์และทักษะการพูดเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน 3) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้โดยใช้หลักการสื่อสารและกระบวนการกลุ่ม เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์และทักษะการพูดเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก

6. ข้อเสนอแนะ

6.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

6.1.1 ให้ใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง โครงงานคอมพิวเตอร์ ตามลำดับเนื้อหาจากง่ายไปหายาก จากเรื่องราวที่นักเรียนชอบและพบเห็นในชีวิตประจำวัน โดยอาจเพิ่มเนื้อหาในกิจกรรมของชุดการเรียนรู้ที่เกี่ยวกับเรื่องราวในชุมชน หรือภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามาร่วมด้วย ซึ่งจะช่วยให้มีความสนใจ ทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนมากขึ้น และเกิดความภาคภูมิใจ มั่นใจในการเรียนรู้มากขึ้น

วารสารวิชาการแสงอีสาน

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

6.1.2 ครูควรตรวจสอบพฤติกรรมความคิดของนักเรียนหลังจากเรียนบทเรียนอย่างสม่ำเสมอ โดยอาจเป็นการทำกิจกรรมในชุดกิจกรรมการเรียนรู้ซ้ำอีก หรือจัดทำชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีใบกิจกรรมหรือแบบฝึกทักษะที่มีเนื้อหาคล้ายกันมาฝึกเพิ่มเติม และการแบ่งกลุ่มนักเรียนนั้นต้องละความสามารถให้เด็กที่มีความสามารถต่างกันอยู่กลุ่มเดียวกัน และครูต้องดูแลให้สมาชิกในกลุ่มทุกคนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มอย่างทั่วถึง เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่คงทนมากขึ้น

6.1.3 ครูต้องศึกษารูปแบบการเรียนรู้ที่นำมาใช้ให้ชัดเจนในแต่ละขั้นตอน อธิบายขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียนได้เข้าใจ และปฏิบัติกิจกรรมตามลำดับขั้นในระยะเวลาที่เหมาะสม ไม่เร่งรัดรวบรัดขั้นตอน หรือข้ามขั้นตอนที่ครูคิดว่าไม่สำคัญไป เพื่อให้การเรียนรู้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดแก่ผู้เรียน

6.2 ข้อเสนอแนะในการศึกษาค้นคว้าครั้งต่อไป

6.2.1 ควรทำการศึกษาการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องอื่น ๆ โดยการประยุกต์ใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคกระบวนการกลุ่มในระดับชั้นอื่น ๆ

6.2.2 ควรศึกษาตัวแปรอื่นนอกเหนือจากการศึกษาผลสัมฤทธิ์ เช่น ความคงทนในการเรียนรู้ของนักเรียนที่เรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้

บรรณานุกรม

กฤษมันต์ วัฒนารงค์. (2554). *นวัตกรรมและเทคโนโลยีเทคนิคศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ :

มหาวิทยาลัยพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.

จันทร์เพ็ญ ภูโสภาก. (2559). *จิตวิทยาและการแนะแนวสำหรับครู*. มหาสารคาม : ตักสิลาการพิมพ์.

ชนินทร์ทิพย์ ลายพยัคฆ์. (2555). *การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์ด้วยชุดกิจกรรม*

โครงการวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเมือง นครศรีธรรมราช.

วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต นครศรีธรรมราช : มหาวิทยาลัย ราชภัฏนครศรีธรรมราช.

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2552). *80 นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ*. กรุงเทพฯ :

แดเน็กซ์อินเตอร์คอปอเรชั่น.

ดวงนภา สิงห์พันธุ์. (2557). *การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์บนเครือข่าย*

สังคมออนไลน์ เรื่อง การเขียนโปรแกรมภาษาโลโก สำหรับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3.

วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. จันทบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏ รำไพพรรณี.

ดวงชีวัน กิตติอาษา. (2557). *การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ 5E*

เรื่อง เอกภพรายวิชาวิทยาศาสตร์ 6 ว 23102 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3.

โรงเรียนศรีอินทราทิตย์พิทยาคม พิษณุโลก : องค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลก.

ทศนา แคมมณี. (2550). ศาสตร์การสอนองค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ.

พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เบญญาภา วิไลวรรณ. (2556). การสร้างชุดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคิดสร้างสรรค์สำหรับ นักเรียนชั้น

มัธยมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.

ประกาศิต อานภาพแสนยากร. (2556). การจัดการเรียนรู้. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ประสาธ อีสรปรีดา. (2552). สารัตถะจิตวิทยาการศึกษา. มหาสารคาม : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม.

สุพัตรา ขาดิบุญชาชัย. (ม.ป.ป.). กระบวนการเรียนรู้ : แนวคิด ความหมาย และบทเรียนในสังคม.

กรุงเทพฯ : พิสิษฐ์ไทย ออฟเซต.

สุพัตรา ขาดิบุญชาชัย. (ม.ป.ป.). กระบวนการเรียนรู้ : แนวคิด ความหมาย และบทเรียนในสังคม.

กรุงเทพฯ : พิสิษฐ์ไทย ออฟเซต.

เสาวนีย์ วิจิต. (2559). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้หลักการสื่อสารและกระบวนการกลุ่มเพื่อ

ส่งเสริมผลสัมฤทธิ์และพัฒนากการพูดเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ.

วิทยานิพนธ์คุรุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

การพัฒนารูปแบบการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะ

การคิดสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

The Development of Learning Activity of Management Model Promoting

Creative Thinking Skills for Mathayomsuksa 4 Students

ปรัชญา บุตรวงษ์

Pruchya Bootwong

โรงเรียนนาข้าววิทยาคม

Author for Correspondence: E-mail : pruchya.boot@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะที่ส่งเสริมทักษะการคิดสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยการศึกษาเอกสารและการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน, 2) พัฒนารูปแบบการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยนำข้อมูลจากระยะที่ 1 มาสร้างรูปแบบการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ ๓ แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ตรวจสอบความเหมาะสม ของรูปแบบการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ ๓ ก่อนนำไปใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/3 จำนวน 30 คน ซึ่งเป็นกลุ่มทดลอง 3) ศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และ 4) เพื่อประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 โรงเรียนนาข้าววิทยาคม สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม จำนวน 30 คน ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่ายด้วยการจับสลากแบบยกกลุ่มทั้งห้องเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ แผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เรื่อง ผลกระทบจากการใช้เทคโนโลยี รายวิชาการออกแบบเทคโนโลยี จำนวน 12 แผน แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการคิดสร้างสรรค์ เรื่อง ผลกระทบจากการใช้เทคโนโลยี รายวิชาการออกแบบเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 แบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ และ 4) ประเมินรูปแบบการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ ที่ส่งเสริมทักษะการคิดสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า

(Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบสมมติฐานใช้ t-test แบบ Dependent Samples (Pre Test – Post Test)

ผลการวิจัย พบว่า

1. แนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดสร้างสรรค์ 7 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นนำ 2) ขั้นการเปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่าง 3) ขั้นสมมติตัวเองเปรียบเทียบกับสิ่งของ 4) ขั้นเปรียบเทียบคู่ขัดแย้ง 5) ขั้นอธิบายความหมาย 6) ขั้นสร้างสรรค์งาน และ 7) ขั้นประเมินผลและสรุปผลการเรียนรู้

2. รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีลักษณะเป็นแผนภูมิโครงสร้างที่สัมพันธ์กัน 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) วัตถุประสงค์ 2) ทฤษฎี/หลักการ/แนวคิด 3) สภาพและลักษณะของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 4) องค์ประกอบของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และ 5) ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และ 6) ผลการประเมินรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะที่ส่งเสริมทักษะการคิดสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.82$)

3. ผลการใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีค่าประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 85.07/85.00 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ มีค่าดัชนีประสิทธิผล (E.I.) เท่ากับ 0.7700 ซึ่งแสดงว่า นักเรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 77.00 และนักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีความสามารถด้านการคิดสร้างสรรค์เรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ

4. ผลการประเมินความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดสร้างสรรค์ โดยรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.55 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : การพัฒนา, รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้, ทักษะการคิดสร้างสรรค์

Received: 20/02/2563, Revised: 23/03/2563, Accepted: 23/03/2563

Abstract

The objectives of this research were : 1) to study the guidelines for organizing learning activities that promote creative thinking skills for Mathayomsuksa 4 students by studying documents and interviewing 4 experts, 2) to develop a model of learning activities that promote creative thinking skills for Mathayomsuksa 4 students by using the data from Phase 1 to create a model for organizing learning activities, then brought to 5 experts to check the Suitability of the learning activity management model before being applied to 30 of mathayomsuksa 4/3 students in the experimental group and, 3) to study the results of using the learning activity management model that promotes creative thinking skills for Mathayomsuksa 4 students. The sampling population were 30 students in Mathayomsuksa 4/2 in the first semester of the academic year 2019 in Nakha Witthayakhom School by group lottery picking throughout the classroom. The tools used in the study were 12 plans of learning activity using the learning activity management model that promoted creative thinking skills for Mathayomsuksa 4 students on the impact of using Technology Design Course. The creative thinking skills tested about the effect of using technology Design Course for Mathayomsuksa 4 students and multiple-choice type with 4 choices of 30 items, and assessed the pattern of learning activities that promoted creative thinking skills for Mathayomsuksa 4 students by using the questionnaire of students' satisfaction with organizing learning activities that promote creative thinking skills for Mathayomsuksa 4 students, as a rating scale of 5 levels consisting of 20 items. The statistics used for data analysis were percentage, mean, standard deviation and hypothesis testing with dependent samples t-test (pre test – post test).

The results were as follows:

1.The guidelines for organizing learning activities that promote creative skills for MathayomSuksa 4 students have guidelines for organizing learning activities that promote creative thinking skills in 7 steps: 1) introduction, 2) comparison of similarities and differences 3) assume that you compare with things, 4) comparison of contradictory pairs, 5) step to explain the definition, 6) creative , and 7) assessment and learning outcomes.

2.The model of a learning activity of management model that promotes creative thinking skills for Mathayomsuksa 4 students had the structure of the chart was related to 5 components : 1) objectives 2) theories / principles / concepts 3) conditions and characteristics of learning activities, 4) elements of learning activities, 5) organizing procedures, and 6)the evaluation of a learning activity of management model that promotes creative thinking skills for Mathayomsuksa 4 students with 5 experts had the highest level ($\bar{X} = 4.82$).

3. The effect of using learning activity of management model promoted creative thinking skills for Mathayomsuksa 4 students that the researcher created in organizing learning activities the efficiency (E_1/E_2) was 85.07 / 85.00 which was higher than the set 80/80 criteria. The effectiveness index (E.I.) was 0.7700 which shows that the students have more advancement in learning 77.00% and the students with study with a learning management style that promotes creative thinking skills for Mathayomsuksa 4 students with the creative thinking skills, learn after studying was higher than before at .05 level of significance.

4). For the results of satisfaction assessment on learning activities that promoted creative thinking skills for Mathayomsuksa 4 students, the students were satisfied with the

learning management which promoted creative thinking. Overall the average was 4.55 with the highest level of satisfaction.

Keywords Creative Thinking Skills, Development , Learning Activity of Management Model.

วารสารวิชาการแสงอีสาน

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

1.บทนำ

การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ถือว่าเป็นความพยายามที่จะทำการปฏิรูปการศึกษาครั้งสำคัญซึ่งดำเนินการจัดทำขึ้นด้วยความร่วมมือจากหลายฝ่ายทั้งฝ่ายการเมืองข้าราชการครูอาจารย์บุคคลที่เกี่ยวข้องตลอดจนประชาชนองค์กรและสถาบันต่าง ๆ มีการศึกษาปัญหาประมวลองค์ความรู้ต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกประเทศมีการระดมผู้รู้ นักปราชญ์มาช่วยกันคิดช่วยกันสร้างเป้าหมายของการศึกษาไทยด้านกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 ได้ให้ความสำคัญกับความสามารถแสวงหาความรู้ในชีวิตประจำวันซึ่งจะทำให้เกิดประโยชน์ในการดำรงชีวิตและอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขทั้งยังจะทำให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องซึ่งจะเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้า เพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางในการจัดการศึกษาของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ที่มีแนวทางว่าต้องยึดหลักนักเรียนทุกคนมีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่านักเรียนมีความสำคัญที่สุดกระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้นักเรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพการจัดการกระบวนการเรียนรู้ตลอดจนรักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545, น. 5) การจัดการเรียนรู้จึงเป็นสิ่งที่สำคัญในการจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนได้มีความรู้และผ่านการวัดและประเมินผลตามที่หลักสูตรกำหนด โดยการจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการนำหลักสูตรเข้าสู่ชั้นเรียนเพื่อพัฒนานักเรียนให้บรรลุตามที่หลักสูตรกำหนดไว้ ในขณะที่เกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนถือว่าเป็นหัวใจของการจัดการเรียนรู้ (ประกาศิต อานุภาพ แสนยากร, 2556 : 2-3) ซึ่ง ทิศนา ขัมมณี (2553 : 221) ได้กล่าวถึงรูปแบบการเรียนรู้ว่า คือสภาพลักษณะของการเรียนการสอนที่ครอบคลุมองค์ประกอบสำคัญซึ่งได้รับการจัดไว้อย่างเป็นระเบียบ โดยประกอบด้วยกระบวนการหรือขั้นตอนสำคัญในการเรียนการสอน รวมทั้งวิธีสอนและเทคนิคการสอนต่าง ๆ ที่สามารถช่วยให้สภาพการเรียนการสอนนั้นเป็นไปตามทฤษฎี หลักการหรือแนวคิดที่ยึดถือ ดังนั้นการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ก็คือการพัฒนา รูปแบบ วิธีการและเทคนิคการเรียนการสอนต่าง ๆ เพื่อให้ให้นักเรียนมีความรู้และเข้าใจในเนื้อหาที่เรียน และเกิดทักษะกระบวนการเรียนรู้ซึ่งในการพัฒนารูปแบบการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาการพัฒนารูปแบบการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยอาศัยกระบวนการวิจัยและพัฒนา เพื่อให้ได้รูปแบบการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่นำมาใช้กับนักเรียนได้อย่างเหมาะสมและเกิดประโยชน์อย่างสูงสุด

จากการศึกษาค้นคว้า ยังไม่พบว่ามีรูปแบบการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดสร้างสรรค์เหมาะสมและสอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ที่สามารถนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ที่จะผลต่อทักษะการคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ โรงเรียนนาข่าวิทยาคม อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดมหาสารคาม ซึ่งเป็นโรงเรียนมัธยมประจำตำบล สังกัดองค์การบริหารส่วน

จังหวัดมหาสารคาม ที่บริบทของนักเรียนและบริบทของโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในชุมชนชนบทที่มีความเรียบง่ายในการดำเนินชีวิต การแข่งขันทางการเรียนของนักเรียน ยังไม่มากพอที่จะทำให้นักเรียนมีความต้องการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตัวเอง ถ้ายังขาดสื่อการเรียนการสอนที่ช่วยกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความต้องการเรียนรู้ จึงทำให้นักเรียนไม่มีความกระตือรือร้นในการเรียนเท่าที่ควร ผู้วิจัย จึงได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาใช้ในการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เพื่อให้ได้รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพในการนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่จะส่งผลต่อทักษะการคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
3. เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
4. เพื่อประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงประยุกต์ (Applies Research) ผสมกับ เชิงคุณภาพ (Document Research) วิจัยเชิงเอกสาร โดยมีการดำเนินการวิจัย 4 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะ การคิดสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

แหล่งข้อมูล ได้แก่ ตำรา เอกสาร ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะ การคิดสร้างสรรค์ และกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบบันทึกเอกสาร และแบบสัมภาษณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการศึกษาหนังสือ ตำรา เอกสาร ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะ การคิดสร้างสรรค์ และการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์ สังเคราะห์เนื้อหา และการแจกแจงความถี่ และนำเสนอผลการวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลโดยการบรรยาย

**ระยะที่ 2 พัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดสร้างสรรค์ สำหรับ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4**

แหล่งข้อมูล ได้แก่ 1) ตำรา เอกสาร ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดสร้างสรรค์ ในระยะที่ 1 ได้รูปแบบการการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 2) ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ในระยะที่ 1 และจากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง ได้รูปแบบการการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และ 3) ความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อพิจารณาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 3) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/3 จำนวน 30 คน ซึ่งเป็นกลุ่มทดลอง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เรื่อง ผลกระทบจากเทคโนโลยี รายวิชาการออกแบบเทคโนโลยีกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ จำนวน 12 แผน 2) แบบทดสอบวัดทักษะการคิดสร้างสรรค์ 3) แบบประเมินรูปแบบการการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

การเก็บรวบรวมข้อมูล 1) นำรูปแบบการการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ไปให้ผู้เชี่ยวชาญทำการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดสร้างสรรค์ และรอรับแบบประเมิน ฯ ด้วยตนเอง แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2) นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดสร้างสรรค์ จำนวน 12 แผน และแบบทดสอบ เรื่อง ผลกระทบจากเทคโนโลยี รายวิชาการออกแบบเทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้ (2.1) ศึกษาสภาพของนักเรียน ซึ่งแจ้งข้อตกลงในการเรียนการสอน (2.2) ทดสอบก่อนเรียน (Pre – test) กับนักเรียนก่อนที่จะดำเนินการสอนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดสร้างสรรค์ ด้วยแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการคิดสร้างสรรค์ เรื่อง ผลกระทบจากเทคโนโลยี รายวิชาการออกแบบเทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 30 ข้อ ตรวจคะแนนและบันทึกคะแนนไว้ (2.3) ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดสร้างสรรค์ ตามแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ผลกระทบจากเทคโนโลยี รายวิชาการออกแบบเทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 12 แผน แผนละ 1 ชั่วโมง โดยสอนวันละ

1 ชั่วโมง ทั้งนี้ รวมเวลาทดสอบก่อนเรียนในแผนปฐมนิเทศ และทดสอบหลังเรียนในแผนสรุป ตามตาราง วัน เวลา ที่ใช้ในการทดลองกับกลุ่มทดลอง (Try Out) (2.4) ทดสอบหลังเรียนด้วยแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการคิดสร้างสรรค์ เรื่อง ผลกระทบจากเทคโนโลยี รายวิชาการออกแบบเทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งเป็นฉบับเดียวกับที่ใช้ทดสอบก่อนเรียน (2.5) ตรวจผลการทำแบบทดสอบแล้วนำคะแนนที่ได้มา

วิเคราะห์ โดยใช้วิธีการทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐาน เพื่อค่าประสิทธิภาพ ค่าดัชนีประสิทธิผล และทักษะการคิดสร้างสรรค์

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละของคะแนนประเมินรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การจัดการจัดการเรียนรู้อย่างส่งเสริมทักษะการคิดสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

2. วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการจัดการเรียนรู้อย่างส่งเสริมทักษะการคิดสร้างสรรค์ จากการจัดการจัดการเรียนรู้อย่างจัดการเรียนรู้อย่าง เรื่อง ผลกระทบจากการใช้เทคโนโลยี รายวิชาการออกแบบเทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ตามเกณฑ์ 80/80

การหาเกณฑ์ 80 ตัวแรก ดำเนินการ ดังนี้

- 1) รวมคะแนนใบกิจกรรมของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง
- 2) หาค่าเฉลี่ยของคะแนนใบกิจกรรมของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง
- 3) คิดค่าเฉลี่ยที่ได้เป็นร้อยละ

การหาเกณฑ์ 80 ตัวหลัง ดำเนินการ ดังนี้

- 1) รวมคะแนนแบบทดสอบหลังเรียนของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด
- 2) หาค่าเฉลี่ยของคะแนนรวมของแบบทดสอบหลังเรียน
- 3) คิดค่าเฉลี่ยที่ได้เป็นร้อยละ

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบความสามารถด้านการคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนที่เรียนด้วยการจัดการจัดการเรียนรู้อย่างจัดการเรียนรู้อย่างที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น เรื่อง ผลกระทบจากการใช้เทคโนโลยี รายวิชาการออกแบบเทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ระหว่างผลการทดสอบก่อนเรียนกับหลังเรียน โดยใช้สูตร t-test (Dependent Samples) แบบ Dependent Samples (Pre Test – Post Test)

ระยะที่ 3 ศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการจัดการจัดการเรียนรู้อย่างส่งเสริมทักษะการคิดสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

แหล่งข้อมูล 1) ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 โรงเรียนนาข่าวิทยาคม อำเภอนาข่าวิทยาคม จังหวัดมหาสารคาม สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม จำนวน 3 ห้อง นักเรียนทั้งหมด จำนวน 85 คน 2) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 โรงเรียนนาข่าวิทยาคม อำเภอนาข่าวิทยาคม จังหวัดมหาสารคาม สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม จำนวน 1 ห้อง มีนักเรียนจำนวน 30 คน ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย โดยใช้วิธีจับสลากแบบยกกลุ่มทั้งห้องเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้อย่างจัดการจัดการเรียนรู้อย่างที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

วารสารวิชาการแสงอีสาน

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

เรื่อง ผลกระทบจากการใช้เทคโนโลยี รายวิชาการออกแบบเทคโนโลยี 2) แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการคิดสร้างสรรค์ เรื่อง ผลกระทบจากการใช้เทคโนโลยี รายวิชาการออกแบบเทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 แบบปรนัยเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อการเก็บรวบรวมข้อมูล 1) ศึกษาสภาพของนักเรียนชี้แจงข้อตกลงในการเรียนการสอน 2) ทดสอบก่อนเรียน (Pre – test) กับนักเรียนก่อนที่จะดำเนินการสอนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดสร้างสรรค์ ด้วยแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการคิดสร้างสรรค์ เรื่อง ผลกระทบจากการใช้เทคโนโลยี รายวิชาการออกแบบเทคโนโลยี

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 30 ข้อ ตรวจคะแนนและบันทึกคะแนนไว้ 3) ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดสร้างสรรค์ ตามแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ผลกระทบจากการใช้เทคโนโลยี รายวิชาการออกแบบเทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 12 แผน แผนละ 1 ชั่วโมง โดยสอนวันละ 1 ชั่วโมง ทั้งนี้ รวมเวลาทดสอบก่อนเรียนในแผนปฐมนิเทศ และทดสอบหลังเรียนในแผนสรุป ตามตาราง วัน เวลา ที่ใช้ในการทดลอง 4) ทดสอบหลังเรียนด้วยแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการคิดสร้างสรรค์ฉบับเดียวกับที่ใช้ทดสอบก่อนเรียน 5) ตรวจผลการทำแบบทดสอบแล้วนำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ โดยใช้วิธีการทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์หาประสิทธิภาพและค่าดัชนีประสิทธิผลของรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดสร้างสรรค์ ที่ใช้ในแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ผลกระทบจากการใช้เทคโนโลยี รายวิชาการออกแบบเทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ตามเกณฑ์ 80/80

การหาเกณฑ์ 80 ตัวแรก ดำเนินการ ดังนี้

- 1) รวมคะแนนใบกิจกรรมของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง
- 2) หาค่าเฉลี่ยของคะแนนใบกิจกรรมของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง
- 3) คิดค่าเฉลี่ยที่ได้เป็นร้อยละ

การหาเกณฑ์ 80 ตัวหลัง ดำเนินการ ดังนี้

- 1) รวมคะแนนแบบทดสอบหลังเรียนของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด
- 2) หาค่าเฉลี่ยของคะแนนรวมของแบบทดสอบหลังเรียน
- 3) คิดค่าเฉลี่ยที่ได้เป็นร้อยละ

2. หาค่าดัชนีประสิทธิผลจากคะแนนทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบความสามารถด้านการคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนที่เรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นตามการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดสร้างสรรค์ เรื่อง ผลกระทบจากการใช้เทคโนโลยี รายวิชาการออกแบบเทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ระหว่างผลการทดสอบ

ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้สูตร t-test (Dependent Samples) แบบ Dependent Samples (Pre Test – Post Test)

ระยะที่ 4 ประเมินความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะ การคิด สร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

แหล่งข้อมูล กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/2 จำนวน 30 คน ที่เรียนด้วย
แผนการจัดการเรียนรู้ที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิด
สร้างสรรค์ ในระยะที่ 3

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริม
ทักษะการคิดสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 20 ข้อ ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วน
ประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ของลิเคิร์ต (Likert Scales) แล้วนำคะแนนที่ได้มาแปลค่าตามเกณฑ์
การแปลความหมายของคะแนนค่าเฉลี่ยเป็นระดับโดยกำหนดค่าเฉลี่ยไว้ 5 ระดับ

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการ
จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ให้นักเรียน
กลุ่มเป้าหมายที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดสร้างสรรค์ ตอบแบบสอบถามหลังจาก
เรียนตามแผนการจัดการเรียนรู้จนครบทุกแผนแล้ว

การวิเคราะห์ข้อมูล โดยนำมาทำการประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ การวิเคราะห์ด้วยสถิติ
พื้นฐาน ได้แก่ การแจกแจงความถี่ หาค่าเฉลี่ย หาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และหาค่าร้อยละ

4. สรุปผลการวิจัย

4.1 แนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 4 มีแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดสร้างสรรค์ 7 ขั้นตอน ได้แก่
1) ขั้นนำ 2) ขั้นการเปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่าง 3) ขั้นสมมติตัวเองเปรียบเทียบกับสิ่งของ
4) ขั้นเปรียบเทียบคู่ขัดแย้ง 5) ขั้นอธิบายความหมาย 6) ขั้นสร้างสรรค์งาน และ 7) ขั้นประเมินผลและสรุปผล
การเรียนรู้

4.2 รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 4 มีลักษณะเป็นแผนภูมิโครงสร้างที่สัมพันธ์กัน 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) วัตถุประสงค์
2) ทฤษฎี/หลักการ/แนวคิด 3) สภาพและลักษณะของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 4) องค์ประกอบของการจัด
กิจกรรมการเรียนรู้ และ 5) ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนการจัดกิจกรรมการ
เรียนรู้ 7 ขั้น ดังนี้ 1) ขั้นนำ 2) ขั้นการเปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่าง 3) ขั้นสมมติตัวเอง

วารสารวิชาการแสงอีสาน

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

เปรียบเทียบกับสิ่งของ 4) ชั้นเปรียบเทียบคู่ขัดแย้ง 5) ชั้นอธิบายความหมาย 6) ชั้นสร้างสรรค์งาน และ 7) ชั้นประเมินผลและสรุปผลการเรียนรู้ และมีผลการประเมินรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะที่ส่งเสริมทักษะการคิดสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.82$)

4.4 ผลการใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีค่าประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 85.07/85.00 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ มีค่าดัชนีประสิทธิผล ($E.I.$) เท่ากับ 0.7700 ซึ่งแสดงว่า นักเรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 77.00 และนักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีทักษะการคิดสร้างสรรค์เรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.5 ผลการประเมินความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียน

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดสร้างสรรค์ โดยรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.55 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

5. สรุปและอภิปรายผล

5.1 รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีลักษณะเป็นแผนภูมิโครงสร้างที่สัมพันธ์กัน 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) วัตถุประสงค์ 2) ทฤษฎี/หลักการ/แนวคิด 3) สภาพและลักษณะของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 4) องค์ประกอบของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และ 5) ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 7 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ขั้นนำ 2) ขั้นการเปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่าง 3) ขั้นสมมติตัวเองเปรียบเทียบกับสิ่งของ 4) ชั้นเปรียบเทียบคู่ขัดแย้ง 5) ชั้นอธิบายความหมาย 6) ชั้นสร้างสรรค์งาน และ 7) ชั้นประเมินผลและสรุปผลการเรียนรู้ และมีผลการประเมินรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะที่ส่งเสริมทักษะการคิดสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.82$) ผลการศึกษาปรากฏเช่นนี้เพราะในการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ ได้ใช้แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง นำมาบูรณาการให้สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอน โดยมีเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนเกิดทักษะการคิดสร้างสรรค์ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิดทฤษฎีการพัฒนาแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการคิดสร้างสรรค์ เพื่อนำมาเป็นแนวทางการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ จัดทำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เครื่องมือวัดผลประเมินผล และตรวจสอบรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยผู้เชี่ยวชาญ แกไขรูปแบบตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำรูปแบบการเรียนรู้ไปทดลองใช้ในการตรวจสอบและประเมินรูปแบบการเรียนรู้ ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่ารูปแบบการเรียนรู้มี

ความเหมาะสมอยู่ในระดับดีมาก มีประสิทธิภาพเพียงพอในการพัฒนานักเรียนให้ทักษะการคิดสร้างสรรค์ตามวัตถุประสงค์ มีความเหมาะสมทั้งกระบวนการจัดการเรียนรู้ การประเมินผล ทำให้รูปแบบการเรียนรู้มีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะนำมาใช้ส่งเสริมทักษะการคิดสร้างสรรค์ได้ ซึ่งสอดคล้องกับ สุริยา กลิ่นบานชื่น (2558, 147-148) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้พลศึกษาตามแนวคอนสตรัคติวิสต์ เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และความสามารถในการแก้ปัญหาสำหรับนักเรียนประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นการสำรวจความรู้เดิม 2) ขั้นกระตุ้นผู้เรียน 3) ขั้นการสร้างแนวคิดใหม่ 4) ขั้นค้นพบคำตอบ รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นสามารถพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนประถมศึกษาได้ และความคิดสร้างสรรค์และความสามารถในการแก้ปัญหา หลังเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยความคิดสร้างสรรค์และความสามารถในการแก้ปัญหา หลังเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับ His-chi, Ying-Hsin และ Teng-Ying (2004 : 243) ได้ศึกษารูปแบบการสอนความคิดสร้างสรรค์ในวิชาการเชื่อมต่อบระบบคอมพิวเตอร์สำหรับนักเรียนอาชีวศึกษาระดับสูงมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการสอนความคิดสร้างสรรค์ที่เหมาะสมและศึกษาความพอใจของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการสอนที่สร้างขึ้น พบว่า โดยภาพรวม นักเรียนมีความพอใจในรูปแบบการสอนความคิดสร้างสรรค์ โดยด้านความรู้ มี ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.98 ด้านทักษะ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.90 ด้านอารมณ์ความรู้สึก มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.12 และด้านความคิดสร้างสรรค์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.91 สอดคล้องกับ Clapham (1997 : 33-34) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การฝึกทักษะกระบวนการคิด (Ideations skill) ส่วนประกอบที่สำคัญในการใช้โปรแกรมการฝึกอบรมความคิดสร้างสรรค์โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิภาพของโปรแกรมฝึกอบรมความคิดสร้างสรรค์ซึ่งส่วนประกอบหนึ่ง ของโปรแกรมคือ การฝึกทักษะกระบวนการคิด เพื่อเพิ่มความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ กลุ่มตัวอย่างได้แก่นักเรียนระดับอุดมศึกษา ซึ่งทำการสุ่มเป็น 3 กลุ่ม คือกลุ่มที่ได้รับการฝึกความคิด สร้างสรรค์ (Creativity training) การฝึกทักษะกระบวนการคิด (Ideational skill training) และกลุ่มควบคุม ทุกคนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจะได้รับการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนเพื่อวัดความสามารถความคิดสร้างสรรค์ โดยใช้แบบทดสอบรูปภาพของทอร์แรนซ์ และ ตอบแบบสอบถาม และจากการวิเคราะห์ความแปรปรวนพหุคูณ และทดสอบรายคู่ พบว่า การฝึกอบรมทั้ง 2 รูปแบบนั้นมีอิทธิพลทางบวกกับผลคะแนนความคิดสร้างสรรค์ทั้งหมดที่ได้ จากการทดสอบด้วยแบบทดสอบของทอร์แรนซ์ เมื่อเทียบกับกลุ่มควบคุม และเมื่อวิเคราะห์ ความแปรปรวนร่วม (Analyses of covariance) พบว่า การฝึกอบรมทั้ง 2 วิธี มีผลต่อคะแนน ความคิดสร้างสรรค์ในตัวแปรย่อยของแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ของทอร์แรนซ์แตกต่างกัน

5.2 ผลการใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีค่าประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 85.07/85.00 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ มีค่าดัชนีประสิทธิผล ($E.I.$) เท่ากับ 0.7700 ซึ่งแสดงว่า นักเรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 77.00 และนักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริม

วารสารวิชาการแสงอีสาน

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

ทักษะการคิดสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีทักษะการคิดสร้างสรรค์เรียนหลังเรียนสูงกว่า ก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาขั้นตอนการสร้างรูปแบบการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ และดำเนินการสร้างอย่างเป็นระบบตามขั้นตอน โดยศึกษาวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพอย่างละเอียด ทำการวิเคราะห์มาตรฐาน/ ตัวชี้วัด เนื้อหาวิชา กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ ขอบข่ายของเนื้อหา และเวลาเรียนให้สอดคล้องกับ มาตรฐาน/ตัวชี้วัด เป็นไปตามหลักการของหลักสูตร กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการ สร้างรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ดำเนินการสร้างนำไปเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแก้ไขความถูกต้อง ของเนื้อหา ภาษา เวลาเรียน และความเหมาะสมของรูปแบบ และองค์ประกอบของรูปแบบการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ แล้วนำไปทดลองใช้กับกลุ่มทดลองทั้งรายบุคคลและรายกลุ่ม เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของ รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ นำผลมาปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปทดลองเพื่อหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ กำหนดไว้ คือ 80/80 ซึ่งสอดคล้อง บัวพิศ ภักดีวุฒิ (2558, 120-121) การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวังหลวงพิทยาสรรพ์ จังหวัดหนองคาย โดยใช้ชุดฝึกทักษะพื้นฐาน และชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามวงจรการปฏิบัติการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ผลการวิจัยพบว่า ผลการสร้าง ชุดฝึกทักษะพื้นฐานและชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามวงจรการปฏิบัติการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ประกอบด้วย ชุดฝึกทักษะพื้นฐาน มีจำนวน 4 ชุด ได้แก่ชุดฝึกทักษะเพื่อพัฒนาความคิดคล่อง ชุดฝึกทักษะเพื่อพัฒนา ความคิดยืดหยุ่น ชุดฝึกทักษะเพื่อพัฒนาความคิดริเริ่ม และชุดฝึกทักษะเพื่อพัฒนาความคิดละเอียดลออ และ ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามวงจรการปฏิบัติการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek มีจำนวน 4 ชุด ได้แก่ชุด กิจกรรม 7 ชิ้นมหัสจรรย์ชุดกิจกรรมสร้างสรรค์สิ่งทดแทน ชุดกิจกรรมวางแผนออกแบบสิ่งใหม่และชุดกิจกรรมคิดก้าวไกล ด้วยโครงงานผลการพิจารณาความเหมาะสมของชุดฝึกทักษะพื้นฐาน และชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามวงจรการ ปฏิบัติการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน โดยรวมอยู่ในระดับความ เหมาะสมมากที่สุด ($X = 4.66$ และ $X = 4.80$) ตามลำดับ ผลการหาประสิทธิภาพของชุดฝึกทักษะพื้นฐาน และ ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามวงจรการปฏิบัติการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek มีประสิทธิภาพ 86.31/86.48 และ 80.94/86.48 ตามล าดับ ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้ ผลการเปรียบเทียบคะแนนความคิดสร้างสรรค์ โดยรวม ในการใช้ชุดฝึกทักษะพื้นฐาน และชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามวงจรการปฏิบัติการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek พบว่า คะแนนความคิดสร้างสรรค์หลังฝึก และหลังจากฝึกไปแล้ว 2 สัปดาห์สูงกว่าก่อนฝึก อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้คะแนนความคิดสร้างสรรค์หลังฝึกและหลังจากฝึกไปแล้ว 2 สัปดาห์ ไม่แตกต่างกัน ซึ่งแสดงว่านักเรียนที่ฝึกตามชุดฝึกทักษะพื้นฐาน และชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามวงจรการ ปฏิบัติการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek มีความคงทนในการเรียนรู้

5.3 ผลการประเมินความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิด สร้างสรรค์ โดยรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.55 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ผลการศึกษาปรากฏเช่นนี้ เพราะ รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีความแตกต่างไปจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ใน

แบบเดิม ๆ ทำให้นักเรียนไม่รู้สึกระหว่างในการทำกิจกรรมทั้งเนื้อหาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยได้เลือกตามความสนใจของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาที่อยู่ในวัยรุ่นตอนต้น เกี่ยวกับสิ่งที่ดีที่น่าสนใจ มีข้อคิดที่นักเรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ นอกจากนี้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สามารถส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งกาย สติปัญญา และสังคม ผู้เรียนรู้จักตนเอง มีบรรยากาศที่ไม่เป็นทางการ นักเรียนได้ผ่อนคลายสนุกกับการเรียนที่ไม่อึดอัดทางการณ์ วิธีการเรียนรู้เป็นแบบกระตุ้นสนับสนุนกลุ่มให้คิดคำถามที่ลึกซึ้งและหาคำตอบของคำถามนั้นด้วยวิธีการเป็นลำดับขั้นตอนสอดคล้องกับ ประสาท อิศรปริดา (2546 : 310) กล่าวถึงแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับความพึงพอใจของมาสโลว์ (Maslow's The Human Needs Theory) ไว้ว่า ทุกคนมีความต้องการอยู่เสมอและไม่มีที่สิ้นสุดเมื่อได้รับความต้องการอย่างหนึ่งจะต้องการอีกอย่างหนึ่ง ซึ่งมีลักษณะความต้องการ 5 ระดับ จากแนวความคิดของมาสโลว์ (Maslow) แสดงให้เห็นว่ามนุษย์ส่วนใหญ่ไม่สามารถบรรลุความต้องการในระดับการรู้จักตนเองได้ ทำให้มนุษย์มีความต้องการในระดับสูงมากขึ้น เพราะความต้องการในระดับสูงเป็นแรงผลักดันให้มนุษย์ต้องอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม และทำการสื่อสารซึ่งกันและกัน เพื่อหวังผลในส่วนหนึ่งที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนความคิดอย่างกว้างขวาง เกิดการร่วมมือ นำไปสู่การปฏิบัติเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เป็นการสนองความต้องการต่าง ๆ ของมนุษย์นั่นเอง เมื่อมนุษย์ทุกคนมีความต้องการ และความต้องการนั้นได้รับการบริการหรือตอบสนองแล้ว ย่อมทำให้เกิดความพึงพอใจ สอดคล้องกับ ทิศนา ขัมมณี (2550 : 69) กล่าวว่า การเรียนรู้เกิดการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนอง ซึ่งมีหลายรูปแบบ บุคคลจะมีการลองถูกลองผิด พอใจมากที่สุดเมื่อเกิดการเรียนรู้แล้ว บุคคลจะใช้รูปแบบการตอบสนองที่เหมาะสมเพียงรูปแบบเดียว และจะพยายามใช้รูปแบบนั้นเชื่อมโยงในสิ่งเร้าในการเรียนรู้ต่อไปเรื่อย ๆ ซึ่งสอดคล้องกับ กับ His-chi, Ying-Hsin และ Teng-Ying (2004, 243) ได้ศึกษารูปแบบการสอนความคิดสร้างสรรค์ในวิชาการเชื่อมต่อระบบคอมพิวเตอร์สำหรับนักเรียนอาชีวศึกษาระดับสูงมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการสอนความคิดสร้างสรรค์ที่เหมาะสมและศึกษาความพอใจของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการสอนที่สร้างขึ้น พบว่า โดยภาพรวม นักเรียนมีความพอใจในรูปแบบการสอนความคิดสร้างสรรค์ โดยด้านความรู้ มี ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.98 ด้านทักษะ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.90 ด้านอารมณ์ความรู้สึก มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.12 และด้านความคิดสร้างสรรค์ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.91

6. ข้อเสนอแนะ

6.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

6.1.1 ในการนำรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ไปใช้ ครูควรทำความเข้าใจถึงขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนกับนักเรียนให้เข้าใจก่อนจัดกิจกรรมการเรียนรู้

6.1.2 การแบ่งกลุ่มนักเรียนที่ละความสามารถโดยใช้คะแนนเป็นเกณฑ์นั้น ควรตรวจดูพฤติกรรมกลุ่มของนักเรียนใกล้ชิด ต้องคอยสังเกตพฤติกรรมกลุ่มอย่างต่อเนื่อง และกระตุ้นให้นักเรียนได้

วารสารวิชาการแสงอีสาน

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม วิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

ช่วยเหลือกันให้มากที่สุด เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของนักเรียนในทางที่ดีขึ้น การอธิบายเป้าหมายกลุ่ม และบทบาทของนักเรียนในกลุ่มให้เข้าใจ

6.1.3 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 นักเรียนจะต้องดูแลช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ดังนั้นครูจึงควรชี้แจงให้นักเรียนเข้าใจ และเห็นประโยชน์ของการร่วมมือกันปฏิบัติงานกลุ่มเพื่อที่จะได้มาซึ่งผลงานที่ดี และมีคุณภาพ

6.1.4 ผู้สอนควรใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อให้นักเรียนได้ปฏิบัติตามสภาพจริง และเรียนรู้อย่างมีความสุข

6.1.5 ควรนำรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ไปใช้กับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเนื้อหาอื่น ๆ เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ อย่างมีประสิทธิภาพ และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น เพราะเป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่ให้นักเรียนกล้าคิดในสิ่งที่แปลกใหม่ และกล้าแสดงออก

6.2 ข้อเสนอแนะในการศึกษาค้นคว้าครั้งต่อไป

6.2.1 ควรพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในเนื้อหาอื่น ๆ และในระดับชั้นอื่น ๆ

6.2.2 ควรมีการศึกษากับตัวแปรอื่น ๆ เช่น ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ พฤติกรรมการทำงานกลุ่ม เป็นต้น

6.2.3 ในการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาค้นคว้าใช้แบบแผนการวิจัยแบบกลุ่มเดียวทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน เนื่องจากมีข้อจำกัดในเรื่องของประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ถ้าไม่มีข้อจำกัดเรื่องประชากรและกลุ่มตัวอย่างควรใช้รูปแบบการทดลองแบบอื่นที่มีการเปรียบเทียบสองกลุ่ม

บรรณานุกรม

ทิตนา แคมมณี. (2553). ศาสตร์การสอนองค์ความรู้เพื่อการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

(2553). ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 13. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บัวพิศ รักดีวุฒิ. (2558). การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวังหลวงพิทยาสรรพ์ จังหวัดหนองคาย โดยใช้ชุดฝึกทักษะพื้นฐานและชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามวงจรการปฏิบัติการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการวัดผลการศึกษา.มหาสารคาม. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ประกาศิต อานภาพแสนยากร. (2556). การจัดการเรียนรู้. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- ประสาธ อิศรปรีดา. (2552). **สารัตถะจิตวิทยาการศึกษา**. มหาสารคาม : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุรียา กลิ่นบานชื่น. (2558). **การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้พลศึกษาตามแนวคอนสตรัคติวิสต์เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และความสามารถในการแก้ปัญหาสำหรับนักเรียนประถมศึกษา**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาสุขศึกษาและพลศึกษา. กรุงเทพฯ. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). **แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ.2545 - 2549)**. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- Clapham, Maria M. (1997). **Ideations Skill Training : A Key Element in Creativity Training Programs**. Creativity Research Journal. 10(1) : 33-34.
- His-chi H., L. Ying-Hsin Liang and L. Teng-Ying. (2004). **A Creative Thinking Teaching Model in a Computer Network Course for Vocation High School Students** World Transactions on Engineering and Technology Education. 3(2) : 243-247.

ความต้องการศึกษาต่อหลักสูตรปริญญาเอก สาขาวิชาวิจัยพุทธศาสตร์และปรัชญา

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

The Need of Studying in Doctoral Degree in Research Buddhism and Philosophy

Mahamakut Buddhist University Isan Campus

อัครเดช นีละโยธิน

Akkharadet Neelayothin

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

Author for Correspondence: Email: akara2511@gmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาความต้องการศึกษาต่อหลักสูตรปริญญาเอก สาขาวิชาวิจัยพุทธศาสตร์และปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความต้องการศึกษาต่อหลักสูตรปริญญาเอกสาขาวิชาวิจัยพุทธศาสตร์และปรัชญา และ 2) ศึกษาความต้องการหลักสูตรของประชาชนในการเปิดหลักสูตรปริญญาเอก สาขาวิชาวิจัยพุทธศาสตร์และปรัชญา กลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มที่คาดหวังว่ามีความต้องการศึกษาต่อในระดับปริญญาเอก สาขาวิชาวิจัยพุทธศาสตร์และปรัชญา ทั้งกลุ่มนิสิตนักศึกษา และบุคลากรทั้งภาครัฐและเอกชน จำนวน 385 คน ในพื้นที่ 20 จังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสำรวจความต้องการ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้ตอบแบบสำรวจต้องการศึกษาต่อปริญญาเอกร้อยละ 81.6 ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีสถานภาพเป็นข้าราชการ มีอายุระหว่าง 31 - 40 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาโท มีประสบการณ์การทำงานระหว่าง 6 - 10 ปี ส่วนใหญ่ต้องการศึกษาต่อทันที ร้อยละ 56.9 ต้องการแบบแผนการศึกษาที่มีการทำวิทยานิพนธ์และศึกษารายวิชาคิดเป็นร้อยละ 67.30 ต้องการรูปแบบการจัดช่วงเวลาการเรียนการสอนภาคพิเศษวันหยุดราชการ (เสาร์-อาทิตย์) ตั้งแต่ 08.30 - 17.30 น. วางแผนการศึกษาเพื่อทำวิทยานิพนธ์และการศึกษาหลักสูตรคิดเป็นร้อยละ 67.30 ต้องการรูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบบรรยายในชั้นเรียนคิดเป็นร้อยละ 53.80 เชิญอาจารย์พิเศษที่มีชื่อเสียงต่างประเทศมาร่วมสอนคิดเป็นร้อยละ 48.1 ศึกษาดูงานทั้งภายในประเทศและต่างประเทศคิดเป็นร้อยละ 91.7 สอบคัดเลือกและสอบสัมภาษณ์คิดเป็นร้อยละ 74.8 ค่าธรรมเนียมการศึกษาแบบเหมาจ่ายแต่แบ่งจ่ายเป็นภาคการศึกษาคิดเป็นร้อยละ 56.9 ห้องทำงานนิสิตพร้อมคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตคิดเป็นร้อยละ 46.2

2. ผู้ตอบแบบสำรวจเห็นด้วยว่าหลักสูตรปริญญาเอกสาขาวิชาวิจัยพุทธศาสตร์และปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน มีความต้องการพัฒนาขึ้นเพื่อตอบสนองต่อการพัฒนาเจ้าหน้าที่สำนัก

พุทธศาสนา สำนักวัฒนธรรม และบุคลากรทางพุทธศาสนาในระดับมาก และมีความสำคัญอยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยเรียงลำดับความสำคัญจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ดังนี้ ช่วยพัฒนาสังคม/ประเทศชาติ เป็นการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน ช่วยพัฒนางานในองค์กร/หน่วยงาน และช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเอง

คำสำคัญ : ความต้องการ, หลักสูตรปริยญาเอก, วิจัยพุทธศาสตร์และปรัชญา

Received: 25/11/2562, Revised: 28/05/2563, Accepted: 29/05/2563

Abstract

The purpose of this research is to study: 1) the demand to study on Doctoral Degree in Buddhism and Philosophy Research Mahamakut Buddhist University Isan Campus, and 2) opinions related to the necessity and the importance of this curriculum. The sample of this research includes 385 respondents – they are the master's degree graduate students, officers of National Office Buddhism and the personnel of Ministry of Culture in 20 provinces in the northeastern region. The questionnaire was tool to collect the data and analyzed the data by percentage, means and standard deviation statistic.

The results were as follows:

1. Majority percent of the respondents, 81.60, were male, they were the state employee. Their ages were between 31-40 years old, and they were graduated master degree. They have working experience for 6- 10 years. Most of them, 56.9 percent, needed to study continuously, and they, 67.30 percent, needed to do the thesis course, and they preferred to study on special course on Saturday and Sunday from 08.30 am.- 17.30 pm. The respondents, 53.80 percent, needed to study in the classroom with the teaching staff in the curriculum, and 48.10 percent also need the curriculum to invite the expert from foreign country to teach in the class. Additionally, the respondents, 91.70 percent, needed to participate field work experience in foreign countries or in Thailand. The respondents, 74.80 percent, also needed to do both writing examination and interview examination. For the tuition fee, the respondents, 56.90 percent, needed to pay in each semester, and 46.2 percent needed the facilities such as computer and internet wifi.

2. For the attitude about doctoral degree in Research Buddhism and Philosophy, Mahamakut Buddhist University Isan Campus, the respondents needed the campus to run this program, and they also need the campus to improve the curriculum to respond the need of the respondents in each organization such as Buddhism Office, Cultural Office, and related office in high mean level because they also wanted to apply the knowledge from the study to develop their abilities, organization and their quality of life

Keywords: Doctoral Program, Need, Research in Buddhism and Philosophy

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเปลี่ยนแปลงทางสังคมไทยในปัจจุบัน แตกต่างจากอดีตอย่างเห็นได้ชัด จากการที่มุ่งเน้นการพัฒนาประเทศชาติในด้านวัตถุ มากกว่าการพัฒนาจิตใจ ซึ่งทำให้คนในสังคมอาจให้ความสำคัญในการแสวงหาแต่ผลประโยชน์ทางด้านวัตถุมากเกินไป จนขาดความเอื้อเฟื้อซึ่งกันและกัน นอกจากนี้ การดำเนินชีวิตตามแบบวิถีไทย วิถีพุทธก็ลดน้อยลงไปทุกที ประเพณีและวัฒนธรรมอันดีงามถูกละเลยมองข้าม แม้หลักคำสอนทางพระพุทธศาสนาก็ถูกลดความสำคัญลงเช่นกัน ทั้งนี้เนื่องมาจากความพยายามที่จะสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ โดยมุ่งเน้นด้านผลประโยชน์ ผลตอบแทน และผลกำไร และการแข่งขันที่รุนแรง เป็นหลัก สิ่งที่ตามมาคือจิตสำนึกความรับผิดชอบตามกรอบของศีลธรรมลดลงไปมาก และก่อปรักกับโลกที่กำลังขับเคลื่อนไปด้วยพลวัตของเศรษฐกิจและเทคโนโลยี ก็ยิ่งทำให้ลัทธิวัตถุนิยมแพร่หลายไปทั่วทั้งโลก ขณะที่มนุษย์จำนวนหนึ่งเริ่มแสวงหาความสมดุลของชีวิต ระหว่างมิติทางจิตใจและร่างกายว่าควรจะเป็นไปอย่างไรดี ในโลกที่เต็มไปด้วยข้อมูลข่าวสารที่แพร่กระจายได้อย่างรวดเร็วเพียงพริบตา ศาสนาธรรมที่มีมาแต่ดั้งเดิม และจารีตประเพณีที่นับถือคำสอนด้วยการบังคับให้เชื่อ และศรัทธาอย่างงมงาย จึงไม่เป็นที่ยอมรับนับถือดังเช่นที่เคยเป็นมา เพราะมนุษย์สมัยใหม่ เริ่มเกิดความสงสัยหากคำสอนเหล่านั้น ไม่เชื่อมโยงกับองค์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ และเกิดคำถามขึ้นในใจว่าควรดำเนินชีวิตอย่างไร ให้อยู่ในสังคมที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลาได้อย่างสมดุล และพระพุทธศาสนา เป็นเพียงศาสนาเดียวที่ยืนหยัดสู้กับการท้าทายจากวิทยาศาสตร์ได้ เพราะคำสอนในพระพุทธศาสนานั้นคือหลักของความจริงที่เป็นธรรมชาติ และเกิดขึ้นกับทุกคนไม่ว่าจะอยู่ในสถานะ เพศ หรือนับถือศาสนาใด ๆ และสามารถพิสูจน์ได้ด้วยตนเอง ด้วยการใช้วิจารณ์ญาณที่มนุษย์มีอยู่แล้ว และการยอมรับการปฏิบัติตามแนวทางของพระพุทธศาสนา ก็จะเข้าใจในหลักคำสอนที่แท้จริงที่พระพุทธเจ้าทรงสอนไว้ จึงได้รับความนิยมนับถือและศรัทธาแพร่หลายไปทั่วโลก ทั้งนี้พระพุทธศาสนายังช่วยแก้ปัญหาให้มนุษย์ทั้งด้านมิติภายในคือจิตใจ และภายนอกคือการประพฤติปฏิบัติตนที่จะแก้ไข้ปัญหาและความทุกข์ที่เกิดขึ้น และในขณะที่พระพุทธศาสนาได้แพร่หลายไปทั่วโลกมากขึ้นเช่นนี้ ความต้องการพุทธศาสนิกชนผู้ได้รับการฝึกอบรมอย่างถูกต้องเหมาะสม จึงมีมากขึ้นเรื่อย ๆ เพื่อที่จะช่วยกันถ่ายทอดคำสอนในแนวทางที่ถูกต้องให้แพร่หลายไปสู่สังคมโลก โดยเริ่มจากสถาบันการศึกษา และฝึกอบรมบุคลากรทางพระพุทธศาสนา ให้เป็นผู้เชี่ยวชาญนั้นยังคงไม่เพียงพอ ที่จะตอบสนองต่อความต้องการ ที่นับวันจะทวีกำลังมากขึ้น

ประเทศไทยเป็นหนึ่งในไม่กี่ประเทศในโลก ที่มีการก่อตั้งมหาวิทยาลัยทางพระพุทธศาสนา เพื่ออบรมฝึกฝนบุคคลให้เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านพระพุทธศาสนา ไม่ว่าจะเป็นพระสงฆ์ แม่ชี และ ฆราวาส โดยเปิดการเรียนการสอนเกี่ยวกับพุทธศาสนาและมอบปริญญาบัตรให้กับผู้สำเร็จการศึกษาเหล่านั้น ซึ่งเป็นการศึกษาที่เน้นความเป็นเลิศทางวิชาการ และการทำวิจัยทางปรัชญาตามแนวทางของพระพุทธศาสนานั้น ถือได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดจิตสำนึกที่ดีงาม และเกิดการพัฒนาโดยบูรณาการหลักธรรมกับโลกให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ สามารถนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตได้จริง เข้าถึงประชาชนได้ทุกระดับชั้น และยังเชื่อมโยงกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ที่จะสร้างความสมดุลของโลกและประเทศชาติ รวมถึงการมีจิตสำนึกในการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยความสงบเรียบร้อย โดยไม่เบียดเบียนซึ่งกันและกัน ที่สำคัญที่สุด คือการอยู่ร่วมกัน ในความเป็นพหุสังคมพหุ

วัฒนธรรม อันเป็นสิ่งที่ทุกคนจะต้องศึกษาเรียนรู้และทำให้เกิดขึ้น การพัฒนาคนให้มีคุณภาพทั้งร่างกายและจิตใจเป็นสำคัญ จึงเท่ากับเป็นการพัฒนาประเทศชาติไปสู่ความเจริญและความสงบสุข เพื่อให้เป็นสังคมที่เจริญด้วยความรู้คู่คุณธรรมควบกันไปทั้งสองประการ อย่างไรก็ตาม จะเห็นได้ว่าระดับปริญญาโทและปริญญาเอก ในสาขาวิชาที่ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม รวมถึงการดำเนินชีวิตตามหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนานั้นยังมีน้อยมาก การเปิดการเรียนการสอนในสาขาวิชา ที่ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมและส่งเสริมให้มีความเข้มแข็งทางวัฒนธรรม ซึ่งตั้งอยู่บนพื้นฐานขององค์ความรู้ทางปรัชญาและพระพุทธศาสนาในระดับสูงจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อสังคมปัจจุบันนี้

ปัจจุบันมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน ได้ดำเนินการจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาโท หลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (ศน.ม.) สาขาวิชาพระพุทธศาสนาและปรัชญา แต่ด้วยเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว พร้อมทั้งการเปลี่ยนแปลงเป้าหมายของการพัฒนาคนรุ่นใหม่ ทางมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน ตระหนักถึงความจำเป็นในการผลิตกำลังคนที่มีศักยภาพในการพัฒนาคนรุ่นใหม่ เพื่อตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงาน ทั้งในลักษณะของการพัฒนาอาจารย์มหาวิทยาลัย ข้าราชการกระทรวงวัฒนธรรม และข้าราชการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ วิทยากรอิสระ/นักวิจัยอิสระ และทุกอาชีพที่มีความสนใจศึกษาพุทธศาสตร์และปรัชญา การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีที่ก้าวกระโดด และการเปลี่ยนแปลงเป้าหมายของ การพัฒนาคนของประเทศ รวมทั้งตระหนักถึงคุณภาพในการจัดการศึกษาที่ต้องเป็นไปตามกรอบคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติและมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

ดังนั้น หากจะมีการดำเนินการเปิดสอน หรือการพัฒนาหลักสูตรใหม่ จึงต้องมีการศึกษาถึงความต้องการของสังคม ทั้งในส่วนของผู้เรียนและผู้บริหารเสียก่อนว่า มีความต้องการที่จะเข้ารับการพัฒนาตนเองหรือเข้าศึกษาต่อในสาขาวิชาใดบ้าง โดยเฉพาะในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และพื้นที่จังหวัดขอนแก่น โดยรอบมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน ซึ่งเป็นพื้นที่เป้าหมายในการให้บริการทางวิชาการของคณะศาสนาและปรัชญา ทั้งนี้จะได้นำผลทางการศึกษาเหล่านั้น มาเพื่อเตรียมความพร้อมในการจัดทำหลักสูตร เพื่อรองรับการพัฒนาครู คณาจารย์ บุคลากรทางสังคมธุรกิจ และหน่วยงานราชการ เพื่อให้ตรงกับความต้องการของสังคมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการศึกษาต่อหลักสูตรปริญญาเอก สาขาวิจัยพุทธศาสตร์และปรัชญามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นต่อหลักสูตรปริญญาเอก สาขาวิชาวิจัยพุทธศาสตร์และปรัชญามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

วารสารวิชาการแสงอีสาน

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการวิจัยตามระเบียบวิธีวิจัยเชิงสำรวจ มุ่งตอบคำถามเชิงสรุปอ้างอิง โดยกำหนดวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือกลุ่มที่คาดหวังว่ามีความต้องการศึกษาต่อ หลักสูตรปริญญาเอก สาขาวิจัยพุทธศาสตร์และปรัชญา ได้แก่ กลุ่มนักศึกษาที่ศึกษาพระพุทธศาสนาและปรัชญา หรือสาขาที่เกี่ยวข้อง บุคลากรทั้งภาครัฐและเอกชนที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีแล้วในพื้นที่ 20 จังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ จังหวัดกาฬสินธุ์, ขอนแก่น, ชัยภูมิ, นครพนม, นครราชสีมา, บุรีรัมย์, บึงกาฬ, มหาสารคาม, มุกดาหาร, ยโสธร, ร้อยเอ็ด, เลย, ศรีสะเกษ, สกลนคร, สุรินทร์, หนองคาย, หนองบัวลำภู, อำนาจเจริญ, อุตรดิตถ์, และ อุบลราชธานี โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ซึ่งได้จาก กรณีไม่ทราบจำนวนประชากรใช้สูตรของ W.G. Cochran. (1957)

$$n = \frac{P(1 - P)Z^2}{d^2}$$

เมื่อ n คือ จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ

P คือ สัดส่วนของประชากรที่ผู้วิจัยต้องการสุ่ม (30%)

Z คือ ระดับนัยสำคัญ 0.05 เท่ากับ 1.96 (ความเชื่อมั่น 95%) $\gg Z = 1.96$

d คือ ระดับความเชื่อมั่น 95% สัดส่วนความคลาดเคลื่อนเท่ากับ 0.05

$$n = \frac{0.30(1 - 0.30)1.96^2}{0.05^2} = 322.6944$$

กลุ่มตัวอย่างจากการคำนวณและปรับเพื่อความเหมาะสมเท่ากับจำนวน 400 คน ได้มาโดยวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบโควตาจังหวัดที่มีสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด จำนวน 5 คน สำนักวัฒนธรรมจังหวัด จำนวน 5 คน นักศึกษาปริญญาโทสาขาพระพุทธศาสนาและปรัชญาหรือสาขาอื่นจำนวน 5 คน และผู้สนใจต้องการศึกษาต่อ คือ ประชาชนทั่วไป ผู้รับราชการ และอาจารย์ระดับอุดมศึกษา รวมจำนวน 5 คน รวมจังหวัดละ 20 คน ทั้ง 20 จังหวัด โดยจำแนกตามประเภทของกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ นิสิตนักศึกษาสาขาวิจัยพุทธศาสตร์และปรัชญาหรือสาขาที่เกี่ยวข้อง ซึ่งกำลังศึกษาในชั้นปีสุดท้าย ผู้บริหาร สำนักงานพุทธศาสนา สำนักวัฒนธรรมจังหวัด สถาบันอุดมศึกษา บุคลากรทางพระพุทธศาสนา และผู้สนใจต้องการศึกษาต่อ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสำรวจความต้องการศึกษาต่อหลักสูตรปริญญาเอก สาขาวิชาวิจัยพุทธศาสตร์และปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน มี 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความต้องการศึกษาต่อปริญญาเอก สาขาวิชาวิจัยพุทธศาสตร์และปรัชญา

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นต่อหลักสูตรปริญญาเอก สาขาวิชาวิจัยพุทธศาสตร์และปรัชญา

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะ

ขั้นตอนการสร้างและพัฒนาดังนี้

1. ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมในการปรับปรุง/พัฒนาหลักสูตร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสำรวจความต้องการศึกษาต่อ คุณลักษณะมหัศจรรย์ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2555 แล้วทำการกำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการ
2. สร้างรายการข้อคำถาม ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบเติมคำตอบ เลือกตอบแบบคำตอบเดียว หลายคำตอบ เขียนตอบ และมาตราประมาณค่า ตามประเด็นที่กำหนดในแบบสำรวจ
3. การหาคุณภาพของเครื่องมือ โดยหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) โดยนำแบบสอบถามความต้องการศึกษาต่อหลักสูตรปริญญาเอก สาขาวิชาวิจัยพุทธศาสตร์และปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน ให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ และให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเนื้อหา ความถูกต้อง ความครอบคลุมของข้อความ เพื่อนำมาปรับปรุงให้เหมาะสม
4. ตรวจสอบการกระจายของคำตอบในกรณีของแบบสอบถามชนิดเลือกตอบ ซึ่งพบว่า มีลักษณะการกระจายคำตอบในตัวเลือกแต่ละตัวในสัดส่วนที่เหมาะสม
5. ตรวจสอบความเที่ยงเชิงความสอดคล้องภายในด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคในกรณีของแบบสอบถามชนิดมาตราประมาณค่า โดยนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน และมีความเที่ยงสูงกว่า .70 มีความเที่ยงเชิงความสอดคล้องภายในเท่ากับ .89 และ .86 ตามลำดับ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการติดต่อหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน รวมทั้งศิษย์เก่าและศิษย์ปัจจุบันในปีสุดท้ายทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง และผ่านผู้ประสานงานแต่ละจังหวัด ส่งแบบสอบถามทั้งสิ้น 400 ฉบับได้รับกลับคืน 385 ฉบับ คิดเป็นอัตรา การตอบกลับร้อยละ 96.25 ตรวจสอบความสมบูรณ์เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามความต้องการศึกษาต่อหลักสูตรปริญญาเอกสาขาวิชาวิจัยพุทธศาสตร์และปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถามความต้องการศึกษาต่อปริญญาเอก

ข้อมูลสถานภาพ		ความต้องการศึกษาต่อ		รวม
		ต้องการ	ไม่ต้องการ	
	ชาย	138 (35.8%)	43 (11.2%)	181 (47.0%)
	หญิง	104 (27%)	18 (4.7%)	122 (31.7%)

วารสารวิชาการแสงอีสาน

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

ข้อมูลสถานภาพ		ความต้องการศึกษาต่อ		รวม
		ต้องการ	ไม่ต้องการ	
	บรรพชิต	72 (18.7%)	10 (2.8%)	82 (21.3%)
สถานภาพ	ประชาชน	114 (29.6%)	15 (3.9%)	129 (33.5%)
	บุคลากรทางพุทธศาสนา/ผู้บริหาร	110 (28.6%)	6 (1.6%)	116 (30.1%)
	รับราชการ	72 (18.7%)	47 (12.2%)	119 (30.9%)
	อาจารย์ระดับอุดมศึกษา	18 (4.7%)	3 (0.8%)	21 (5.5%)
อายุ	ไม่เกิน 30 ปี	27 (7%)	8 (2.1%)	35 (9.1%)
	31-40 ปี	128 (33.2%)	28 (7.3%)	156 (40.5%)
	41-50 ปี	146 (37.9%)	32 (8.3%)	178 (46.2%)
	สูงกว่า 50 ปี	13 (3.4%)	3 (0.8%)	16 (4.2%)
ระดับการศึกษา	ปริญญาโทสาขาอื่น	216 (56.1%)	52 (13.5%)	268 (69.6%)
	ปริญญาโทพุทธศาสนา	65 (16.9%)	14 (3.6%)	79 (20.5%)
	ปริญญาเอก	33 (8.6%)	5 (1.3%)	38 (9.9%)
ประสบการณ์ ทำงาน	ไม่เกิน 5 ปี	45 (11.7%)	10 (2.6%)	55 (14.3%)
	6 – 10 ปี	184 (47.8%)	42 (10.9%)	226 (58.7%)
	11 – 20 ปี	77 (20.0%)	16 (4.2%)	93 (24.2%)
	21 ปีขึ้นไป	8 (2.1%)	3 (0.8%)	11 (2.9%)
รวมทั้งหมด		314 (81.6%)	71 (18.4%)	385(100.0%)

จากตารางที่ 1 ผู้ตอบแบบสำรวจความคิดเห็นความต้องการศึกษาต่อปริญญาเอก ในภาพรวมทั้งหมด มีความต้องการศึกษาต่อ ร้อยละ 81.6 และไม่ต้องการศึกษาต่อ ร้อยละ 18.4 โดยมีรายละเอียดตามสถานะ ผู้ตอบเรียงจากมากไปน้อยดังนี้ จำแนกตามเพศ เพศชายร้อยละ 35.8 เพศหญิงร้อยละ 27 และบรรพชิตร้อยละ 18.7 จำแนกตามสถานะ ประชาชนร้อยละ 29.6 บุคลากรทางพุทธศาสนา/ผู้บริหาร ร้อยละ 28.6 รับราชการ ร้อยละ 18.7 และอาจารย์ระดับอุดมศึกษา ร้อยละ 4.7 จำแนกตามอายุ อายุ 41 - 50 ปี ร้อยละ 37.9 อายุ 31 - 40 ปี ร้อยละ 33.2 อายุไม่เกิน 30 ปี ร้อยละ 7 และ อายุสูงกว่า 50 ปี ร้อยละ 3.4 จำแนกตามระดับการศึกษาปริญญาโทสาขาอื่น ร้อยละ 56.1 ปริญญาโทพุทธศาสนา ร้อยละ 16.9 และปริญญาเอก ร้อยละ 8.6 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน 6-10 ปี ร้อยละ 47.8 ประสบการณ์ทำงาน 11 – 20 ปี ร้อยละ 20 ประสบการณ์ทำงาน ไม่เกิน 5 ปี ร้อยละ 11.7 และประสบการณ์ทำงาน 21 ปีขึ้นไป ร้อยละ 2.1

วารสารวิชาการแสงอีสาน
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

ตอนที่ 2 ศึกษาความต้องการศึกษาต่อปริญญาเอก สาขาวิจัยพุทธศาสตร์และปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

ตารางที่ 2 ความต้องการศึกษาต่อปริญญาเอก สาขาวิจัยพุทธศาสตร์และปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

รายละเอียด	จำนวน	ร้อยละ
ระยะเวลาในการตัดสินใจเพื่อศึกษาต่อปริญญาเอก		
ทันที	219	56.9
ภายใน 1 ปี	154	40.0
ภายใน 2 ปี	12	3.1
ความต้องการแบบแผนการศึกษา		
แบบแผนที่มีการทำวิทยานิพนธ์และศึกษารายวิชา	259	67.3
แบบแผนที่มีการทำวิทยานิพนธ์อย่างเดียว	126	32.7
รูปแบบการจัดช่วงเวลาการเรียนการสอน		
ภาคพิเศษวันหยุดราชการ (เสาร์อาทิตย์) ตั้งแต่ 8.30-17.30 น.	299	77.7
ภาคพิเศษในวันปกติตั้งแต่ 15.00-19.00 น. และวันหยุดราชการ (เสาร์อาทิตย์)	59	15.3
ภาคปกติบางเวลาในวันเวลาราชการ ตั้งแต่ 15.00 น.	11	2.9
ภาคปกติบางเวลาในวันเวลาราชการ ตั้งแต่ 13.00 น.	9	2.3
ภาคปกติเต็มเวลาในวันเวลาราชการ	7	1.8
รูปแบบการจัดการเรียนการสอน		
บรรยายในชั้นเรียน	207	53.8
การเรียนผสมผสานโดยบรรยายในชั้นเรียนและการเรียนผ่านสื่อออนไลน์	157	40.8
การเรียนผ่านสื่อออนไลน์	21	5.5
ความต้องการด้านอาจารย์ผู้สอน		
เชิญอาจารย์พิเศษที่มีชื่อเสียงต่างประเทศมาร่วมสอน	185	48.1
นิมนต์พระอาจารย์พิเศษที่ได้รับความนิยมมาร่วมสอน	143	37.1
เชิญอาจารย์พิเศษที่มีชื่อเสียงในประเทศมาร่วมสอน	57	14.8
ความต้องการด้านการศึกษาดูงาน เพื่อพัฒนาศักยภาพนิสิต		
ศึกษาดูงานทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ	353	91.7
ศึกษาดูงานต่างประเทศ	19	4.9
ศึกษาดูงานภายในประเทศ	13	3.4

วารสารวิชาการแสงอีสาน

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

รายละเอียด	จำนวน	ร้อยละ
วิธีการคัดเลือก		
สอบคัดเลือกและสอบสัมภาษณ์	284	74.8
พิจารณาจากประสบการณ์	58	18.1
สอบสัมภาษณ์เพื่อประเมินพื้นฐานความรู้	28	8.3
สอบข้อเขียนเพื่อวัดระดับความรู้	15	3.9
ความต้องการด้านงบประมาณเพื่อการศึกษา		
ค่าธรรมเนียมการศึกษาแบบเหมาจ่ายแต่แบ่งจ่ายเป็นภาคการศึกษา	219	56.9
ค่าธรรมเนียมการศึกษาแบบคิดจากหน่วยกิต การลงทะเบียน	152	39.5
ค่าธรรมเนียมการศึกษาแบบเหมาจ่ายตลอดหลักสูตร	14	3.6
ความต้องการการสนับสนุนจากมหาวิทยาลัย		
ห้องทำงานนิสิตพร้อมคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต	178	46.2
ทุนการศึกษา	126	32.7
ทุนสนับสนุนการวิจัย	68	17.7
ที่พักบางช่วงเวลาในราคานิสิต	13	3.4

จากตารางที่ 8 ผู้ตอบแบบสำรวจความต้องการศึกษาต่อปริญญาเอก สาขาวิจัยพุทธศาสตร์และปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน ด้านระยะเวลาในการตัดสินใจเพื่อศึกษาต่อปริญญาเอก ส่วนใหญ่ต้องการศึกษาต่อทันที ร้อยละ 56.9 รองลงมาต้องการศึกษาต่อภายใน 1 ปี ร้อยละ 40.0 และภายใน 2 ปี ร้อยละ 3.1 ความคิดเห็นความต้องการแบบแผนการศึกษา ส่วนใหญ่ต้องการแบบแผนที่มีการทำวิทยานิพนธ์และศึกษารายวิชา 67.3 และแบบแผนที่มีการทำวิทยานิพนธ์อย่างเดียว 32.7 ความคิดเห็นความต้องการรูปแบบการจัดช่วงเวลาการเรียนการสอน ส่วนใหญ่ภาคพิเศษวันหยุดราชการ (เสาร์อาทิตย์) ตั้งแต่ 8.30 - 17.30 น. ร้อยละ 77.7 รองลงมาภาคพิเศษในวันปกติตั้งแต่ 15.00 - 19.00 น. และวันหยุดราชการ (เสาร์อาทิตย์) ร้อยละ 15.32 ภาคปกติบางเวลาในวันเวลาราชการ ตั้งแต่ 15.00 น. ร้อยละ 2.9 ภาคปกติบางเวลาในวันเวลาราชการ ตั้งแต่ 13.00 น. ร้อยละ 2.3 และภาคปกติเต็มเวลาในวันเวลาราชการ ร้อยละ 1.8 ความคิดเห็นความต้องการรูปแบบการจัดการเรียนการสอน ส่วนใหญ่ต้องการบรรยายในชั้นเรียน ร้อยละ 53.8 รองลงมาการเรียนผสมผสานโดยบรรยายในชั้นเรียน และการเรียนผ่านสื่อออนไลน์ ร้อยละ 40.8 และการเรียนผ่านสื่อออนไลน์ ร้อยละ 5.5 ความคิดเห็นความต้องการด้านอาจารย์ผู้สอน ส่วนใหญ่ต้องการเชิญอาจารย์พิเศษที่มีชื่อเสียงต่างประเทศมาร่วมสอน ร้อยละ 48.1 รองลงมานิมนต์พระอาจารย์พิเศษที่ได้รับความนิยมมาร่วมสอน ร้อยละ 37.1 และเชิญอาจารย์พิเศษที่มีชื่อเสียงในประเทศมาร่วมสอน

ร้อยละ 14.8 ความคิดเห็นความต้องการด้านการศึกษาดูงาน เพื่อพัฒนาศักยภาพนิสิต ส่วนใหญ่ต้องการศึกษาดูงานทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ ร้อยละ 91.7 รองลงมาศึกษาดูงานต่างประเทศ ร้อยละ 4.9 และศึกษาดูงานภายในประเทศ ร้อยละ 3.4 ความคิดเห็นความต้องการวิธีการคัดเลือก ส่วนใหญ่ต้องการสอบคัดเลือกและสอบสัมภาษณ์ ร้อยละ 74.8 รองลงมาพิจารณาจากประสบการณ์ ร้อยละ 18.1 สอบสัมภาษณ์เพื่อประเมินพื้นฐานความรู้ ร้อยละ 8.3 สอบข้อเขียนเพื่อวัดระดับความรู้ ร้อยละ 3.9 ความคิดเห็นความต้องการด้านงบประมาณเพื่อการศึกษา ส่วนใหญ่ต้องการค่าธรรมเนียมการศึกษาแบบเหมาจ่ายแต่แบ่งจ่ายเป็นภาคการศึกษา ร้อยละ 56.9 รองลงมาค่าธรรมเนียมการศึกษาแบบคิดจากหน่วยกิต การลงทะเบียน ร้อยละ 39.5 ค่าธรรมเนียมการศึกษาแบบเหมาจ่ายตลอดหลักสูตร ร้อยละ 3.6 ความคิดเห็นความต้องการสนับสนุนจากมหาวิทยาลัย ส่วนใหญ่ต้องการห้องทำงานนิสิตพร้อมคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต ร้อยละ 46.2 รองลงมาทุนการศึกษา ร้อยละ 32.7 ทุนสนับสนุนการวิจัย ร้อยละ 17.7 และที่พักบางช่วงเวลาในราคานิสิต ร้อยละ 3.4

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นต่อหลักสูตรปริญญาเอก สาขาวิชาวิจัยพุทธศาสตร์และปรัชญา

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสำรวจความต้องการของหลักสูตรปริญญาเอก

ความคิดเห็นความต้องการของหลักสูตร	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลความหมาย
1. เพื่อการพัฒนาเจ้าหน้าที่สำนักพุทธศาสนา วัฒนธรรมจังหวัด และบุคลากรทางพระพุทธศาสนา	4.69	.53	มาก
2. ยังไม่มีสถาบันอื่นจัดการเรียนการสอน	4.66	.55	มาก
3. ตอบสนองต่อความต้องการของหน่วยงาน	4.51	.56	มาก
4. ช่วยพัฒนางานขององค์กร/หน่วยงาน/สังคม/ประเทศชาติ	4.51	.56	มาก
5. ช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเอง	4.51	.56	มาก
6. หน่วยงานของท่าน ยังต้องการใช้บุคลากรที่มีความรู้ความสามารถระดับนี้	4.32	.50	มาก
7. พัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียน	4.31	.49	มาก
8. ช่วยส่งเสริมและทะนุบำรุงพระพุทธศาสนา	4.31	.60	มาก
รวม	4.47	.54	มาก

วารสารวิชาการแสงอีสาน

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

ตารางที่ 3 ผู้ตอบแบบสำรวจมีความคิดเห็นความต้องการของหลักสูตรหลักสูตรปริญญาเอก สาขาวิชา วิทยาศาสตร์และปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน ในภาพรวมมีความสำคัญอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.47 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .54 เมื่อพิจารณาความสำคัญในประเด็นย่อยพบว่าอยู่ในระดับมากเช่นกันโดยเรียงลำดับความสำคัญจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อยดังนี้ ความต้องการเพื่อตอบสนองต่อการพัฒนาเจ้าหน้าที่สำนักพุทธศาสนา เจ้าหน้าที่วัฒนธรรมจังหวัด และบุคลากรทางพระพุทธศาสนา ความต้องการ เพราะยังไม่มีสถาบันอื่นจัดการเรียนการสอน ความต้องการเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของหน่วยงาน ความต้องการช่วยพัฒนางานขององค์กร/หน่วยงาน สังคม/ประเทศชาติ ความต้องการในการช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเอง ความต้องการ เพราะหน่วยงานของท่าน ยังต้องการใช้บุคลากรที่มีความรู้ความสามารถระดับนี้ ความต้องการในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียน และความต้องการในการช่วยทะนุบำรุงพระพุทธศาสนา

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลข้อเสนอแนะ

ตารางที่ 4 ข้อเสนอแนะ

รายละเอียดข้อเสนอ	จำนวน	ร้อยละ
1. ข้อเสนอแนะด้านหลักสูตร		
ควรพัฒนาหลักสูตรรองรับกับเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว	240	12.91
ควรพัฒนาหลักสูตรให้มีความยืดหยุ่นรองรับการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ	134	34.8
ควรมีการบริหารจัดการหลักสูตรด้านเวลาในการสำเร็จการศึกษาและคุณภาพ	11	2.9
2. ข้อเสนอแนะด้านการจัดการเรียนการสอน		
ควรจัดรูปแบบการเรียนการสอนที่เอื้อต่อผู้เรียนที่ทำงานไปด้วยเรียนไปด้วย	26	6.8
ควรจัดการเรียนการสอนที่เน้นประสบการณ์การทำงานของผู้เรียน	128	33.2
ควรจัดการเรียนการสอนที่ให้ทันการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคดิจิทัล	231	60.0
3. ข้อเสนอแนะอื่น ๆ		
ควรมีระบบประกันคุณภาพการทำวิทยานิพนธ์ให้ตามกำหนดเวลาและคุณภาพ	208	54.0
ควรจัดให้มีการร่วมมือระหว่างหน่วยงานคัดเลือกส่งบุคลากรเข้าเรียน	164	42.6
ควรเก็บค่าเล่าเรียนให้เหมาะสมเพราะเป้าหมายควรพัฒนาคนไปพัฒนาชาติ	13	3.4

จากตารางที่ 4 ผู้ตอบแบบสำรวจมีข้อเสนอแนะด้านหลักสูตรตามลำดับความถี่จากมากไปน้อยดังนี้ **ด้านหลักสูตร** ควรพัฒนาหลักสูตรรองรับกับเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ควรพัฒนาหลักสูตรให้มีความยืดหยุ่นรองรับการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ และควรมีการบริหารจัดการหลักสูตรด้านเวลาในการ

สำเร็จการศึกษาและคุณภาพ **ด้านการจัดการเรียนการสอน** ควรจัดรูปแบบการเรียนการสอนที่เอื้อต่อผู้เรียนที่ทำงานไปด้วยเรียนไปด้วย ควรจัดการเรียนการสอนที่เน้นประสบการณ์การทำงานของผู้เรียน และควรจัดการเรียนการสอนที่ให้ทันการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคดิจิทัล **ข้อเสนอแนะ** ควรมีระบบประกันคุณภาพการทำวิทยานิพนธ์ให้ทันตามกำหนดเวลาและคุณภาพ ควรจัดให้มีความร่วมมือระหว่างหน่วยงานคัดเลือกส่งบุคลากรเข้าเรียน และควรเก็บค่าเล่าเรียนให้เหมาะสมเพราะเป้าหมายควรพัฒนาคนไปพัฒนาชาติ

ผลการวิจัย

การนำเสนอสรุปผลการวิจัยแบ่งเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สรุปข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามความต้องการศึกษาต่อปริญญาเอก สาขาวิจัยพุทธศาสตร์และปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

ผู้ตอบแบบสำรวจความคิดเห็นความต้องการศึกษาต่อปริญญาเอก มีความต้องการศึกษาต่อ ร้อยละ 81.6 เพศชายร้อยละ 35.8 มากกว่าเพศหญิงและบรรพชิต ส่วนใหญ่เป็นประชาชนร้อยละ 29.6 และบุคลากรทางพุทธศาสนา/ผู้บริหาร ร้อยละ 28.6 อายุ 41-50 ปี ร้อยละ 32.5 ระดับการศึกษาปริญญาโทสาขาอื่น ร้อยละ 50.1 ประสบการณ์ทำงาน 6 – 10 ปี ร้อยละ 43.6

ตอนที่ 2 สรุปความต้องการศึกษาต่อปริญญาเอก สาขาวิชาวิจัยพุทธศาสตร์และปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

ผู้ที่ต้องการศึกษาต่อปริญญาเอกส่วนใหญ่ต้องการศึกษาต่อทันทีร้อยละ 56.9 ทำวิทยานิพนธ์และศึกษารายวิชา 67.3 รูปแบบการจัดช่วงเวลาการเรียนการสอน ส่วนใหญ่ภาคพิเศษวันหยุดราชการ (เสาร์-อาทิตย์) ตั้งแต่ 8.30 - 17.30 น. ร้อยละ 77.7 การบรรยายในชั้นเรียน ร้อยละ 53.8 เชิญอาจารย์พิเศษที่มีชื่อเสียงต่างประเทศมาร่วมสอน ร้อยละ 48.1 ศึกษาดูงานทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ ร้อยละ 91.7 สอบคัดเลือกและสอบสัมภาษณ์ ร้อยละ 74.8 ค่าธรรมเนียมการศึกษาแบบเหมาจ่ายแต่แบ่งจ่ายเป็นภาคการศึกษา ร้อยละ 56.9 ห้องทำงานนิสิตพร้อมคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต ร้อยละ 46.2 รองลงมาทุนการศึกษา ร้อยละ 32.7

ตอนที่ 3 สรุปความคิดเห็นต่อหลักสูตรปริญญาเอก สาขาวิชาวิจัยพุทธศาสตร์และปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

ผู้ที่ต้องการศึกษาต่อปริญญาเอกส่วนใหญ่ต้องการแบบแผนการศึกษาที่มีการทำวิทยานิพนธ์และศึกษารายวิชา ร้อยละ 90.52 ส่วนแบบแผนการศึกษาที่มีการทำวิทยานิพนธ์อย่างเดียวมีเพียงร้อยละ 09.48 และส่วนใหญ่ต้องการรูปแบบการจัดช่วงเวลาการเรียนการสอนภาคพิเศษวันหยุดราชการ (เสาร์-อาทิตย์) ตั้งแต่ 08.30-17.30 น. ร้อยละ 88.38 และส่วนใหญ่ต้องการรูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน โดยบรรยายและการเรียนผ่านสื่อออนไลน์ ร้อยละ 51.38

วารสารวิชาการแสงอีสาน

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะความคิดเห็นต่อหลักสูตรปริญญาเอก สาขาวิชาวิจัยพุทธศาสตร์และปรัชญามหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

ด้านหลักสูตร ควรพัฒนาหลักสูตรรองรับกับเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ควรพัฒนาหลักสูตรให้มีความยืดหยุ่นรองรับการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ และควรมีการบริหารจัดการหลักสูตรด้านเวลาในการสำเร็จการศึกษาและคุณภาพ ด้านการจัดการเรียนการสอน ควรจัดรูปแบบการเรียนการสอนที่เอื้อต่อผู้เรียนที่ทำงานไปด้วยเรียนไปด้วย ควรจัดการเรียนการสอนที่เน้นประสบการณ์การทำงานของผู้เรียน และควรจัดการเรียนการสอนที่ให้ทันการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคดิจิทัล ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ควรมีระบบประกันคุณภาพการทำวิทยานิพนธ์ให้ทันตามกำหนดเวลาและคุณภาพ ควรจัดให้มีความร่วมมือระหว่างหน่วยงานคัดเลือกส่งบุคลากรเข้าเรียน และควรเก็บค่าเล่าเรียนให้เหมาะสมเพราะเป้าหมายควรพัฒนาคนไปพัฒนาชาติ

บทสรุป

การศึกษาความต้องการการศึกษาต่อหลักสูตรปริญญาเอก สาขาวิชาวิจัยพุทธศาสตร์และปรัชญามหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อศึกษาความต้องการการศึกษาต่อหลักสูตรปริญญาเอกสาขาวิชาวิจัยพุทธศาสตร์และปรัชญา และศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับความจำเป็นและความสำคัญของหลักสูตร จากผลการวิจัยทำให้ได้ทราบถึงความต้องการการศึกษาต่อระดับปริญญาเอก หลักสูตรการศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยพุทธศาสตร์และปรัชญา และความคิดเห็นความต้องการของหลักสูตรซึ่งเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตร รวมถึงการบริหารจัดการหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคม และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน งานวิจัยนี้ยังก่อให้เกิดประโยชน์โดยตรงต่อสาขาวิชาวิจัยพุทธศาสตร์และปรัชญา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน ตลอดจนมหาวิทยาลัยอื่น ๆ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งจะเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรปริญญาโท ปริญญาเอกที่สอดคล้องกับความต้องการของสังคม และบุคลากรทางด้านการศึกษาใน 20 จังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และบทเรียนสำคัญของงานวิจัยนี้ก็คือ ทำให้ทราบว่านิสิต นักศึกษา ที่จบการศึกษาระดับปริญญาโท และบุคลากรทางการศึกษามีความประสงค์ที่จะศึกษาต่อในระดับปริญญาเอกเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะสาขาวิชาพุทธศาสตร์และปรัชญานั้นทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือยังไม่มีมหาวิทยาลัยใดผลิตระดับดุษฎีบัณฑิตในสาขานี้มาก่อน นอกจากนั้นปัจจัยที่สำคัญอย่างยิ่งที่มีส่วนทำให้ผู้ตอบแบบสำรวจให้ความสำคัญกับหลักสูตรดังกล่าวมากคือผู้ตอบแบบสำรวจเชื่อมั่นในหลักสูตรของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน และใกล้กับแหล่งที่อยู่อาศัย และที่ทำงาน

อภิปรายผล

การศึกษาความต้องการศึกษาต่อหลักสูตรปริญญาเอก สาขาวิจัยพุทธศาสตร์และปรัชญามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน มีข้อค้นพบในการวิจัยอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้ ข้อค้นพบจากการวิจัยที่สำคัญ กล่าวคือ ผู้ตอบแบบสำรวจมีความต้องการศึกษาต่อปริญญาเอกร้อยละ 81.6 ซึ่งเป็นค่าที่ค่อนข้างสูงสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมิตร์ สุวรรณ และจันทิมา จานงนารถ (2554) ที่พบว่า กลุ่มตัวอย่างต้องการศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษาคิดเป็นร้อยละ 71.10 และผลการวิจัยของธนาชัย สุขวณิช (2560) ที่กลุ่มตัวอย่างต้องการจะศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษาร้อยละ 70.00 เป็นไปตามทฤษฎีของ Maslow (1943) ได้ให้ทัศนะไว้ว่าความต้องการเกียรติยศชื่อเสียงและความภาคภูมิใจ ความต้องการรูปแบบการจัดช่วงเวลาการเรียน พบว่า ผู้ตอบแบบสำรวจต้องการให้มีการสอนภาคพิเศษวันหยุดราชการ (เสาร์-อาทิตย์) ตั้งแต่ 08.30-17.30 น. ร้อยละ 88.38 ทั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของนักวิจัยหลายท่าน อาทิ สมิตร์ สุวรรณ และจันทิมา จานงนารถ (2554) พบว่า ต้องการให้มีการจัดการศึกษานอกเวลาราชการในวันเสาร์-อาทิตย์ ผลการวิจัยของ ภาธร นิลอาธิ, ฤทัย นิ่มน้อย และฉันทนา เวชโอสถศักดิ์ (2560) พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ต้องการศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษาในช่วงเวลาภาคพิเศษ คือ ช่วงเวลาวันหยุดเสาร์-อาทิตย์ ผลการวิจัยของ อานันท์ นิรมล, ชัชวาล ชุมรักษา และ ชรรค์ชัย แซ่แต้ (2560) พบว่า ผู้ที่ต้องการศึกษาต่อต้องการให้เปิดสอนในวันเสาร์-อาทิตย์ และผลการวิจัยของธนาชัย สุขวณิช (2560) พบว่ากลุ่มตัวอย่างต้องการศึกษาต่อหลักสูตรปริญญาเอกในวันเสาร์-อาทิตย์ เหตุที่เป็นเช่นนั้นเนื่องจากเมื่อพิจารณาจากบริบทของกลุ่มผู้ตอบแบบสำรวจพบว่า เป็นผู้ที่มีงานประจำตามข้อค้นพบจากการวิจัย คือบุคลากรทางพุทธศาสนา/ผู้บริหาร ร้อยละ 28.6 และประชาชนทั่วไป ร้อยละ 29.6 ความต้องการการสนับสนุนจากมหาวิทยาลัย พบว่า ผู้ตอบแบบสำรวจต้องการให้มีห้องทำงานนิสิตพร้อมคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตมากที่สุดร้อยละ 46.2 รองลงมาทุนการศึกษา ร้อยละ 32.7 ทุนสนับสนุนการวิจัย ร้อยละ 17.7 และที่พักบางช่วงเวลาในราคานิสิต ร้อยละ 3.4 ทั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมิตร์ สุวรรณ และจันทิมา จานงนารถ (2554) พบว่ากลุ่มตัวอย่างต้องการทุนการวิจัยหรือทุนการศึกษาบางส่วน รวมทั้งห้องทำงานสำหรับนิสิตพร้อมเครื่องคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต เหตุที่เป็นเช่นนั้นเนื่องจากธรรมชาติการเรียนในระดับบัณฑิตศึกษาให้ความสำคัญกับการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมค่อนข้างมาก เพื่อมุ่งเน้นให้นิสิตมีกระบวนการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการทำวิทยานิพนธ์ให้สำเร็จตามหลักสูตร

ข้อเสนอแนะ

สรุปข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้และข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไปได้ดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้ตอบแบบสำรวจมีความต้องการศึกษาต่อปริญญาเอกอยู่ในร้อยละที่ค่อนข้างสูง ส่วนใหญ่ต้องการศึกษาต่อทันทีร้อยละ 56.9 รองลงมาต้องการศึกษาต่อภายใน 1 ปี ร้อยละ 40 ดังนั้นสาขาวิจัยพุทธศาสตร์และปรัชญาควรนำเสนอสารสนเทศที่ได้จากการวิจัยไปวางแผนพัฒนาหลักสูตรให้ทันกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย

วารสารวิชาการแสงอีสาน

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

2. ข้อค้นพบจากการวิจัย พบว่า ครูมีความต้องการศึกษาต่อมากที่สุดในบรรดากลุ่มเป้าหมายอื่น ดังนั้นควรประชาสัมพันธ์โดยเน้นกลุ่มเป้าหมายดังกล่าว พร้อมทั้งประชาสัมพันธ์หลักสูตรให้กว้างขวางขึ้นเพื่อสื่อสารทำความเข้าใจกับกลุ่มเป้าหมายอื่น

3. กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีประสบการณ์ทำงานระหว่าง 6-10 ปี ดังนั้นควรนำสารสนเทศไปวางแผนในการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้น การพัฒนางานในหน้าที่เชื่อมโยงกับประสบการณ์ทำงาน

4. ข้อค้นพบจากการวิจัยที่ว่า มีกลุ่มเป้าหมายบางส่วนที่ต้องการศึกษาต่อในหลักสูตรโทควบเอก หรือแบบแผนที่ทำวิทยานิพนธ์อย่างเดียว ถึงแม้เป็นส่วนน้อยหากแต่สาขาวิชาพัฒนาหลักสูตรให้ครอบคลุมความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย นอกเหนือจากกลุ่มที่ต้องการทำวิทยานิพนธ์และศึกษารายวิชาที่เป็นกลุ่มส่วนใหญ่ จะทำให้เกิดประโยชน์ในวงกว้างยิ่งขึ้น

5. สาขาวิจัยพุทธศาสตร์และปรัชญาควรนำสารสนเทศที่ได้ไป คัดกรองปรับใช้ทั้งในส่วนของการพัฒนาหลักสูตร การบริหารหลักสูตร การเรียน การสอนและการทำวิทยานิพนธ์ เพื่อเป็นการพัฒนาหลักสูตรที่เป็นไปตามความต้องการของผู้เรียนและเป็นการประกันคุณภาพหลักสูตรให้เกิดความเชื่อถือได้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

1. ควรมีการติดตามการนำหลักสูตรไปใช้อย่างต่อเนื่องในรูปแบบของ การวิจัยเชิงประเมิน เพื่อให้เกิดผลในการพัฒนาได้ทันที่

2. ควรมีการประเมินหลักสูตรทั้งระบบเพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการวิจัยเรื่องความต้องการศึกษาต่อหลักสูตรปริญญาเอก สาขาวิจัยพุทธศาสตร์และปรัชญา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากสาขาวิจัยพุทธศาสตร์และปรัชญา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน คณะผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณที่สนับสนุนงบประมาณ รวมทั้ง ผู้มีส่วนสนับสนุนให้งานวิจัยนี้สำเร็จลงด้วยดี

บรรณานุกรม

- ธนาชัย สุขวณิช. (2560). **ความคิดเห็นของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครปฐมที่มีต่อการศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษา**. วารสารสุทธิปริทัศน์ ปีที่ 31 ฉบับที่ 98 มกราคม-มีนาคม, หน้า 114-123.
- ภาธร นิลอาธิ, ฤทัย นิ่มน้อย และฉันทนา เวชโอสถศักดิ์. (2560). **ความต้องการศึกษาต่อหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาสารสนเทศศาสตร์ คณะวิทยาการสารสนเทศ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม**. วารสารสารสนเทศศาสตร์. ปีที่ 35 ฉบับที่ 1 มกราคม-มีนาคม, หน้า 124-143.

- สุมิตร สุวรรณ, และจันทิมา จำนงนารถ. (2554). **ความต้องการในการศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษาของ
คณะครูและบุคลากรทางการศึกษาในพื้นที่ภาคตะวันตก (รายงานผลการวิจัย)**. นครปฐม: คณะ
ศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน.
- อานันท์ นิรมล, ชัชวาล ชุมรักษา และ ขรรค์ชัย แซ่แต้. (2560). **ความต้องการศึกษาต่อหลักสูตรปริญญาเอก
สาขาวิจัยพุทธศาสตร์และปรัชญา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ**. วารสารสำนักหอสมุด
มหาวิทยาลัยทักษิณ. ปีที่6 ฉบับที่1 มกราคม-มิถุนายน, หน้า 164-193.
- Abraham H. Maslow.(1943). **A Theory of Human Motivation**. Psychological Review vol. 50.
1943, p. 340-396
- Cochran, W. G. and G. M. Cox. (1957). **Experimental Designs**. John Wiley and Sons, New
York, U.S.A.

ความต้องการการศึกษาต่อหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, วิทยาเขตอีสาน จังหวัดขอนแก่น

The need to Continue Study in Master Degree in Educational Administration

Mahamakut Buddhist University, Isan Campus, KhonKaen Province.

อัครเดช นีละโยธิน

Akkharadet Neelayothin

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

Author for Correspondence: Email: akara2511@gmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้เป็นแบบเชิงสำรวจศึกษามีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความต้องการการศึกษาต่อหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 2) ความเห็นการศึกษาต่อหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา และ 3) ข้อเสนอแนะต่อการจัดการศึกษาในหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลจาก บุคลากรจำนวน 375 คน ในพื้นที่ 6 วิทยาเขตของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยได้แก่ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ส่วนกลาง, วิทยาเขตศรีล้านช้าง จังหวัดเลย, วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช จังหวัดนครศรีธรรมราช, วิทยาเขตล้านนา จังหวัดเชียงใหม่, วิทยาเขตร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสำรวจความต้องการ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้ตอบแบบสำรวจความต้องการการศึกษาต่อหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตร้อยละ 85.3 ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง เป็นครู มีอายุระหว่าง 31-40 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรีศึกษาศาสตร์/ครุศาสตร์ ประสบการณ์การทำงานระหว่าง 6-10 ปี ต้องการการศึกษาต่อทันที ร้อยละ 57.3 และมีความต้องการแบบแผนการศึกษาที่มีการทำวิทยานิพนธ์และศึกษารายวิชา การจัดช่วงเวลาการเรียนการสอนภาคพิเศษ วันหยุดราชการ (เสาร์-อาทิตย์) ตั้งแต่ 08.30-17.30 น. วางแผนการศึกษาเพื่อทำวิทยานิพนธ์และการศึกษารายวิชา การจัดการเรียนการสอนแบบบรรยายในชั้นเรียน เชิญอาจารย์พิเศษที่มีชื่อเสียงต่างประเทศมาร่วมสอน ศึกษาดูงานทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ สอบคัดเลือกและสอบสัมภาษณ์ ค่าธรรมเนียมการศึกษาแบบเหมาจ่ายแต่แบ่งจ่ายเป็นภาคการศึกษา

2. ผู้ตอบแบบสำรวจมีความคิดเห็นความสำคัญต่อหลักสูตรหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย พบว่ามีความคิดเห็นความสำคัญของหลักสูตรในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.47

3. ข้อเสนอแนะการศึกษาต่อหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ควรพัฒนาหลักสูตรรองรับกับเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ควรจัดรูปแบบการเรียนการสอนที่เอื้อต่อผู้เรียนที่ทำงาน

คำสำคัญ : ความคิดเห็น, หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, การบริหารการศึกษา

Received:15/12/ 2562, Revised: 28/05/2563, Accepted: 29/05/2563

Abstract

This survey research has the objectives to study: 1) the need to study in master degree in educational administration, Mahsmakut Buddhist Universtiy Isan Campus, 2) the opinion to the master degree in educational administration, and 3) the suggestions to run and offer the degree in educational administration, Mahamakut Buddhist University Isan Campus. The researcher collected the data from 375 respondents in 6 campuses of Mahamakut Buddhist University such as salaya campus, Silanchang campus in Loei province, Srithammasokkaraja campus in Nakhonsrithammarat province, Lanna campus in Chiangmai province, Roiet campus in Roiet province, and analyzed the data by percentage, mean, and standard deviation statistics .

The findings were as follow:

1. Most of the respondents, 85.30 percent, were female, and they were the teacher profession. Their ages were between 31-40 years old, they were graduated bachelor degree in the field of education. The respondents had the experiences in teaching between 6-10 years. They needed to continue their study immediately. The respondents, 57.30 percent, needed to do the thesis, and they preferred to study on Saturday and Sunday from 08.30 a.m.- 17.30 p.m.. The respondents needed to study in the class with the suggestion and instruction by the teachers both Thai and foreign teachers. For the tuition fee, they preferred to pay in each semester.

2. For their opinion about master degree in educational administration, the respondents considered that this program was important with average highest mean, 4.47 mean point average.

3. For the suggestions to master degree in educational administration program. It was found that Isan campus should provide and adjust education to respond the needs of its students because it was one of the way to develop their quality of life. Also, the university should provide enough educational tools such internet, classroom, sufficient books.

Keywords: Educational Administration, Master Degree Curriculum, Opinion

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีปัจจุบันและที่กำลังจะเกิดขึ้นในอนาคตมีอัตราการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วมากเมื่อเปรียบเทียบกับ การเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ผ่านมาซึ่งมีผลกระทบต่อการบริหารจัดการสถานศึกษาเป็นอย่างมาก กลไกสำคัญก็คือผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารต้นสังกัด รวมถึงกระทรวงศึกษาธิการ หากหน่วยงานหรือองค์กรที่จัดการศึกษาหรือเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา นักบริหารการศึกษาที่มีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริง มีภาวะผู้นำทางการศึกษา มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล มีความเข้าใจงานด้านการศึกษา และผลกระทบของการศึกษาต่อความก้าวหน้าของประชาชนและประเทศชาติแล้ว ประเทศนั้นก็จะมีความรุ่งเรือง ในทุก ๆ ทาง ในทางตรงกันข้าม หากประเทศใดมีนักบริหารการศึกษาที่ไม่มีหลักการบริหารการศึกษา ไม่มีภาวะผู้นำ ไม่เก่งงาน ไม่เก่งคน ไม่เก่งบริหาร ขาดการหลักธรรม มาบริหารสถานศึกษา หรือองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทหน้าที่ในการเป็นผู้นำในวิชาชีพ เสริมสร้างพัฒนาให้การส่งเสริมสนับสนุนเกี่ยวกับการจัดการศึกษา บริหารงานแบบมีส่วนร่วม สร้างขวัญกำลังใจ ตลอดจนการติดตามและประเมินผลงานด้านวิชาการ ติดตามการทำงานของบุคลากรทางการศึกษาให้ปฏิบัติงานอย่างมีคุณภาพ โดยผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทหน้าที่ในการเป็นผู้นำในวิชาชีพ เสริมสร้างพัฒนาให้การส่งเสริมสนับสนุนเกี่ยวกับการจัดการศึกษา บริหารงานแบบมีส่วนร่วม สร้างขวัญกำลังใจ ตลอดจนการติดตามและประเมินผลงานด้านวิชาการ ติดตามการทำงานของบุคลากรทางการศึกษาให้ปฏิบัติงานอย่างมีคุณภาพ ผู้บริหารจำเป็นต้องมีทักษะการบริหารงานที่ดี ผู้บริหารควรมีทักษะในศตวรรษที่ 21 คือ ความสามารถในการบริหารงานของผู้บริหารตามภารกิจที่ได้รับมอบหมายจากองค์กรอย่างรวดเร็วและถูกต้องโดยใช้ทรัพยากรบุคคลและอื่น ๆ ที่มีอยู่อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยผ่านกระบวนการทางการบริหารอย่างมีระบบ มีความเป็นผู้นำ มีความเข้าใจผู้ร่วมงานรู้จักใช้คนให้แสดงความสามารถที่มีอยู่อย่างเต็มที่รู้จักสังเกต มีการสร้างขวัญและกำลังใจ และติดต่อประสานงานระหว่างบุคคล ทักษะทางมนมัติ รู้จักวิพากษ์วิจารณ์ วิเคราะห์ ปัญหาการบริหาร วางแผน วินิจฉัย แก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ เข้าใจสิ่งต่าง ๆ อย่างละเอียด ทักษะนักเรียนในศตวรรษที่ 21 เป้าหมาย คือ นักเรียนต้องมีคุณภาพ มีความรู้ความสามารถ สามารถดำรงชีวิตและประกอบอาชีพอย่างมีความสุข มีคุณธรรมจริยธรรม และมีทักษะในศตวรรษที่ 21 โดยประกอบด้วย ทักษะชีวิตและอาชีพ ทักษะสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี ทักษะการสื่อสาร ทักษะการสร้างสรรค์และนวัตกรรม ทักษะการเรียนรู้ และทักษะการร่วมมือ (อัครเดช นิละโยธิน, 2560: 583-593).

ประเทศไทยเป็นหนึ่งในไม่กี่ประเทศในโลก ที่มีการก่อตั้งมหาวิทยาลัยทางพระพุทธศาสนา เพื่ออบรมฝึกฝนบุคคลให้เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านพุทธศาสนา ไม่ว่าจะเป็นพระสงฆ์ แม่ชี และ ขรวาส โดยเปิดการเรียนการสอนเกี่ยวกับพุทธศาสนาและมอบปริญญาบัตรให้กับผู้สำเร็จการศึกษาเหล่านั้น ซึ่งเป็นการศึกษาที่เน้นความเป็นเลิศทางวิชาการ และการทำวิจัยทางปรัชญาตามแนวทางของพระพุทธศาสนานั้น ถือได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดจิตสำนึกที่ดีงาม และเกิดการพัฒนาโดยบูรณาการหลักธรรมกับโลกให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ สามารถนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตได้จริง เข้าถึงประชาชนได้ทุกระดับชั้น และยังเชื่อมโยงกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ที่จะสร้างความสมดุลของโลกและประเทศชาติ รวมถึงการมีจิตสำนึกในการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วย

ความสงบเรียบร้อย โดยไม่เบียดเบียนซึ่งกันและกัน ที่สำคัญที่สุด คือการอยู่ร่วมกัน ในความเป็นพหุสังคมพหุวัฒนธรรม อันเป็นสิ่งที่ทุกคนจะต้องศึกษาเรียนรู้และทำให้เกิดขึ้น การพัฒนาคนให้มีคุณภาพทั้งร่างกายและจิตใจเป็นสำคัญ จึงเท่ากับเป็นการพัฒนาประเทศชาติไปสู่ความเจริญและความสงบสุข เพื่อให้เป็นสังคมที่เจริญด้วยความรู้คู่คุณธรรมควบกันไปทั้งสองประการ อย่างไรก็ตาม จะเห็นได้ว่าระดับหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตและหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ในสาขาวิชาที่ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม รวมถึงการดำเนินชีวิตตามหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนานั้นยังมีน้อยมาก การเปิดการเรียนการสอนในสาขาวิชา ที่ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมและส่งเสริมให้มีความเข้มแข็งทางวัฒนธรรม ซึ่งตั้งอยู่บนพื้นฐานขององค์ความรู้ทางปรัชญาและพระพุทธศาสนาในระดับสูงจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อสังคมปัจจุบันนี้ ปัจจุบันมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้ดำเนินจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ เพื่อการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาด้านบริหาร ในสาขาการบริหารการศึกษา ทางมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ตระหนักถึงความจำเป็นในการผลิตกำลังคนที่มีศักยภาพในการพัฒนาคนรุ่นใหม่ เพื่อตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงาน ทั้งในลักษณะของการพัฒนาอาจารย์มหาวิทยาลัย ข้าราชการกระทรวงศึกษาธิการ วิทยากรอิสระ/นักวิจัยอิสระ และทุกอาชีพที่มีความสนใจการบริหารการศึกษา รวมทั้งตระหนักถึงคุณภาพในการจัดการศึกษาที่ต้องเป็นไปตามกรอบคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ และมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ดังนั้น หากจะมีการดำเนินการเปิดสอน หรือการพัฒนาหลักสูตรใหม่ จึงต้องมีการศึกษาถึงความต้องการของสังคม ทั้งในส่วนของผู้เรียนและผู้บริหารเสียก่อนว่า มีความต้องการที่จะเข้ารับการพัฒนาดตนเองหรือเข้าศึกษาต่อในสาขาการบริหารการศึกษา โดยเฉพาะในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และพื้นที่จังหวัดขอนแก่น โดยรอบมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ซึ่งเป็นพื้นที่เป้าหมายในการให้บริการทางวิชาการของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ทั้งนี้จะได้นำผลทางการศึกษาเหล่านั้น มาเพื่อเตรียมความพร้อมในการจัดทำหลักสูตร เพื่อรองรับการพัฒนาครู คณาจารย์ บุคลากรทางการบริหาร การศึกษา และหน่วยงานที่จัดการศึกษา และสถานศึกษาราชการ เพื่อให้ตรงกับความต้องการของสังคมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการศึกษาต่อหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นต่อหลักสูตรหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
3. ข้อเสนอแนะต่อการศึกษาต่อหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

วารสารวิชาการแสงอีสาน

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการวิจัยตามระเบียบวิธีวิจัยเชิงสำรวจ มุ่งตอบคำถามเชิงสรุปอ้างอิง โดยกำหนดวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือกลุ่มที่คาดหวังว่ามีความต้องการการศึกษาต่อหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา ได้แก่ กลุ่มนักศึกษาที่ศึกษาคณะศึกษาศาสตร์/ครุศาสตร์ ครู บุคลากรทางการศึกษา หรือสาขาที่เกี่ยวข้อง บุคลากรทั้งภาครัฐและเอกชนที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีแล้วอยู่ในพื้นที่ 6 วิทยาเขตของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้แก่ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ส่วนกลาง, วิทยาเขตศรีล้านช้าง จังหวัดเลย, วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช จังหวัดนครราชสีมา, วิทยาเขตล้านนา จังหวัดเชียงใหม่, วิทยาเขตร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด และวิทยาเขตอีสาน จังหวัดขอนแก่น โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ซึ่งได้จากกรณีไม่ทราบจำนวนประชากรใช้สูตรของ W.G. Cochran. (1953)

$$n = \frac{P(1-P)Z^2}{d^2}$$

เมื่อ n คือ จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ

P คือ สัดส่วนของประชากรที่ผู้วิจัยต้องการสุ่ม (30%)

Z คือ ระดับนัยสำคัญ 0.05 เท่ากับ 1.96 (ความเชื่อมั่น 95%) $\gg Z = 1.96$

d คือ ระดับความเชื่อมั่น 95% สัดส่วนความคลาดเคลื่อนเท่ากับ 0.05

$$n = \frac{0.30(1 - 0.30)1.96^2}{0.05^2} = 322.6944$$

กลุ่มตัวอย่างจากการคำนวณและปรับเพื่อความเหมาะสมเท่ากับจำนวน 390 คน ได้มาโดยวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบโควตาจังหวัด คือครูสังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัด จำนวน 20 คน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จำนวน 20 คน นักศึกษาศึกษาศาสตร/ครุศาสตร์ จำนวน 15 คน และบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 10 คน รวมเป็นจำนวน 65 คน ต่อ 1 วิทยาเขต ทั้ง 6 วิทยาเขต โดยจำแนกตามประเภทของกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ครูสังกัดงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นิสิตนักศึกษาศึกษาศาสตร/ครุศาสตร์ ซึ่งกำลังศึกษาในชั้นปีสุดท้าย บุคลากรทางการศึกษา และผู้สนใจต้องการศึกษาต่อ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสำรวจความต้องการการศึกษาต่อหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ประกอบด้วย 4 ตอน ดังนี้

- 1) ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
- 2) ความต้องการศึกษาต่อหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

3) ความคิดเห็นต่อหลักสูตรหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

4) ข้อเสนอแนะ

ขั้นตอนการสร้างและพัฒนาดังนี้

1. ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมในการปรับปรุง/พัฒนาหลักสูตร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสำรวจความคิดเห็นการศึกษาต่อ คุณลักษณะมหาบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2555 แล้วทำการกำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการ

2. สร้างรายการข้อคำถาม ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบเติมคำตอบ เลือกตอบแบบคำตอบเดียว หลายคำตอบ เขียนตอบ และมาตราประมาณค่า ตามประเด็นที่กำหนดในแบบสำรวจ และหาคุณภาพของเครื่องมือ โดยหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) โดยนำแบบสอบถามความต้องการการศึกษาต่อหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ และให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเนื้อหา ความถูกต้อง ความครอบคลุมของข้อความ เพื่อนำมาปรับปรุงให้เหมาะสม และตรวจสอบการกระจายของคำตอบในกรณีของแบบสอบถามชนิดเลือกตอบ ซึ่งพบว่า มีลักษณะการกระจายคำตอบในตัวเลือกแต่ละตัวในสัดส่วนที่เหมาะสม

5. ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน โดยหาความตรงเชิงเนื้อหาเพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) เท่ากับ .85 และความเชื่อมั่นด้วยการทดสอบสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค แบบสอบถามชนิดมาตราประมาณค่า เท่ากับ .91

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการติดต่อหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน รวมทั้งศิษย์เก่าและศิษย์ปัจจุบันในปีสุดท้ายทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง และผ่านผู้ประสานงานแต่ละจังหวัด ส่งแบบสอบถามทั้งสิ้น 400 ฉบับได้รับกลับคืน 375 ฉบับ คิดเป็นอัตรา การตอบกลับร้อยละ 93.75 ตรวจสอบความสมบูรณ์เพื่อเตรียมทำการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามความต้องการการศึกษาต่อหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ตารางที่ 1 ความต้องการศึกษาต่อหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา จำแนกตามสถานภาพ

วารสารวิชาการแสงอีสาน

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

ข้อมูลสถานภาพ		ความคิดเห็นการศึกษาต่อ		รวม
		ต้องการ	ไม่ต้องการ	
เพศ	ชาย	104 (27.7%)	27 (7.2%)	131 (34.9%)
	หญิง	177 (47.2%)	26 (6.9%)	203 (54.1%)
	บรรพชิต	39 (10.4%)	2 (0.5%)	41 (10.9%)
สถานภาพ	ครู	159 (42.4%)	27 (7.2%)	186 (49.6%)
	นักศึกษาศึกษาศาสตร/ครุศาสตร์	86 (22.9%)	15 (4.0%)	101 (26.9%)
	บุคลากรทางการศึกษา	75 (20.0%)	13 (3.5%)	88 (23.5%)
อายุ	ไม่เกิน 30 ปี	29 (7.7%)	7 (1.9%)	36 (9.6%)
	31-40 ปี	140 (37.3%)	24 (6.4%)	164 (43.7%)
	41-50 ปี	140 (37.3%)	24 (6.4%)	164 (43.7%)
	สูงกว่า 50 ปี	11 (2.9%)	0 (0.0%)	11 (2.9%)
ระดับการศึกษา	ปริญญาตรีศึกษาศาสตร์/ครุศาสตร์	222 (59.2%)	37 (9.9%)	259 (69.1%)
	ปริญญาตรีสาขาอื่น	83 (22.1%)	17 (4.5%)	100 (26.7%)
	หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต	15 (4.0%)	1 (0.3%)	16 (4.3%)
ประสบการณ์ทำงาน	ไม่เกิน 5 ปี	52 (13.9%)	8 (2.1%)	60 (16.0%)
	6 – 10 ปี	180 (48.0%)	30 (8.0%)	210 (56.0%)
	11 – 20 ปี	82 (21.9%)	15 (4.0%)	97 (25.9%)
	21 ปีขึ้นไป	6 (1.6%)	2 (0.5%)	8 (2.1%)
ภาพรวมไม่จำแนกตามสถานภาพ		320 (85.3%)	55 (14.7%)	375 (100%)

จากตารางที่ 1 ผู้ตอบแบบสำรวจความต้องการศึกษาต่อหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ในภาพรวมทั้งหมด มีความคิดเห็นความต้องการศึกษาต่อ ร้อยละ 85.3 โดยมีรายละเอียดความต้องการตามสถานะของผู้ตอบแบบสอบถามเรียงจากมากไปน้อยดังนี้ จำแนกตามเพศ เพศหญิงร้อยละ 47.2 เพศชายร้อยละ 27.7 และบรรพชิตร้อยละ 10.4 เป็นครู ร้อยละ 42.4 นักศึกษาศึกษาศาสตร/ครุศาสตร์ ร้อยละ 22.9 และบุคลากรทางการศึกษา ร้อยละ 20 จำแนกตามอายุ อายุ 31-40 ปี ร้อยละ 37.3 เท่ากับอายุ 41-50 ปี ร้อยละ 37.3 อายุไม่เกิน 30 ปี ร้อยละ 7.7 และ อายุสูงกว่า 50 ปี ร้อยละ 2.9 จำแนกตามระดับการศึกษา ปริญญาตรีศึกษาศาสตร์/ครุศาสตร์ ร้อยละ 59.2 ปริญญาตรีสาขาอื่น ร้อยละ 22.1 และหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ร้อยละ 4 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน 6-10 ปี ร้อยละ 48 ประสบการณ์ทำงาน 11-20 ปี ร้อยละ 21.9 ประสบการณ์ทำงาน ไม่เกิน 5 ปี ร้อยละ 13.9 และประสบการณ์ทำงาน 21 ปีขึ้นไป ร้อยละ 1.6

วารสารวิชาการแสงอีสาน
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

ตอนที่ 2 ศึกษาความต้องการการศึกษาต่อหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ตารางที่ 2 ความต้องการการศึกษาต่อหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

รายละเอียด	จำนวน	ร้อยละ
ระยะเวลาในการตัดสินใจเพื่อศึกษาต่อหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต		
ทันที	215	57.5
ภายใน 1 ปี	150	40.0
ภายใน 2 ปี	10	2.7
ความต้องการแบบแผนการศึกษา		
แบบแผนที่มีการทำวิทยานิพนธ์และศึกษารายวิชา	254	67.7
แบบแผนที่มีการทำวิทยานิพนธ์อย่างเดียว	121	32.3
รูปแบบการจัดช่วงเวลาการเรียนการสอน		
ภาคพิเศษวันหยุดราชการ (เสาร์-อาทิตย์) ตั้งแต่ 8.30-17.30 น.	283	75.5
ภาคพิเศษในวันปกติตั้งแต่ 15.00-19.00 น. และวันหยุดราชการ (เสาร์-อาทิตย์)	59	15.7
ภาคปกติบางเวลาในวันเวลาราชการ ตั้งแต่ 15.00 น.	10	2.7
ภาคปกติบางเวลาในวันเวลาราชการ ตั้งแต่ 13.00 น.	8	2.1
ภาคปกติเต็มเวลาในวันเวลาราชการ	15	4.0
รูปแบบการจัดการเรียนการสอน		
บรรยายในชั้นเรียน	206	54.9
การเรียนผสมผสานโดยบรรยายในชั้นเรียนและการเรียนผ่านสื่อออนไลน์	152	40.5
การเรียนผ่านสื่อออนไลน์	17	4.5
ความต้องการด้านอาจารย์ผู้สอน		
เชิญอาจารย์พิเศษที่มีชื่อเสียงต่างประเทศมาร่วมสอน	186	49.6
นิมนต์พระอาจารย์พิเศษที่ได้รับความนิยมมาร่วมสอน	129	34.4
เชิญอาจารย์พิเศษที่มีชื่อเสียงในประเทศมาร่วมสอน	60	16.0
ความต้องการด้านการศึกษาดูงาน เพื่อพัฒนาศักยภาพนิสิต		
ศึกษาดูงานทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ	349	93.1
ศึกษาดูงานต่างประเทศ	15	4.0
ศึกษาดูงานภายในประเทศ	11	2.9

วารสารวิชาการแสงอีสาน

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

รายละเอียด	จำนวน	ร้อยละ
วิธีการคัดเลือก		
สอบคัดเลือกและสอบสัมภาษณ์	281	74.9
พิจารณาจากประสบการณ์	57	15.2
สอบสัมภาษณ์เพื่อประเมินพื้นฐานความรู้	24	6.4
สอบข้อเขียนเพื่อวัดระดับความรู้	13	3.5
ความต้องการด้านงบประมาณเพื่อการศึกษา		
ค่าธรรมเนียมการศึกษาแบบเหมาจ่ายแต่แบ่งจ่ายเป็นภาคการศึกษา	205	54.7
ค่าธรรมเนียมการศึกษาแบบคิดจากหน่วยกิต การลงทะเบียน	156	41.6
ค่าธรรมเนียมการศึกษาแบบเหมาจ่ายตลอดหลักสูตร	14	3.7
ความต้องการการสนับสนุนจากมหาวิทยาลัย		
ห้องเรียนและค้นคว้าทำงานนิสิตพร้อมคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต	162	43.2
ทุนการศึกษา	128	34.1
ทุนสนับสนุนการวิจัย	72	19.2
ที่พักบางช่วงเวลาในราคานิสิต	13	3.3

จากตารางที่ 2 ผู้ตอบแบบสำรวจความต้องการการศึกษาต่อหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ด้านระยะเวลาในการตัดสินใจเพื่อศึกษาต่อหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ส่วนใหญ่ต้องการศึกษาต่อทันที ร้อยละ 57.3 รองลงมาต้องการศึกษาต่อภายใน 1 ปี ร้อยละ 40 และภายใน 2 ปี ร้อยละ 2.7 แบบแผนการศึกษา ส่วนใหญ่ต้องการแบบแผนที่มีการทำวิทยานิพนธ์และศึกษารายวิชา ร้อยละ 67.7 และแบบแผนที่มีการทำวิทยานิพนธ์อย่างเดียว ร้อยละ 32.3 รูปแบบการจัดช่วงเวลาการเรียนการสอน ส่วนใหญ่ต้องการแบบภาคพิเศษวันหยุดราชการ (เสาร์อาทิตย์) ตั้งแต่ 8.30-17.30 น. ร้อยละ 75.5 รองลงมาภาคพิเศษในวันปกติตั้งแต่ 15.00 - 19.00 น. และวันหยุดราชการ (เสาร์อาทิตย์) ร้อยละ 15.7 ภาคปกติเต็มเวลาในวันเวลาราชการ ร้อยละ 4 ภาคปกติบางเวลาในวันเวลาราชการ ตั้งแต่ 15.00 น. ร้อยละ 2.7. และภาคปกติบางเวลาในวันเวลาราชการ ตั้งแต่ 13.00 น. ร้อยละ 2.1 ความต้องการรูปแบบการจัดการเรียนการสอน ส่วนใหญ่ต้องการบรรยายในชั้นเรียน ร้อยละ 54.9 รองลงมาการเรียนผสมผสานโดยบรรยายในชั้นเรียน และการเรียนผ่านสื่อออนไลน์ ร้อยละ 40.5 และการเรียนผ่านสื่อออนไลน์ ร้อยละ 4.5 ความต้องการด้านอาจารย์ผู้สอน ส่วนใหญ่ต้องการเชิญอาจารย์พิเศษที่มีชื่อเสียงต่างประเทศมาร่วมสอน ร้อยละ 49.6 รองลงมานิมนต์พระอาจารย์พิเศษที่ได้รับความนิยมมาร่วมสอน ร้อยละ 34.4 และเชิญอาจารย์พิเศษที่มีชื่อเสียงในประเทศมาร่วมสอน ร้อยละ 16 ความต้องการด้านการศึกษาดูงาน เพื่อพัฒนาศักยภาพนิสิต ส่วนใหญ่ต้องการศึกษาดูงานทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ ร้อยละ 93.1 รองลงมาศึกษาดู

งานต่างประเทศ ร้อยละ 4 และศึกษาดูงานภายในประเทศ ร้อยละ 2.9 ความต้องการวิธีการคัดเลือก ส่วนใหญ่ต้องการสอบคัดเลือกและสอบสัมภาษณ์ ร้อยละ 74.9 รองลงมาพิจารณาจากประสบการณ์ ร้อยละ 15.2 สอบสัมภาษณ์เพื่อประเมินพื้นฐานความรู้ ร้อยละ 6.4 สอบข้อเขียนเพื่อวัดระดับความรู้ ร้อยละ 3.5 ความต้องการด้านงบประมาณเพื่อการศึกษา ส่วนใหญ่ต้องการค่าธรรมเนียมการศึกษาแบบเหมาจ่ายแต่แบ่งจ่ายเป็นภาคการศึกษา ร้อยละ 54.7 รองลงมาค่าธรรมเนียมการศึกษาแบบคิดจากหน่วยกิต การลงทะเบียน ร้อยละ 41.6 ค่าธรรมเนียมการศึกษาแบบเหมาจ่ายตลอดหลักสูตร ร้อยละ 3.7 ความต้องการสนับสนุนจากมหาวิทยาลัย ส่วนใหญ่ต้องการห้องทำงานนิสิตพร้อมคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต ร้อยละ 43.2 รองลงมาทุนการศึกษา ร้อยละ 34.1 ทุนสนับสนุนการวิจัย ร้อยละ 19.2 และที่พักบางช่วงเวลาในราคานิสิต ร้อยละ 3.5

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นต่อหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร

การศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ตารางที่ 3 ความคิดเห็นต่อหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ความคิดเห็นต่อหลักสูตร หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	การแปล ความหมาย
8. ช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเอง	4.28	.47	มาก
9. เพื่อตอบสนองต่อการพัฒนาครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา	4.31	.50	มาก
10. พัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียน	4.32	.58	มาก
11. ช่วยพัฒนางานขององค์กร/หน่วยงาน/ประเทศชาติ	4.52	.56	มาก
12. หน่วยงานของท่าน ยังต้องการใช้บุคลากรที่มีความรู้ความสามารถระดับนี้	4.52	.56	มาก
13. ช่วยส่งเสริมและพัฒนาการศึกษา	4.52	.56	มาก
14. เชื่อถือในสถาบันมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย	4.66	.56	มาก
15. ตอบสนองต่อความต้องการของหน่วยงาน	4.69	.53	มาก
รวม	4.47	.54	มาก

จากตารางที่ 3 ผู้ตอบแบบสำรวจมีความคิดเห็นต่อหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ในภาพรวมมีความสำคัญอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.47 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .54 เมื่อพิจารณาความสำคัญในประเด็นย่อยพบว่าอยู่ในระดับมากเช่นกันโดยเรียงลำดับความสำคัญจากค่าเฉลี่ยน้อยไปมากดังนี้ 1) ช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเอง 2)

วารสารวิชาการแสงอีสาน

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

เพื่อตอบสนองต่อการพัฒนาครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา 3) พัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียน 4) ช่วยพัฒนางานขององค์กร/หน่วยงานสังคม/ประเทศชาติ 5) หน่วยงานของท่าน ยังต้องการใช้บุคลากรที่มีความรู้ความสามารถระดับนี้ 6) ช่วยส่งเสริมและพัฒนาศึกษา 7) เชื้อถื้อในสถาบันมหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย และ 8) ตอบสนองต่อความต้องการของหน่วยงาน

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลข้อเสนอแนะ

ตารางที่ 4 ข้อเสนอแนะ

รายละเอียดข้อเสนอ	จำนวน	ร้อยละ
1. ข้อเสนอแนะด้านหลักสูตร		
ควรพัฒนาหลักสูตรรองรับกับเทคโนโลยีและให้ทันสมัย	228	60.8
ควรพัฒนาหลักสูตรให้มีความยืดหยุ่นรองรับการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ	136	36.3
ควรมีการบริหารจัดการหลักสูตรด้านเวลาในการสำเร็จการศึกษาและคุณภาพ	11	2.9
2. ข้อเสนอแนะด้านการจัดการเรียนการสอน		
ควรจัดรูปแบบการเรียนการสอนที่เอื้อต่อผู้เรียนที่ทำงานไปด้วยเรียนไปด้วย	26	6.9
ควรจัดการเรียนการสอนที่เน้นประสบการณ์การทำงานของผู้เรียน	117	31.2
ควรจัดการเรียนการสอนที่ให้ทันการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคดิจิทัล	232	61.9
3. ข้อเสนอแนะอื่น ๆ		
ควรมีระบบประกันคุณภาพการทำวิทยานิพนธ์ให้ทันกำหนดเวลาและคุณภาพ	207	55.2
ควรจัดให้มีการร่วมมือระหว่างหน่วยงานคัดเลือกส่งบุคลากรเข้าเรียน	155	41.3
ควรเก็บค่าเล่าเรียนให้เหมาะสมเพราะเป้าหมายควรพัฒนาคนไปพัฒนาชาติ	13	3.5

จากตารางที่ 4 ผู้ตอบแบบสำรวจมีข้อเสนอแนะด้านหลักสูตรตามลำดับความถี่จากมากไปน้อยดังนี้

ด้านหลักสูตร ควรพัฒนาหลักสูตรรองรับกับเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ควรพัฒนาหลักสูตรให้มีความยืดหยุ่นรองรับการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ และควรมีการบริหารจัดการหลักสูตรด้านเวลาในการสำเร็จการศึกษาและคุณภาพ

ด้านการจัดการเรียนการสอน ควรจัดรูปแบบการเรียนการสอนที่เอื้อต่อผู้เรียนที่ทำงานไปด้วยเรียนไปด้วย ควรจัดการเรียนการสอนที่เน้นประสบการณ์การทำงานของผู้เรียน และควรจัดการเรียนการสอนที่ให้ทันการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคดิจิทัล

ข้อเสนอแนะ ควรมีระบบประกันคุณภาพการทำวิทยานิพนธ์ให้ทันตามกำหนดเวลาและคุณภาพ ควรจัดให้มีการร่วมมือระหว่างหน่วยงานคัดเลือกส่งบุคลากรเข้าเรียน และควรเก็บค่าเล่าเรียนให้เหมาะสมเพราะเป้าหมายควรพัฒนาคนไปพัฒนาชาติ

ผลการวิจัย

การนำเสนอสรุปผลการวิจัยแบ่งเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สรุปข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามความต้องการการศึกษาต่อหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ผู้ตอบแบบสำรวจความคิดเห็นความต้องการการศึกษาต่อหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ในภาพรวมทั้งหมด มีความคิดเห็นการศึกษาต่อ ร้อยละ 85.3 เพศหญิงร้อยละ 47.2 มากกว่าเพศชายและบรรพชิต ส่วนใหญ่เป็นครู ร้อยละ 42.4 นักศึกษาสาขาศึกษาศาสตร์/ครุศาสตร์ ร้อยละ 22.9 และบุคลากรทางการศึกษา ร้อยละ 20.0 อายุ 31-40 ปี ร้อยละ 37.3 เท่ากับอายุ 41-50 ปี ร้อยละ 37.3 ระดับการศึกษาปริญญาตรีศึกษาศาสตร์/ครุศาสตร์ ร้อยละ 59.2 ประสบการณ์ทำงาน 6-10 ปี ร้อยละ 48

ตอนที่ 2 สรุปความต้องการการศึกษาต่อหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ผู้ตอบแบบสำรวจความคิดเห็นความต้องการการศึกษาต่อหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ส่วนใหญ่ต้องการศึกษาต่อทันที ร้อยละ 57.3 แบบแผนที่มีการทำวิทยานิพนธ์และศึกษารายวิชา ร้อยละ 67.7 การจัดการเรียนแบบภาคพิเศษวันหยุดราชการ (เสาร์อาทิตย์) ตั้งแต่ 8.30-17.30 น. ร้อยละ 75.5 ต้องการบรรยายในชั้นเรียน ร้อยละ 54.9 ด้านอาจารย์ผู้สอน เชิญอาจารย์พิเศษที่มีชื่อเสียงต่างประเทศมาร่วมสอน ร้อยละ 49.6 ด้านการศึกษาดูงานทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ ร้อยละ 93.1 วิธีการคัดเลือก ต้องการสอบคัดเลือกและสอบสัมภาษณ์ ร้อยละ 74.9 ด้านงบประมาณเพื่อการศึกษาต้องการค่าธรรมเนียมการศึกษาแบบเหมาจ่ายแต่แบ่งจ่ายเป็นภาคการศึกษา ร้อยละ 54.7 การสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยต้องการห้องทำงานนิสิตพร้อมคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต ร้อยละ 43.2

ตอนที่ 3 สรุปความคิดเห็นต่อหลักสูตรหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ผู้ตอบแบบสำรวจมีความคิดเห็นต่อหลักสูตรหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ในภาพรวมมีความสำคัญอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.47 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .54 โดยมีความคิดเห็นในการช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเอง ตอบสนองต่อการพัฒนาครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา พัฒนาคูณธรรมจริยธรรมของผู้เรียน พัฒนางานขององค์กร/หน่วยงานสังคม/ประเทศชาติ หน่วยงานของท่าน ยังต้องการใช้บุคลากรที่มีความรู้ความสามารถระดับนี้ ส่งเสริมและพัฒนาการศึกษา เชื้อถือนสถาบันมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะความคิดเห็นต่อหลักสูตรหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ด้านหลักสูตร ควรพัฒนาหลักสูตรรองรับกับเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ควรพัฒนาหลักสูตรให้มีความยืดหยุ่นรองรับการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ และควรมีการบริหารจัดการหลักสูตรด้านเวลาในการสำเร็จการศึกษาและคุณภาพ ด้านการจัดการเรียนการสอน ควรจัดรูปแบบการเรียนการสอนที่เอื้อ

วารสารวิชาการแสงอีสาน

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

ต่อผู้เรียนที่ทำงานไปด้วยเรียนไปด้วย ควรจัดการเรียนการสอนที่เน้นประสบการณ์การทำงานของผู้เรียน และควรจัดการเรียนการสอนที่ให้การเปลี่ยนแปลงของโลกยุคดิจิทัล ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ควรมีระบบประกันคุณภาพการทำวิทยานิพนธ์ให้ทันตามกำหนดเวลาและคุณภาพ ควรจัดให้มีการร่วมมือระหว่างหน่วยงานคัดเลือกส่งบุคลากรเข้าเรียน และควรเก็บค่าเล่าเรียนให้เหมาะสมเพราะเป้าหมายควรพัฒนาคนไปพัฒนาชาติ

บทสรุป

การศึกษาความต้องการการศึกษาต่อหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อศึกษาความต้องการการศึกษาต่อหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาการบริหารการศึกษา และศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการต่อหลักสูตร จากผลการวิจัยทำให้ได้ทราบถึงความคิดเห็นการศึกษาต่อระดับหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา และความต้องการของหลักสูตรซึ่งจะเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตร รวมถึงการบริหารจัดการหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคม และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน งานวิจัยนี้ก็ยังก่อให้เกิดประโยชน์โดยตรงต่อสาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ตลอดจนวิทยาเขตอื่น ๆ ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย รวมถึงมหาวิทยาลัยแห่งอื่น ในประเทศไทยที่เกี่ยวกับสาขาการบริหารการศึกษา ซึ่งจะเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตที่สอดคล้องกับความต้องการของสังคม และบุคลากรทางด้านการศึกษา และบทเรียนสำคัญของงานวิจัยนี้ก็คือ ทำให้ทราบว่านิสิต นักศึกษา ที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี และบุคลากรทางการศึกษามีความประสงค์ที่จะศึกษาต่อหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตเป็นจำนวนมาก นอกจากนั้นปัจจัยที่สำคัญอย่างยิ่งที่มีส่วนทำให้ผู้ตอบแบบสำรวจให้ความสำคัญกับหลักสูตรดังกล่าวมากคือ ผู้ตอบแบบสำรวจไม่อยากจะไปศึกษาต่อที่กรุงเทพมหานครเพราะไกลบ้าน ไม่มีเวลาให้ครอบครัว ค่าใช้จ่ายสูงมาก และมีผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานในทางลบ

อภิปรายผล

การศึกษาความต้องการการศึกษาต่อหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย มีข้อค้นพบในการวิจัยอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ข้อค้นพบจากการวิจัยที่สำคัญ กล่าวคือ ผู้ตอบแบบสำรวจมีความต้องการการศึกษาต่อหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ร้อยละ 82.9 ซึ่งเป็นค่าที่ค่อนข้างสูงสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ใจชนก ภาคออต (2556) ที่พบว่ากลุ่มตัวอย่างต้องการศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษาเพราะต้องการพัฒนาตัวเอง คิดเป็นร้อยละ 74.70 เป็นไปตามทฤษฎีของ Brow (1980) ได้นำเสนอไว้ว่าเป็นความต้องการที่จะพัฒนาตนเองให้มีความเจริญก้าวหน้าต้องการเป็นผู้มีความคิดริเริ่ม บุกเบิก และใช้ศักยภาพของตนเองที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

2. ข้อค้นพบจากการวิจัยในส่วนของการรูปแบบการจัดช่วงเวลาการเรียน พบว่า ผู้ตอบแบบสำรวจส่วนใหญ่ต้องการให้มีการสอนภาคพิเศษวันหยุดราชการ (เสาร์-อาทิตย์) ตั้งแต่ 08.30-17.30 น. ทั้งนี้

สอดคล้องกับผลการวิจัยของนักวิจัยหลายท่าน ทรงธรรม อีระกุล(2556) พบว่า ต้องการให้มีการจัดการศึกษา นอกเวลาราชการในวันเสาร์-อาทิตย์ และผลการวิจัยของ ศรดา ชัยสุวรรณ และคณะ (2561) พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ต้องการศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษาในช่วงเวลาภาคพิเศษ คือ ช่วงเวลาวันหยุดเสาร์-อาทิตย์ เหตุที่เป็นเช่นนั้นเนื่องจากเมื่อพิจารณาจากบริบทของกลุ่มผู้ตอบแบบสำรวจพบว่า เป็นผู้มีงานประจำ ตามข้อค้นพบจากการวิจัย คือ ครู ร้อยละ 42.4 นักศึกษาศาสาศึกษาศาสตร์/ครุศาสตร์ ร้อยละ 22.9 และบุคลากรทางการศึกษา ร้อยละ 20

3. ข้อค้นพบจากการวิจัยเกี่ยวกับความต้องการการสนับสนุนจากมหาวิทยาลัย พบว่า ผู้ตอบแบบสำรวจต้องการให้มีห้องทำงานนิสิตพร้อมคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตมากที่สุดร้อยละ 46.2 รองลงมา ทุนการศึกษา ร้อยละ 32.7 ทุนสนับสนุนการวิจัย ร้อยละ 17.7 และที่พักบางช่วงเวลาในราคานิสิต ร้อยละ 3.4 ทั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมิตร์ สุวรรณ และจันทิมา จ्ञานนารถ (2554) พบว่ากลุ่มตัวอย่างต้องการทุนการวิจัยหรือทุนการศึกษาบางส่วน รวมทั้งห้องทำงานสำหรับนิสิตพร้อมเครื่องคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต เหตุที่เป็นเช่นนั้นเนื่องจากธรรมชาติการเรียนในระดับบัณฑิตศึกษาให้ความสำคัญกับการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมค่อนข้างมาก เพื่อมุ่งเน้นให้นิสิตมีกระบวนการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการทำวิทยานิพนธ์ให้สำเร็จตามหลักสูตร สอดคล้องกับงานวิจัยของ อานันท์ นิรมล และคณะ (2560) เรื่อง ความต้องการการศึกษาต่อหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ ที่พบว่า ความต้องการสนับสนุนการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษา

ข้อเสนอแนะ

สรุปข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้และข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไปได้ดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้ตอบแบบสำรวจมีความต้องการการศึกษาต่อหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตอยู่ในร้อยละที่ค่อนข้างสูง ส่วนใหญ่ต้องการศึกษาต่อทันทีร้อยละ 56.9 รองลงมาต้องการศึกษาต่อภายใน 1 ปี ร้อยละ 40 ดังนั้นสาขาการบริหารการศึกษาคควรนำเสนอแนะที่ได้จากการวิจัยไปวางแผนพัฒนาหลักสูตรให้ทันกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย

2. ข้อค้นพบจากการวิจัย พบว่า ครูมีความคิดเห็นการศึกษาต่อมากที่สุดในบรรดากลุ่มเป้าหมายอื่น ดังนั้นควรประชาสัมพันธ์โดยเน้นกลุ่มเป้าหมายดังกล่าว พร้อมทั้งประชาสัมพันธ์หลักสูตรให้กว้างขวางขึ้นเพื่อสื่อสารทำความเข้าใจกับกลุ่มเป้าหมายอื่น

3. กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีประสบการณ์ทำงานระหว่าง 6-10 ปี ดังนั้นควรนำเสนอแนะดังกล่าวไปวางแผนในการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้น การพัฒนางานโดยเชื่อมโยงกับประสบการณ์ทำงาน

4. ข้อค้นพบจากการวิจัยที่ว่า มีกลุ่มเป้าหมายบางส่วนที่ต้องการศึกษาต่อในหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตและต่อปริญญาเอก หรือแบบแผนที่ทำวิทยานิพนธ์อย่างเดียว ถึงแม้เป็นส่วนน้อยหากแต่สาขาวิชา

วารสารวิชาการแสงอีสาน

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

พัฒนาหลักสูตรให้ครอบคลุมความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย นอกเหนือจากกลุ่มที่ต้องการทำวิทยานิพนธ์และศึกษารายวิชาที่เป็นกลุ่มส่วนใหญ่จะทำให้เกิดประโยชน์ในวงกว้างยิ่งขึ้น

5. สาขาการบริหารการศึกษาควณสารสนเทศที่ได้ไป คัดกรองปรับใช้ทั้งในส่วนของการพัฒนาหลักสูตร การบริหารหลักสูตร การเรียน การสอนและการทำวิทยานิพนธ์ เพื่อเป็นการพัฒนาหลักสูตรที่เป็นไปตามความต้องการของผู้เรียนและเป็นการประกันคุณภาพหลักสูตรให้เกิดความเชื่อถือได้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

1. ควรมีการติดตามการนำหลักสูตรไปใช้อย่างต่อเนื่องในรูปแบบของ การวิจัยเชิงประเมิน เพื่อให้เกิดผลในการพัฒนาได้ทันที่

2. ควรมีการประเมินหลักสูตรทั้งระบบเพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรต่อไป

บรรณานุกรม

ใจชนก ภาคออต (2556). ปัจจัยด้านการพัฒนาคุณภาพของสถาบันที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อของนักศึกษาระดับหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. สืบค้นเมื่อวันที่ 27 มีนาคม 2563 จาก <http://www.nida.ac.th/th/download/publication/NIDA-research-1.pdf>.

ทรงธรรม ชีระกุล และคณะ.(2556). ปัจจัยในการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยทักษิณ. ปีที่ 13 ฉบับที่ 2 ประจำเดือน กรกฎาคม - ธันวาคม 2556, หน้า48-61.

ศรดา ชัยสุวรรณและคณะ. (2560). ความคิดเห็นการศึกษาระดับปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยนครราชสีมา. วารสารวิทยาลัยนครราชสีมา ปีที่ 12 ฉบับที่ 2 ประจำเดือน พฤษภาคม-สิงหาคม 2561, หน้า 11-15.

สุมิตร สุวรรณ, และจันทิมา จำนงนารถ. (2554). ความต้องการในการศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษาของคณะครูและบุคลากรทางการศึกษาในพื้นที่ภาคตะวันตก. (รายงานผลการวิจัย). นครปฐม: คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน.

อานันท์ นิรมล, ชัชวาล ชุมรักษา และ ชรรค์ชัย แซ่แต้. (2560). ความคิดเห็นการศึกษาระดับหลักสูตรหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ, วารสารสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยทักษิณ.ปีที่ 6 ฉบับที่ 1 ประจำเดือน มกราคม-มิถุนายน 2560, หน้า164-193.

อัครเดช นิลโยธิน. (2561). ตัวบ่งชี้ทักษะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 สำหรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน : การพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงโครงสร้าง. วารสารบริหารการศึกษามหาบัณฑิต ปีที่ 17 ฉบับที่ 3 ประจำเดือน กันยายน - ธันวาคม 2560, หน้า 583-593

Brown, H. (1980). **Principles of Language Learning and Teaching**. Englewood Cliff, N.J.:
Principle-Hall.

Cochran, W. G. and G. M. Cox. (1 Cochran, W.G. (1953). **Sampling Techiques**. New York: John
Wiley & Sons. Inc.

บทบาทของพระสงฆ์กับการช่วยเหลือประชาชนในสถานการณ์โควิด-19

The Role of Monks in Helping The People in The Covid 19 Situation

พระณัฐวุฒิ พันทะลี

Phra Natthawut Phanthali

วัดป่าอินทราราม อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

Author for Correspondence: Email: pantalee200134go@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่ออธิบายบทบาทของพระสงฆ์กับการช่วยเหลือประชาชนในสถานการณ์โควิด 19 ในสภาวะปัจจุบันการดำเนินชีวิตของประชาชนได้มีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมเป็นอันมากเนื่องจากเกิดปัญหาการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ทำให้การดำรงชีวิตของประชาชนต้องต่อสู้ดิ้นรนมากยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องมีผู้ที่มีบทบาทรับผิดชอบและหาทางช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อนในสถานการณ์ที่เกิดขึ้น พระสงฆ์ในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของสังคม เป็นศูนย์รวมความศรัทธาของชุมชน และเป็นที่ยอมรับของชุมชน จึงต้องนำวิกฤตในสถานการณ์นี้มาเป็นโอกาสเพื่อได้ช่วยเหลือสังคม ให้เป็นที่พึ่งทางใจของประชาชน และเป็นกำลังสำคัญส่วนหนึ่งที่จะช่วยบรรเทาทุกข์ให้ประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อน เช่น ช่วยบริจาคอาหาร น้ำดื่ม หน้ากากอนามัย เป็นต้น เพื่อให้สังคมอยู่อย่างร่มเย็นเป็นสุข มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน ดังนั้น บทบาทของพระสงฆ์จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะทำให้สังคมอยู่เป็นสุขร่มเย็น

คำสำคัญ : การช่วยเหลือ, พระสงฆ์, สถานการณ์โควิด-19

Received: 14/05/2563, Revised: 04/06/2563, Accepted: 05/06/2563

Abstract

In the current situation, the way of life of the people has changed a lot due to the spread of the covid-19 virus causing the livelihood of the people to struggle more. Therefore, it is necessary to have a responsible organization to relieve and help the people who have suffered in this situation. Buddhist monks have been the center of community faith and have been accepted by the community. In this crisis situation, it is one of the opportunities that Buddhist monks help society and alleviate the suffering such as helping to donate food, drinking water, mask, etc. Therefore, the role of the monks is absolutely necessary for peaceful society.

Keywords : Buddhist Monks, Covid -19 Situation, Help

วารสารวิชาการแสงอีสาน

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม วิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

บทนำ

การระบาดทั่วโลกของโรคไวรัสโควิด-19 ปีพุทธศักราช 2562-2563 โดยมีสาเหตุมาจากไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ เริ่มต้นขึ้นในเดือนธันวาคม พุทธศักราช 2562 โดยพบครั้งแรกในนครอู่ฮั่น เมืองหลวงของมณฑลหูเป่ย์ ประเทศจีน องค์การอนามัยโลกจึงได้ประกาศให้การระบาดโรคนี้เป็นภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุขระหว่างประเทศ โดยพบผู้ติดเชื้อยืนยันแล้วมากกว่า 5,407,414 คนใน 210 ประเทศ และมีผู้เสียชีวิตจากโรคระบาดแล้วมากกว่า 344,025 คน โรคไวรัสโควิด-19 มีการแพร่เชื้อระหว่างคนในลักษณะเดียวกับไข้หวัดใหญ่ โดยผ่านการติดเชื้อจากละอองเสมหะจากการไอระเหยระหว่างการสัมผัสเชื้อและมีอาการโดยทั่วไปอยู่ที่ 5 วัน อาการที่พบบ่อย ได้แก่ อาการไข้ ไอ และหายใจลำบาก ภาวะแทรกซ้อนอาจรวมไปถึงปอดบวม และกลุ่มอาการหายใจลำบากเฉียบพลัน โดยยังไม่มีวัคซีนที่ได้รับอนุญาตหรือยาต้านไวรัสจำเพาะ การรักษาจึงพยายามมุ่งเป้าไปที่การจัดการกับอาการ และรักษาแบบประคับประคอง มาตรการป้องกันที่มีการแนะนำ คือ การล้างมือ การสวมหน้ากากอนามัย การเว้นระยะห่างจากบุคคลอื่น การระบาดของโรคไวรัสนี้ยังก่อให้เกิดอุบัติการณ์ คือ ความไม่มั่นคงทางสังคมและเศรษฐกิจ การจำกัดการท่องเที่ยว การกักตุน การห้ามออกจากเคหสถาน เวลาค่าคืน การยกเลิกการจัดงาน และการปิดสถานศึกษา ส่งผลกระทบต่อดำรงชีวิตของประชาชนในหลายประเทศ (วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี, 2562)

พิริยะ ผลพิรุฬห์ (2563) ได้กล่าวว่า ผลกระทบของประชาชนต่อการใช้ชีวิตประจำวันในสถานการณ์ไวรัสโควิด-19 สามารถวิเคราะห์ได้ดังนี้ (1) ผลกระทบจากการเจ็บป่วยของประชาชน เริ่มจากผลกระทบทางด้านสุขภาพเป็นอย่างแรก ตั้งแต่การที่มีผู้เจ็บป่วยจากการติดเชื้อเป็นจำนวนมาก อันนำมาสู่ค่าใช้จ่ายในการรักษา และร้ายที่สุดคือการเสียชีวิต ซึ่งการที่มีผู้เจ็บป่วยเป็นจำนวนมากนี้เองย่อมส่งผลกระทบทางอ้อม ถึงข้อจำกัดในการจัดสรรทรัพยากรด้านสาธารณสุขของประเทศ ทั้งด้านกำลังคน งบประมาณ สถานที่ และอุปกรณ์ทางการแพทย์ต่าง ๆ จึงส่งผลทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงระบบสาธารณสุข โดยเฉพาะกับประชาชนที่ยากจนที่จะต้องเป็นผู้แบกรับปัญหาหลายอย่าง (2) ผลกระทบจากพฤติกรรมที่จะต้องหลีกเลี่ยงให้ห่างไกลจากโอกาสการติดเชื้อไวรัส ประชาชนตัดสินใจที่จะยกเลิกกิจกรรมที่จะส่งผลการแพร่กระจายของเชื้อไวรัส ตั้งแต่รัฐบาลหลายประเทศตัดสินใจปิดประเทศ ปิดเมืองและห้ามให้เกิดการเดินทางระหว่างกัน การประกาศให้ธุรกิจหรือสถานการณ์ที่โดยปกติจะต้องรับคนเป็นจำนวนมากต้องปิดทำการชั่วคราว สถาบันการศึกษาที่จำเป็นต้องหยุดการเรียนการสอนและประชาชนที่ต้องกักตัวเองอยู่กับบ้านด้วยสาเหตุต่าง ๆ เพื่อพยายามที่จะควบคุมการแพร่กระจายของเชื้อไวรัสโควิด-19 การหยุดกิจกรรมต่าง ๆ นี้จะกระทบไปสู่ภาคธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว การขนส่ง และธุรกิจด้านการค้าปลีกต่าง ๆ และกระทบต่อยอดไปสู่ทั้งอุตสาหกรรมของภาคบริการเหล่านี้ที่จะต้องเกิดปัญหาการหยุดชะงักตามมาในภาคอุตสาหกรรมการผลิตเองก็ต้องประสบปัญหาการชะงักในการผลิต โดยเฉพาะภาคอุตสาหกรรมที่จะต้องพึ่งพาการนำเข้าจากประเทศจีน ซึ่งได้รับฉายาว่าเป็นโรงงานการผลิตของโลก เมื่อภาคอุตสาหกรรมในประเทศจีนจำเป็นต้องหยุดการผลิตในโรงงานแล้ว ย่อมกระทบกับยอดการผลิตและการส่งออกจากภาคอุตสาหกรรมทั่วไป โดยเฉพาะกับประเทศ

กำลังพัฒนาอย่างประเทศไทยที่ระบบเศรษฐกิจจำเป็นต้องพึ่งพาการค้าระหว่างประเทศเป็นสำคัญ (3) ผลกระทบต่อการจ้างงาน ค่าจ้าง ความยากจน และความเหลื่อมล้ำ เมื่อมีผู้เจ็บป่วยจากการติดเชื้อเป็นจำนวนมาก ย่อมส่งผลไปสู่การสูญเสียรายได้ ซึ่งจะส่งผลกระทบไปสู่ค่าใช้จ่ายภายในครัวเรือน โดยเฉพาะกับกลุ่มผู้สูงอายุซึ่งจะมีแนวโน้มของการติดเชื้อไวรัสนี้มากที่สุด โดยการสูญเสียงานหรือเสียรายได้นี้จะมีโอกาสเกิดขึ้นกับคนที่มีความยากจนที่เป็นแรงงานนอกระบบมากกว่าคนที่มีความมั่นคงจากงานประจำ และมีโอกาสที่จะเกิดขึ้นในประเทศไทยด้วยพัฒนาหรือกำลังพัฒนามากกว่าประเทศที่พัฒนาแล้ว ดังนั้นผลกระทบจากการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 นี้จึงส่งผลกระทบต่อระดับความยากจนและความเหลื่อมล้ำที่จะเพิ่มสูงขึ้นได้ (4) ผลกระทบทางลบด้านอุปทานการผลิต อันจะส่งผลกระทบต่อสภาวะการเงินเพื่อในสินค้าที่จำเป็นบางประเภทได้ เช่น หน้ากากอนามัย หรือเจลล้างมือ สินค้าอุปโภคบริโภคที่จำเป็น และผู้ขายเห็นช่องทางในการเก็งกำไร (5) ผลกระทบในระยะยาว ที่เกิดจากการสูญเสียมนุษย์ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากร การตาย และการย้ายถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการจ้างงาน ผลกระทบในระยะยาวนี้สามารถเกิดจากการที่ประเทศจะสูญเสียขีดความสามารถในการแข่งขันและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในระยะยาว เนื่องจากจะต้องใช้ทรัพยากรจำนวนมากในการป้องกันและรักษาเชื้อไวรัสโควิด-19 จนขาดแคลนทรัพยากรในการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น

ดังนั้น สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ซึ่งเป็นผู้ปกครองคณะสงฆ์ทั่วสังฆมณฑล ได้มองเห็นความลำบากของประชาชน จึงได้ขอความร่วมมือไปยังวัดที่มีศักยภาพทั่วประเทศ จัดตั้งโรงทานเพื่อช่วยประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ด้วย สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ทรงติดตามสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ซึ่งทวีความรุนแรงขึ้นอย่างกว้างขวาง ส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัย การประกอบอาชีพ การดำเนินชีวิตประจำวัน และฐานะทางเศรษฐกิจ ก่อให้เกิดความยากลำบากในหมู่ประชาชนผู้มีรายได้น้อย หรือตกอยู่ในภาวะที่ต้องปรับรูปแบบการดำรงชีวิตอย่างกะทันหัน พร้อมทั้งมีพระดำริว่า วัดเป็นศูนย์กลางของชุมชนคู่กับสังคมไทยมานับแต่โบราณตราบนานนับพันปี วัดไม่เพียงแต่เป็นที่พำนักของพระภิกษุสามเณร แต่ยังเป็นสถานสาธารณสงเคราะห์ของชุมชนด้วย จึงสมควรที่จะให้วัดที่มีศักยภาพเพียงพอที่จะอนุเคราะห์ประชาชนผู้ประสบความยากลำบาก ดำเนินการกิจตามบทบาทหน้าที่ที่ดำรงอยู่นับแต่อดีตกาล สมเด็จพระสังฆราช จึงมีพระบัญชาโปรดให้ ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ พิจารณาสั่งการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ให้ประสานงานกับวัดที่วราณาจักรซึ่งมีศักยภาพเพียงพอ จัดตั้งโรงทานช่วยเหลือผู้ประสบความยากลำบากในสถานการณ์โรคระบาด ทั้งนี้ มิใช่การบังคับ แต่เป็นการกำหนดแนวทางประสานความร่วมมือ โดยให้คำนึงถึงความพร้อมของแต่ละวัด ประกอบกับการสนับสนุนจากภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมในชุมชนนั้น ๆ เป็นสำคัญ อีกทั้งให้ประสานภารกิจร่วมกับหน่วยงานและบุคลากรทางการแพทย์และการสาธารณสุขซึ่งมีประจำอยู่ในแต่ละพื้นที่ ในการปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดตั้งโรงทาน และการแจกจ่าย ให้เป็นไปตามหลักสุขอนามัย โดยต้องไม่มีการจัดพิธีการ พิธีกรรม กิจกรรม หรือการบริหารจัดการใด ๆ ที่ต้องให้บุคคลจำนวนมากมารวมตัวกัน กับทั้งให้ปฏิบัติตามคำสั่ง มาตรการ และคำแนะนำของทางราชการอย่างเคร่งครัด โดยขณะนี้มิวัดที่ดำเนินการจัดตั้งศูนย์ช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัส

วารสารวิชาการแสงอีสาน

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม วิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

โคโรนา 2019 หรือโควิด-19 แล้ว มากกว่า 200 แห่งทั่วประเทศ ตามพระดำริของ สมเด็จพระสังฆราช ศูนย์ช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือ โควิด-19 นับเป็นงานด้านสาธารณสงเคราะห์ ที่เป็นหนึ่งในภารกิจสำคัญของคณะสงฆ์ ในการช่วยเหลือประชาชนยามที่เกิดภัยต่าง ๆ อาทิ ภัยธรรมชาติ อุทกภัย อัคคีภัย วาตภัย โรคระบาด ปัญหาสังคม คนไร้ที่พึ่ง เป็นต้น และนับเป็นอีกครั้งที่คณะสงฆ์แสดงให้เห็นว่า เมื่อใดก็ตามที่ประชาชนในประเทศไทยเดือดร้อน ตระก่าลำบากวัดและพระสงฆ์จะอยู่เคียงข้างและไม่มีทางทิ้งประชาชนอย่างแน่นอน (หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ, 2563)

หน้าที่หลักของพระสงฆ์ในพระพุทธศาสนา

ชลวิทย์ เจียรจิตต์ (2558) ได้กล่าวว่า หน้าที่หลักของพระสงฆ์ในพระพุทธศาสนา คือ การศึกษาหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนาแล้วปฏิบัติตาม พร้อมทั้งนำหลักคำสอนมาเผยแผ่แก่ประชาชนสำหรับพระสงฆ์ไทย มีหน้าที่และบทบาทที่ต้องรับผิดชอบ ซึ่งได้รับการแต่งตั้งโดยตรงและเป็นหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติ ได้แก่ 1) ด้านการปกครองคณะสงฆ์ ได้แก่ งานด้านการบริหารพระภิกษุสามเณร ซึ่งพระสงฆ์ที่มีความรู้ความสามารถจะได้รับแต่งตั้งเป็นเจ้าคณะต่าง ๆ ตำแหน่งสังฆราช เป็นตำแหน่งสูงสุด รองลงมาได้แก่เจ้าคณะหน เจ้าคณะภาค เจ้าคณะจังหวัด เจ้าคณะอำเภอ เจ้าคณะตำบล เจ้าอาวาส ผู้ช่วยเจ้าอาวาส และเลขานุการแต่ละเจ้าคณะ เป็นตำแหน่งสุดท้าย มหาเถรสมาคม ถือว่าเป็นองค์กรปกครองสูงสุดของคณะสงฆ์ทั้งสองนิกาย 2) ด้านการจัดการศึกษาแก่พระภิกษุสามเณรและประชาชนทั่วไป ได้แก่ งานบริหารและเป็นอาจารย์สอนตามสถาบันการศึกษาของสงฆ์ ได้แก่ มหาวิทยาลัยสงฆ์ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม-บาลี และแผนกสามัญศึกษา 3) ด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ได้แก่ การสอน การอบรม การแสดงธรรม การปาฐกถาธรรม การเขียนตำรา และการปฏิบัติธรรมโดยเผยแผ่ผ่านสื่อต่าง ๆ เช่นวิทยุ โทรทัศน์ และหนังสือพิมพ์ เป็นต้น 4) ด้านการก่อสร้างและการบูรณะปฏิสังขรณ์วัดวาอาราม หมายถึง การเป็นผู้ดูแลการสร้างวัดวาอาราม และรักษาบูรณะซ่อมแซม 5) ด้านการบำเพ็ญสาธารณประโยชน์แก่สังคม ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการทำประโยชน์แก่สังคมด้านต่าง ๆ เช่น การจัดการศึกษาแก่เด็กด้อยโอกาสการต่อต้านยาเสพติด การบริจาคเงินทุนแก่หน่วยงานต่าง ๆ และการส่งเสริมวิชาชีพต่าง ๆ เป็นต้น

บทบาทของพระสงฆ์กับการช่วยเหลือประชาชน

พระครูสุธีจริยวัฒน์ (2562) ได้กล่าวไว้ว่า บทบาทของพระสงฆ์นั้นสำคัญมากซึ่งเป็นปัจจัยและมีอิทธิพลต่อความคิดตลอดจนในการช่วยเหลือประชาชนทางสังคมในระดับประเทศด้วยเพราะพระสงฆ์เป็นที่เคารพนับถือของบุคคลทุกชนชั้นในสังคมตั้งแต่พระมหากษัตริย์ลงมาจนถึงประชาชนทั่วไป ปัจจัยที่เชิดชูฐานะของพระสงฆ์ในสังคมคือความบริสุทธิ์ความเสียสละบำเพ็ญประโยชน์ช่วยเหลือสังคมและความเป็นผู้นำทางสติปัญญา ในปัจจุบันนั้นบทบาทพระสงฆ์เริ่มลดน้อยไปเพราะความเจริญด้านเทคโนโลยี มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและวัฒนธรรมแบบตะวันตกเขามาสู่สังคมไทยทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการเป็นอยู่หรือการดำรงชีวิตมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาตามความเจริญของสังคมไร้พรมแดนตลอดจนความเจริญด้านไอทีการ

ติดต่อสื่อสารในโลกโซเชียลมีเดีย (Social Media) จากสังคมชนบทไปสู่สังคมออนไลน์ (Social Network) ถึงกระนั้นพระสงฆ์ยังคงมีบทบาทและหน้าที่เช่นเดิมจะมากบ้างหรือน้อยบางประการได้ก็ขึ้นอยู่กับปัจจัยการเปลี่ยนแปลงในสังคม รวมถึงการยอมรับการเปลี่ยนแปลงของแต่ละสังคมพระสงฆ์ยังคงมีบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติตนอยู่หลายอย่างเหมือนเดิมเพราะความศรัทธาของพุทธศาสนิกชน ฉะนั้นบทบาทพระสงฆ์กับการช่วยเหลือประชาชนในสถานการณ์โควิด-19 จึงมีความสำคัญอย่างมากที่จะต้องเกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิตของพุทธศาสนิกชนไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม บทบาทของพระสงฆ์ในสังคมไทยเราจะเห็นได้ว่า สังคมไทยตั้งแต่เกิดจนกระทั่งถึงตายจะมีความเกี่ยวข้องกับบทบาทของพระสงฆ์มาตลอด อย่างงานแต่งงานก็ต้องนิมนต์พระสงฆ์มาในงานแต่งงานด้วย พอเกิดก็ต้องนิมนต์พระมาในงานวันเกิด หรือใส่บาตรทำบุญวันเกิด เจ็บป่วยก็ไปหาพระทำบุญ และบางแห่งพระอาจเป็นหมอกกลางบ้าน เป็นเจ้าของตำราหมอยาพื้นบ้าน ตามภูมิปัญญาชาวบ้าน

พระสงฆ์ คือ หมู่สาวกของพระพุทธเจ้า ผู้ซึ่งฟังคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าแล้วเลื่อมใส สละเรือนออกบวช ถือวัตรปฏิบัติ ตามพระธรรมวินัยที่พระบรมศาสดาสั่งสอนและกำหนดไว้ ผู้ซึ่งสละแล้วซึ่งสภาวะความเป็นปัจเจกภาวะ แต่มีชีวิตเพื่อสังฆภาวะเพื่อชุมชน มีจิตวิญญาณเพื่อชุมชน ต้องมีความรู้สึกที่เป็นชุมชน (Community) เพราะชีวิตต้องมีความเกี่ยวข้อง มีการติดต่อสื่อสาร (Communication) กันตลอดเวลา ยิ่งในสมัยโบราณด้วยแล้ว วัดหรือพระสงฆ์กลายเป็นศูนย์กลางของชุมชนไปในตัว วัดเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ของชุมชน มีเรื่องอะไรเกิดขึ้นก็มาประชุมกันที่วัด มาร่วมกิจกรรมทางศาสนา เช่น มาทำบุญใส่บาตรที่วัด ในวันสำคัญทางศาสนา คือวันวิสาขบูชา วันมาฆบูชา วันอาสาฬหบูชา วันเข้าพรรษาและวันสำคัญอื่น ๆ และวันที่มีการประชุมเรื่องราวที่ทางราชการให้ผู้นำหมู่บ้านอย่างถาวร ผู้ใหญ่บ้าน เมื่อได้รับเรื่องราวข่าวสารจากทางราชการมาก็มาประชุมกันที่วัด หากจะมองจากบทบาทหลักของพระสงฆ์ โดยที่เริ่มจากบทบาทภายในของคณะสงฆ์เองแล้วส่งผลต่อสังคม ต่อชุมชน อันได้แก่ ด้านการปกครอง ด้านการศึกษา ด้านการเผยแผ่ ด้านการศึกษาสงเคราะห์ ด้านสาธารณูปการ และด้านสาธารณะสงเคราะห์

บทบาทด้านการปกครอง

ในส่วนบทบาทด้านนี้โดยมองจากการปกครองภายในของพระสงฆ์เอง เป็นการปกครองในเชิงของธรรมาภิบาล คือ ดูแลกันโดยธรรม ปกครองกันแบบพอปกครองลูก อาจารย์ปกครองศิษย์ ดังปรากฏตัวอย่างที่เป็นต้นแบบให้เห็นชัดเจน คือ หน้าที่ของสังฆวิहारิกที่จะฟังปฏิบัติต่อพระอุปัชฌาย์ และหน้าที่ของพระอุปัชฌาย์จะฟังปฏิบัติต่อสังฆวิहारิก ตรัสสั่งให้พระอุปัชฌาย์และสังฆวิहारิก ตั้งจิตสนธิสนมในกันและกัน ให้พระอุปัชฌาย์สำคัญสังฆวิहारิกฉันบุตร ให้สังฆวิहारิกนับถือพระอุปัชฌาย์ฉันบิดา เมื่อเป็นเช่นนี้ต่างก็มีความเคารพเชื่อฟังกันและกัน ย่อมถึงซึ่งความเจริญงอกงามในธรรม ตรัสสั่งให้พระอุปัชฌาย์และสังฆวิहारิกให้เอื้อเพื่อประพาสติดต่อกัน หน้าที่ของสังฆวิहारิกจะฟังกระทำต่อพระอุปัชฌาย์เรียกว่า อุปัชฌาย์วัตร และหน้าที่ของพระอุปัชฌาย์จะฟังปฏิบัติต่อสังฆวิहारิก เรียกว่าสังฆวิहारิกวัตรและอาจารย์วัตร หน้าที่ของศิษย์ที่จะฟังปฏิบัติต่ออาจารย์ อันตวาลิกวัตรหน้าที่ของอาจารย์จะฟังปฏิบัติต่อศิษย์ ทั้งสองฝ่ายต่างก็เอื้ออาทรต่อ

วารสารวิชาการแสงอีสาน

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

กัน มีไมตรีจิตต่อกัน ดังนั้น การปกครองของพระสงฆ์นั้น จะต้องปกครองเพื่อให้เกิดการศึกษาได้สะดวกที่เรียกว่า สัปายะ การปกครองที่ดีที่เป็นไปตามพระธรรมวินัยต้องให้เกิด ธรรมสัปายะ คือ ให้สะดวกแก่ การศึกษาธรรมปฏิบัติธรรม คือการปกครองต้องให้อื้อต่อการศึกษา ปกครองเพื่อให้เกิดการศึกษา เมื่อ การศึกษาดีการศึกษาเป็นเครื่องมือสร้างสัมมาทิฐิให้เกิดขึ้นได้แล้วก็จะทำให้การปกครองง่ายขึ้น สะดวกขึ้น บทบาทของพระสงฆ์ในด้านการปกครองนี้ นอกจากจะมีความสุข มีความสันติสุขในหมู่ของพระสงฆ์เอง แล้ว ยังสามารถเป็นต้นแบบของการปกครองได้เป็นอย่างดีด้วย

บทบาทด้านการศึกษาและการศึกษาสงเคราะห์

ในบทบาทด้านการศึกษานี้ หากจะมองบทบาทของพระสงฆ์ โดยมองจากพื้นฐานอันเป็นแก่นแท้ของ คำสอนแล้ว ผู้เข้าสู่บรรพชาแห่งสมณเพศ นั่นคือเข้าสู่สังคมของสงฆ์ หมายถึงเข้าสู่วิถีแห่งการศึกษาและแท้จริง แล้ววิถีชีวิตของชาวพุทธ ก็คือวิถีชีวิตของผู้ต้องศึกษาทั้งสิ้น เพราะตราบใดที่ยังไม่บรรลุผลสำเร็จเป็น พระอรหันต์ นั่นหมายถึงยังต้องเป็นผู้ที่ต้องศึกษา ที่เรียกว่ายังเป็นพระเสขะบุคคล คือยังต้องศึกษาอยู่ไม่ว่าจะเป็นพระสงฆ์รวมไปถึงชาวพุทธทั้งหมดด้วย ที่จะต้องศึกษา คือต้องยึดเป็นหลักสำคัญที่ต้องศึกษาก็เรียกว่า ไตรสิกขา อันได้แก่

1) ศีลสิกขา ในด้านของศีลสิกขาต้องศึกษาในเรื่องศีล อันได้แก่เจตนาที่จะงดเว้นไม่ละเมิดข้อห้าม ด้านกาย ด้านวาจา ให้รักษาความเป็นปกติของความเป็นมนุษย์ผู้ซึ่งมีใจสูงหรืออาจกล่าวได้ว่าในด้านนี้เป็นการ พัฒนาในเรื่องของพฤติกรรม โดยมีส่วนสำคัญที่ควรเน้น คือ (1) พฤติกรรมที่มีความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทาง กายภาพหรือโลกแห่งวัตถุ หรืออาจกล่าวว่าเป็นการรู้จักใช้อินทรีย์ คือ ตา หู จมูก ลิ้น กาย ในการรับรู้โดยไม่ เกิดผลเสียหรือเกิดโทษ แต่ให้เกิดผลดี ส่งเสริมคุณภาพชีวิต และการฝึกอินทรีย์ให้มีประสิทธิภาพในการใช้งาน ให้ตาหูเป็น ให้หูฟังเป็น อยู่ในหลักของอินทรีย์สังวรนั่นเอง การเสพ การบริโภคปัจจัย 4 การใช้ประโยชน์จาก วัตถุจากอุปกรณ์ต่าง ๆ รวมทั้งเทคโนโลยีด้วย ปัญญาที่รู้เข้าใจมุ่งคุณค่าที่แท้จริง ให้ได้คุณภาพชีวิตไม่หลงไป กับคุณค่าเทียมตามค่านิยมที่ผิด ๆ อันเป็นค่านิยมที่ฟุ้งเฟ้อโอ้อวด ที่ทำให้บริโภคมากแต่เสียคุณภาพชีวิต เรียก ง่าย ๆ ว่ากินเป็น บริโภคเป็น ใช้เป็น เริ่มต้นด้วยการกินพอดี อันเป็นการปฏิบัติตามหลักของโภชนมัตตัญญูตา (2) พฤติกรรมที่สัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทางสังคมและโลกแห่งชีวิต เช่น การอยู่ร่วมกันในทางสังคม โดยไม่ เบียดเบียน ก่อความทุกข์ความเดือดร้อน หรือก่อเวรภัย แต่รู้จักมีความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนมนุษย์อย่าง ช่วยเหลือเกื้อกูล ดำรงตนอยู่ในกรอบของศีล ดำเนินชีวิตตามหลักของศีล ให้ความร่วมมือกับการรักษากติกา ของสังคม กฎเกณฑ์หรือกฎหมาย ระเบียบ แบบแผน หรือวินัยแม่บทของชุมชนหรือสังคมของตน และ วัฒนธรรม รวมทั้งสิ่งที่เรียกว่าจรรยาบรรณต่าง ๆ และรู้จักแบ่งปัน การเผื่อแผ่แบ่งปันช่วยเหลือ ตามหลักของ การให้ทาน เพื่อช่วยเหลือปลดปล่อยความทุกข์ของเพื่อนมนุษย์ให้มีความสุข และส่งเสริมการสร้างสรรค์ สิ่งที่ดี งาม ตลอดจนการประพฤติก่อกุศลแก่ชีวิตอื่น ๆ ทั้งสัตว์มนุษย์และพืชพันธุ์ เช่น การร่วมสร้างเขตอภัยทาน การปลูกสวนป่า สร้างแหล่งต้นน้ำ (3) พฤติกรรมที่เกี่ยวกับการประกอบอาชีพ การเลี้ยงชีพอย่างมีศิลปวิทยา ในวิชาชีพที่ฝึกไว้อย่างดี มีความชำนาญที่จะปฏิบัติให้ได้ผลดีและเป็นสัมมาอาชีพ ซึ่งเป็นลักษณะที่สำคัญ

คือ ไม่เป็นไปเพื่อความเปื่อยเนิ่น ไม่ก่อความเดือดร้อนแก่ผู้อื่น หรือก่อผลเสียหายแก่สังคม หากแต่เป็นเครื่องแก้ปัญหาวงชีวิตและแก้ปัญหาวงสังคม มีชีวิตที่เป็นไปเพื่อสร้างสรรค์ ทำให้เกิดประโยชน์เกื้อกูล ที่เอื้อต่อการพัฒนาชีวิตของตน ไม่ทำให้ชีวิตตกต่ำ หรือทำลายคุณค่าของความเป็นมนุษย์ หรือเสื่อมจากคุณความดีในภาวะแห่งตน

2) จิตศึกษา ในด้านของจิตศึกษาคือศึกษาในเรื่องจิต เรียนรู้เรื่องจิต ให้เข้าใจธรรมชาติของจิต การทำงานของจิต รู้วิธีการพัฒนาจิต เพื่อให้สงบตั้งมั่น เป็นสมาธิพร้อมที่จะทำกิจหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ ในด้านการพัฒนาจิต หรือที่เรียกว่าสมาธิแยกได้ดังนี้ (1) ด้านคุณภาพจิต ได้แก่คุณธรรมความดีงามต่าง ๆ เช่น เมตตา กรุณา กตัญญูตเวที คารวะ หิริโอตตปละ เป็นต้น ซึ่งหล่อเลี้ยงจิตใจให้เจริญงอกงาม และเป็นพื้นฐานของพฤติกรรมที่ดีงาม (2) ด้านสมรรถภาพจิต ได้แก่ความสามารถของจิตที่เข้มแข็งมั่นคงหรือความมีประสิทธิภาพของจิต เช่น มีฉันทะ ความใฝ่รู้ใฝ่ดีงาม ใฝ่กระทำ จิตมีความเพียร ความขยัน ความอดทน มีความระลึกได้ รู้ตัวทั่วพร้อมเท่าทัน ตื่นตัวอยู่เสมอ สามารถควบคุมตัวเองได้ มีความตั้งมั่นแน่วแน่ใสสงบ เป็นสมาธิ รวมไปถึงความไม่ประมาทที่จะทำให้ก้าวหน้านั่นคงในพฤติกรรมที่ดีงาม หรือตั้งมั่นในความดีงามและพร้อมที่จะใช้ปัญญาในการใช้ชีวิตและประกอบกิจหน้าที่ (3) ด้านสุขภาพจิต ได้แก่สภาพจิตที่ปราศจากความขุ่นมัวเศร้าหมอง เร่าร้อน หากแต่มีความสดชื่น เอิบอิ่ม ร่าเริง เบิกบาน ผ่อนคลาย ผ่องใส เป็นสุข ซึ่งจะส่งผลต่อสุขภาพกาย และทำให้พฤติกรรมที่ดีงามมีความมั่นคง สอดคล้องกลมกลืน หรืออยู่ในภาวะที่สมดุล

3) ปัญญาศึกษา ในด้านปัญญาศึกษาคือศึกษาในเรื่องปัญญา พัฒนาด้านปัญญา ในการพัฒนาด้านปัญญานี้จะมีการพัฒนาอยู่หลายระดับ เช่น (1) ความรู้ความเข้าใจในสิ่งที่ได้ยินได้ฟังมา หรือที่เล่าเรียนมาและรับการถ่ายทอดศิลปวิทยาการ ตลอดจนข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ (2) การรับรู้ประสบการณ์ และเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ อย่างถูกต้องตามเป็นจริง ไม่บิดเบือน หรืออคติด้วยความรัก ความชัง และเพราะความกลัว (3) การคิดพิจารณาวินิจฉัยอย่างมีวิจารณ์ญาณ ด้วยการใช้ปัญญาที่บริสุทธิ์อิสระไม่ถูกกิเลส เช่น ความอยากได้ผลประโยชน์ และความเกลียดชังเข้าครอบงำ (4) การรู้จักมอง รู้จักคิด มีหลักการคิด มีวิธีคิดที่จะเข้าถึงความจริง และได้คุณประโยชน์ มีโยนิโสมนสิการ อย่างที่เรียกว่ามองเป็นคิดเป็น เช่น รู้จักวิเคราะห์ แยกแยะ สืบสาวหาเหตุปัจจัยของสิ่งเกิดขึ้นดำรงตั้งอยู่และแปรเปลี่ยนสภาวะไป (5) การรู้จักจัดการ ดำเนินการ ทำกิจให้สำเร็จ ฉลาดในวิธีการที่จะนำไปสู่จุดหมาย (6) มีความสามารถในการแสวงหา เลือกคัด จัดสรรประมวลความรู้ คิดได้ชัดเจน และสามารถนำความรู้ที่มีอยู่มาเชื่อมโยงสร้างเป็นเครือข่ายความรู้และสร้างเป็นความรู้ความคิดใหม่เพื่อใช้ในการแก้ปัญหาและสร้างสรรค์ (7) มีความรู้แจ้งเข้าถึงความจริงของโลก และชีวิต รู้เท่าทันกับธรรมชาติทั้งหลาย ที่ทำให้วางใจถูกต้องต่อทุกสิ่งทุกอย่าง สามารถแก้ปัญหาชีวิต ขจัดความทุกข์ในจิตใจของตนเองได้ หลุดพ้นจากความยึดติดในสิ่งทั้งหลาย จิตไม่ถูกบีบคั้นครอบงำกระทบกระทั่งด้วยความผันผวนปรวนแปรของสิ่งต่าง ๆ หลุดพ้นเป็นอิสระ อยู่เหนือกระแสโลก

โดยสรุปแล้ว ปัญญา 2 ด้านที่สำคัญ คือ ปัญญาเข้าถึงความจริงแห่งธรรมชาติของธรรมชาติและปัญญาที่สามารถใช้ความรู้นั้น จัดตั้งวางระบบแบบแผนของการดำเนินชีวิตได้ และสังคมของมนุษย์ได้ประโยชน์สูงสุดจากความจริงนั้น เราจะเห็นได้ว่า หน้าที่โดยตรงของการศึกษานั้นเป็นตัวแก้ปัญหาก่อน ถ้าการศึกษาผิดพลาด

วารสารวิชาการแสงอีสาน

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

กลายเป็นตัวก่อปัญหา เราก็ต้องมาแก้ไขปัญหาคือตัวการศึกษา เพื่อให้ได้การศึกษาที่ถูกต้อง ให้เป็นการศึกษาที่แท้จริงที่จะเป็นตัวแก้ปัญหา ยิ่งตอนนี้ทางกระทรวงศึกษาธิการได้มอบหมายให้มหาวิทยาลัยสงฆ์ทั้งสองแห่งเป็นผู้จัดทำหลักสูตรวิชาพระพุทธศาสนา เพื่อใช้สอนวิชาพระพุทธศาสนา ในหลักสูตรการศึกษาของชาติ และจัดเนื้อหาวิชาพระพุทธศาสนาเข้าสอนบูรณาการใน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ (8 กลุ่มวิชา) ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ จากประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง มัธยมศึกษาปีที่ 6 เราเคยท้วงติงเขาพอเอาเข้าจริง ๆ เรามีความสามารถทำได้หรือไม่ งานนี้กำลังท้าทายมหาวิทยาลัยสงฆ์ทั้งสองแห่ง อยู่ในขณะนี้

บทบาทของพระสงฆ์ด้านการศึกษาสงเคราะห์

ตั้งแต่อดีตมาจนถึงปัจจุบันพระสงฆ์ได้ทำหน้าที่ให้ความอนุเคราะห์ในด้านการศึกษา ทั้งส่วนที่จัดการศึกษาเองโดยตรง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนที่ทางรัฐบาลไม่สามารถจัดการศึกษาบริการได้ทั่วถึง อันได้แก่กลุ่มประชากรที่ด้อยโอกาสทางสังคม ด้อยโอกาสทางด้านเศรษฐกิจ เป็นเหตุให้ด้อยโอกาสทางการศึกษา ก็ได้อาศัยพระสงฆ์ให้การศึกษา ในขณะที่ศึกษาก็ไม่ต้องใช้งบประมาณจากรัฐบาล แต่ใช้ทุนจากประชาชนโดยตรง ทั้งที่อยู่อาศัย อาหารและในการใช้จ่าย แม้จะมีส่วนหนึ่งที่เรียนจบแล้ว ที่ทางฝ่ายคณะสงฆ์ยังไม่ได้ใช้งานแล้ว ท่านเหล่านั้นลาสมณเพศออกไปทำงานให้ทางรัฐบาล โดยที่รัฐไม่ต้องลงทุนหากมองอย่างนี้แล้วจะเห็นได้ว่าคณะสงฆ์ได้ช่วยเหลือสงเคราะห์รัฐบาลด้วย ไม่เพียงแต่ได้ช่วยอนุเคราะห์กับประชาชนกลุ่มที่ด้อยโอกาสเพียงฝ่ายเดียว แต่อย่างไรก็ตามบทบาทของพระสงฆ์ในการศึกษาสงเคราะห์นี้ อาจมองได้ทั้งที่เป็นระบบ คือ จัดตั้งโรงเรียนมีการจัดการเรียนการสอน มีหลักสูตรที่แน่นอน และอีกที่จัดอย่างไม่เป็นระบบอาจเป็นลักษณะการให้ทุนสนับสนุนการศึกษา การให้ทุนในสร้างอาคารเรียน ให้ทุนซื้อสื่อการเรียนการสอน อุปกรณ์ทางการศึกษา ให้ทุนการศึกษาแก่ครูเพื่อพัฒนาครูในสาขาวิชาที่ขาดแคลน ให้ทุนการศึกษาแก่เด็กผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ เป็นต้น

บทบาทด้านการเผยแผ่

บทบาทของพระสงฆ์ในด้านการเผยแผ่ แท้จริงแล้วบทบาทด้านนี้ พระสงฆ์ทุกรูปได้รับมอบหมายจากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าโดยตรง เพราะหน้าที่ของพุทธสาวก คือมีหน้าที่ศึกษาเรียนรู้คำสอนให้เกิดความรู้ความเข้าใจ แล้วปฏิบัติตามพระธรรมคำสอนนั้นแล้วต้องสอนผู้อื่นให้ปฏิบัติตามด้วย นี่จึงได้ชื่อว่าพระสงฆ์สาวก การให้การอบรม การสอน การเผยแผ่เป็นหน้าที่หลักของพระสงฆ์ที่สำคัญที่พระสงฆ์ปฏิบัติมาเป็นปกติอยู่แล้ว ทั้งที่เรียกว่าการเทศนา แสดงธรรม หรือการปาฐกถาก็ตาม ซึ่งประชาชนทั่วไปให้ความเคารพและสนใจที่จะฟังสาระที่พระสงฆ์เป็นผู้ให้อยู่แล้ว และนับเป็นการศึกษาที่เข้าถึงประชาชนชาวบ้านได้อย่างกว้างขวาง ส่วนในเนื้อหาสาระที่พระสงฆ์ให้แก่ประชาชนจะแตกต่างกันตามโอกาสและวาระต่าง ๆ แต่สิ่งที่เป็นธรรมะหรือคำสอนที่เป็นพระพุทธศาสนาที่นับได้ว่าเป็นสาระในพระพุทธศาสนานั้น เป็นเนื้อหาที่เป็นความจริงที่มีอยู่ที่เกิดขึ้นเป็นปกติ เพราะแท้ที่จริงแล้ว คำว่า "ธรรม" นั่นก็คือ "ธรรมชาติ" นั่นเอง บทบาทด้านการเผยแผ่ที่เป็นปกติจนประชาชนมองเป็นวิถีชีวิตหรือเป็นกิจวัตรของพระสงฆ์ ก็คือการแสดงธรรมในวันพระ ในเทศกาล

วันสำคัญ พระสงฆ์ได้โอกาสในการแสดงธรรมการเผยแผ่ธรรมอยู่เป็นปกติ และในรูปแบบที่ไม่เป็นรูปแบบ กล่าวคืออาจจะใช้วิธีการพูดคุยสนทนาในโอกาสพบปะ จะเป็นการเผยแผ่โดยไม่เป็นกิจลักษณะ แต่ก็แฝงด้วยให้ข้อคิดทางธรรม หรือในโอกาสที่ประชาชนมาทำบุญวันเกิดแล้วขอพรจากพระสงฆ์ มาถวายสังฆทานแล้ว พระสงฆ์ก็ให้พรในช่วงเวลาสั้น ๆ เป็นการสอนโดยที่ผู้รับไม่รู้ว่าถูกสอน แต่ได้ซึมซับเอาคำสอน เอาศีลธรรม ได้ เกิดการเรียนรู้พระธรรมคำสอน หากพระสงฆ์สำนึกตระหนักในบทบาทเหล่านี้อย่างจริงจัง พระสงฆ์จะมีโอกาสในการเผยแผ่ธรรมและได้เข้าถึงประชาชนโดยไม่ยากเลย และไม่ต้องรอเทศกาลสำคัญใด ๆ ทั้งสิ้น ในความเห็นส่วนตัวแล้วรูปแบบโอกาสใดไม่สำคัญ แต่ประเด็นสำคัญอยู่ที่ผู้ฟังเกิดการเรียนรู้ (Learning) จุดที่ต้องการคือให้ผู้ฟังได้เกิดการเรียนรู้จะให้ใครเป็นศูนย์กลางก็แล้วแต่อยากจะกล่าวด้วยว่าขอให้การเรียนรู้เป็นศูนย์กลาง (Learning Center) อันเป็นจุดที่ต้องการให้เกิดกับผู้ฟัง ที่จะเป็นจุดเปลี่ยนแห่งพฤติกรรมของคนว่าจะเปลี่ยนไปในทิศทางใดให้เขาเรียนรู้ในด้านใด

บทบาทด้านสาธารณูปการและสาธารณสงเคราะห์

บทบาทด้านนี้ของพระสงฆ์หากพูดไปแล้วนั้นว่ามีความสำคัญไม่น้อย เพราะต้องคำนึงถึงความเป็นเอกลักษณ์แห่งความเป็นไทย ความเป็นพระพุทธศาสนาอยู่ในที่ด้วย เพราะสร้างวัดสร้างศาสนวัตถุต้องให้เป็นเอกลักษณ์ที่ดำรงไว้ซึ่งความเป็นพุทธ คำว่าความเป็นพุทธกับความเป็นไทยนั้นหมายถึงสิ่งเดียวกันเพราะความเป็นไทยมาจากรากฐานของความเป็นพุทธ มาจากรากฐานแห่งความคิดอันเป็นพุทธ พระสงฆ์ต้องเป็นแบบอย่างในเชิงของการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไว้ เพราะวัฒนธรรม คือวิถีชีวิตของปวงชนชาวไทย พระครูสุนทรธรรมโสภณ หัวหน้าฝ่ายจัดการศึกษา ได้เคยกล่าวไว้ในวงวิชาการหลายที่ว่า "ผู้ที่ยังอนุรักษ์ความเป็นไทย ยังนิยมความเป็นศิลปะไทยอยู่มีเพียงพระภิกษุเท่านั้น" เพราะพระภิกษุยังอยู่ศาลทรงแห่งไทย ยังอยู่บ้านทรงไทย เราจะได้เห็นว่าใครแต่งชุดไทย หรือถ้าเราเห็นคนแต่งชุดไทยกลายเป็นเรื่องแปลกไปแล้ว เรามักถามต่อไปว่าเอ๊ะ เขามีงานอะไรหรือจึงแต่งชุดไทย

ด้านสาธารณสงเคราะห์

บทบาทของพระสงฆ์ในด้านสาธารณสงเคราะห์ เรายังเห็นได้ชัดเจนว่าพระสงฆ์ที่มีบารมี มีเอกลาภมาก ๆ ท่านไม่ได้เก็บไว้เพียงตัวท่านเอง หากแต่ได้ช่วยสร้างโรงพยาบาล ที่ว่าการอำเภอ อนามัยตำบล ศาลาที่ประชุม ศาลาพักริมทาง ทำบ่อน้ำ ทำสะพาน เป็นต้น หากมองลึกลงไปถึงการพัฒนาในด้านจิตใจ พระสงฆ์ได้พัฒนาจิตใจของคนในชุมชน จากคนที่ติดยาเสพติดให้เลิก จากที่เคยติดเหล้าให้เลิกเหล้า จากที่เคยติดการพนันให้เลิกจากการพนัน จากที่เคยลุ่มหลงในไสยศาสตร์ ที่เคยมกมายให้รู้ใช้สติปัญญา จากความเห็นผิด(มิจฉาทิฐิ) ให้มีความเห็นที่ถูกต้อง(สัมมาทิฐิ) พระสงฆ์พัฒนาจิตใจของคนในชุมชนให้ขยันหมั่นเพียรในการทำมาหาเลี้ยงชีพ คือหาและสอนให้ขยันเก็บบออม ประหยัดใช้จ่ายอย่างรู้คุณค่า ไม่ฟุ่มเฟือย หรุธรา หลงตามค่านิยมที่ผิด ๆ ค่านิยมที่ไม่น่านิยม สอนให้คนที่อยู่สังคม แต่สอนให้รู้จักเลือกคบคน โดยให้เลือกคบกับบัณฑิต ให้หลีกเลี่ยงจากคนพาล และสอนให้วางตนให้เหมาะสมกับภาวะแห่งตนรู้จักฐานะของตน

วารสารวิชาการแสงอีสาน

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

บทสรุป

บทบาทของพระสงฆ์ เป็นบทบาทที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อนในสถานการณ์โควิด-19 ไม่ว่าจะเป็นบทบาทในด้านต่าง ๆ เช่น บทบาทของพระสงฆ์กับการช่วยเหลือประชาชน บทบาทด้านการปกครอง บทบาทด้านการศาสนศึกษา บทบาทด้านการเผยแผ่ บทบาทด้านการศึกษาสงเคราะห์ บทบาทด้านสาธารณูปการ และบทบาทด้านสาธารณะสงเคราะห์ ซึ่งบทบาทเหล่านี้ พระสงฆ์ต้องทำหน้าที่ในการร่วมด้วยช่วยกันกับสังคมให้มีความสงบสุข ร่มเย็นแก่สังคม ในฐานะพระสงฆ์ที่เป็นส่วนหนึ่งของสังคม เป็นศูนย์รวมความศรัทธาของชุมชน และเป็นที่ยอมรับของชุมชน จึงต้องนำวิกฤตในสถานการณ์โควิด-19 นี้มาเป็นโอกาสเพื่อได้ช่วยเหลือสังคม ให้เป็นที่พึ่งทางใจของประชาชนและเป็นการสำคัญส่วนหนึ่งที่บรรเทาทุกข์บำรุงสุขแก่ประชาชนและช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อน เช่น ช่วยบริจาคอาหาร น้ำดื่ม หน้ากากอนามัย เป็นต้น

บรรณานุกรม

- ชลวิทย์ เจียรจิตต์. (2558). **หน้าที่ชาวพุทธและมารยาทชาวพุทธ**. สืบค้นเมื่อ 24 เมษายน 2563, จาก <https://sites.google.com/site/class23102/phra-rachthrrm-nithes>.
- พระครูนนทมงคลวิศิษฐ์. (2559). **พระสงฆ์กับบทบาทการพัฒนาสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย**. สืบค้นเมื่อ 25 เมษายน 2563, จาก <http://www.ojs.mcu.ac.th/index.php/socdev/article/viewFile/1671/1304>.
- พระครูสุธีจริยวัฒน์. (2562). **บทบาทของพระสงฆ์ในศตวรรษที่ 21**. สืบค้นเมื่อ 24 เมษายน 2563, จาก <http://ojs.mbu.ac.th/index.php/bmrj/article/view/560/448>.
- พระครูสุนทรธรรมโสภณ. (2560). **บทบาทพระสงฆ์กับการพัฒนาชุมชน**. สืบค้นเมื่อ 24 เมษายน 2563, จาก http://www.watthasai.net/song_develop.htm.
- พิริยะ ผลพิรุฬห์. (2563). **ผลกระทบทางเศรษฐศาสตร์จาก “ไวรัสโควิด-19” มากน้อยอยู่ที่ผู้นำ “ผู้นำ”**. สืบค้นเมื่อ 24 เมษายน 2563, จาก <https://www.thebangkokinsight.com/334242/>.
- วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. (2562). **การระบาดทั่วของโคโรนาไวรัส พ.ศ. 2562–2563**. สืบค้นเมื่อ 24 พฤษภาคม 2563, จาก <https://th.wikipedia.org/wiki/>.
- หนังสือพิมพ์ไทยรัฐออนไลน์. (2563). **"วัด-พระสงฆ์" ไม่ทิ้งประชาชน**. สืบค้นเมื่อ 24 เมษายน 2563, จาก <https://www.thairath.co.th/news/local/1813531>.

ภาคผนวก

การเตรียมบทความ

1. ส่วนประเภทของบทความที่ลงตีพิมพ์ใน วารสารวิชาการแสงอีสาน ตีพิมพ์บทความประเภทต่าง ๆ ดังนี้
 - 1.1 บทความพิเศษ บทความทางวิชาการพิเศษ ที่เสนอเนื้อหาความรู้วิชาการอย่างเข้มข้นและผ่านการอ่านและพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชานั้น ๆ มีกลุ่มเป้าหมายเป็นนักวิชาการในวงการวิชาการ/วิชาชีพ
 - 1.2 บทความทางวิชาการ ที่เสนอเนื้อหาความรู้ วิชาการ มีกลุ่มเป้าหมายที่เป็นนิสิต นักศึกษาหรือประชาชนทั่วไป
 - 1.3 บทความวิจัย (Research Article) ได้แก่รายงานผลงานวิจัยใหม่ที่มีองค์ความรู้อันเป็นประโยชน์ซึ่งไม่เคยตีพิมพ์ในวารสารใด ๆ มาก่อน
 - 1.4 บทความปริทัศน์ (Review Article) เป็นบทความที่รวบรวมความรู้จาก ตำรา หนังสือ และวารสารใหม่หรือจากผลงานและประสบการณ์ของผู้นิพนธ์มาเรียบเรียงขึ้นโดยมีการวิเคราะห์สังเคราะห์วิจารณ์เปรียบเทียบกัน

การส่งบทความเพื่อตีพิมพ์ในวารสารวิชาการแสงอีสาน

ส่งบทความทางระบบออนไลน์: <https://www.tci-thaijo.org/index.php/jsi/>

การตรวจสอบบทความและพิสูจน์อักษร

ผู้นิพนธ์ควรตระหนักถึงความสำคัญในการเตรียมบทความให้ถูกต้องตามรูปแบบของบทความที่วารสาร กำหนด ตลอดจนตรวจสอบความถูกต้องแน่นอน พร้อมทั้งพิสูจน์อักษรก่อนที่จะส่งบทความนี้ให้กับบรรณาธิการ การเตรียมบทความให้ถูกต้องตามข้อกำหนดของวารสารจะทำให้การพิจารณาตีพิมพ์มีความรวดเร็วมากยิ่งขึ้น และทางกองบรรณาธิการขอสงวนสิทธิ์ที่จะไม่พิจารณาบทความจนกว่าจะได้แก้ไขให้ถูกต้องตามข้อกำหนดของวารสาร

2.การเตรียมบทความ

บทความต้องเป็นตัวพิมพ์ดีด โดยใช้ชุดแบบอักษร (font) ชนิดไทยสารบรรณ (TH SarabunPSK) ขนาด อักษร 16 จัดกั้นหลังตรง และมีระยะห่างระหว่างบรรทัดหนึ่งช่อง (double spacing) ตลอดเอกสาร พิมพ์หน้าเดียว ลงบนกระดาษพิมพ์สี่ขนาดเอ4 (A4) พิมพ์ให้ห่างจากขอบกระดาษซ้ายกับด้านบน 1 นิ้วครึ่ง และด้านขวา กับ ด้านล่าง 0.5 นิ้ว พร้อมใส่หมายเลขหน้ากำกับทางมุมขวาบนทุกหน้า บทความไม่ควรยาวเกิน 15 หน้ากระดาษพิมพ์สี่ โดยนับรวมภาพประกอบและตาราง

วารสารวิชาการแสงอีสาน

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

3.การพิจารณาและคัดเลือกบทความ

บทความแต่ละบทความจะได้รับพิจารณาจากคณะกรรมการกลั่นกรองบทความวารสาร (Peer Review) 2 ท่านที่มีความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง และได้รับความเห็นชอบจากกองบรรณาธิการก่อนพิมพ์ โดยการพิจารณาบทความจะมีรูปแบบที่ผู้พิจารณาบทความไม่ทราบชื่อหรือข้อมูลของผู้เขียนบทความ และผู้เขียนบทความไม่ทราบชื่อผู้พิจารณาบทความ (Double – blind peer review)

4.ส่วนบทคัดย่อ (Abstract)

บทคัดย่อควรมีความยาวไม่เกิน 350 คำ โดยแยกต่างหากจากเนื้อเรื่อง บทความวิจัยและบทความปริทรรศน์ต้องมีบทคัดย่อทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ บทคัดย่อภาษาอังกฤษพิมพ์ด้วยอักษร Times New Roman ขนาดอักษร(font) 12 ซึ่งบทคัดย่อควรเขียนให้ได้ใจความทั้งหมดของเรื่อง ไม่ต้องอ้างอิงเอกสารรูปภาพ หรือตาราง และลักษณะของบทคัดย่อควรประกอบไปด้วยวัตถุประสงค์ (Objective) วิธีการศึกษา (methods) ผลการศึกษา (Results) สรุป (Conclusion) และคำสำคัญ (Key words) ซึ่งควรเรียบเรียงตามลำดับแยกหัวข้อให้ชัดเจนดังนี้

- วัตถุประสงค์ควรกล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการศึกษา
- วิธีการศึกษา ควรกล่าวถึงวิธีการค้นคว้าข้อมูล ระเบียบวิธีวิจัยที่นำมาศึกษา สถิติที่นำมาใช้
- ผลการศึกษา ควรประกอบด้วยผลที่ได้รับจากการค้นคว้าศึกษาและผลของค่าสถิติ (ในกรณีมีการวิเคราะห์)
- สรุป ควรกล่าวถึงผลสรุปของการค้นคว้าและศึกษา
- คำสำคัญ ควรมีคำสำคัญ 2-6 คำ ที่ครอบคลุมชื่อเรื่องที่ศึกษา และจะปรากฏอยู่ในส่วนท้ายของบทคัดย่อทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยต้องจัดเรียงคำสำคัญตามตัวอักษร และค้นด้วยเครื่องหมายอัฒภาค (;) หรือ (,)

5. ส่วนเนื้อเรื่อง(Context) ควรประกอบด้วย

5.1 บทนำ (Introduction) เป็นส่วนกล่าวนำโดยอาศัยการปริทรรศน์ (review) ข้อมูลจากรายงานวิจัย ความรู้และหลักฐานต่างจากหนังสือหรือวารสารที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ศึกษาและกล่าวถึงเหตุผลหรือความสำคัญ ของปัญหาในการศึกษาครั้งนี้ สมมติฐานของการศึกษา ตลอดจนวัตถุประสงค์ของการศึกษาให้ชัดเจน

5.2 วิธีการศึกษา (methods) กล่าวถึงรายละเอียดของวิธีการศึกษาประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา และวิธีการศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย รวมทั้งสถิติที่นำมาใช้วิเคราะห์ข้อมูล

5.3 ผลการศึกษา (Results) เป็นการแสดงผลที่ได้จากการศึกษาและวิเคราะห์ควรจำแนกผลออกเป็นหมวดหมู่และสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ของการศึกษา โดยการบรรยายในเนื้อเรื่องและแสดงรายละเอียด เพิ่มเติมด้วยภาพประกอบ ตาราง กราฟ หรือแผนภูมิ ตามความเหมาะสม

5.4 การอภิปรายผล (Discussion) เป็นการนำข้อมูลที่ได้มาจากการวิเคราะห์ของผู้นิพนธ์ นำมาเปรียบเทียบกับผลการวิจัยของผู้อื่น เพื่อให้มีความเข้าใจหรือเกิดความรู้ใหม่ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยนั้น รวมทั้งข้อดี ข้อเสียของวิธีการศึกษา เสนอแนะความคิดเห็นใหม่ ๆ ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ เพื่อเป็น แนวทางที่จะนำไปประยุกต์ให้เกิดประโยชน์

5.5 ข้อเสนอแนะ (Suggestion) การแนะนำผลการวิจัยไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อไป

5.6 กิตติกรรมประกาศ (Acknowledgement)(ถ้ามี) เป็นส่วนที่กล่าวขอบคุณต่อองค์กร หน่วยงาน หรือบุคคล ที่ให้ความช่วยเหลือร่วมมือในการวิจัย รวมทั้งที่มาของเงินทุนวิจัย และหมายเลขของทุนวิจัย

5.7 เอกสารอ้างอิง (References) .ใช้รูปแบบการอ้างอิงแบบนามปี (APA STYE) เป็นการทำรายการ เอกสารอ้างอิงหรือคำอธิบายเพิ่มเติมที่อยู่ต่อจากบทความในแต่ละบทความซึ่งมีรูปแบบการเขียนอ้างอิง แตกต่างกันไปตามประเภทของเอกสารหรือแหล่งที่ใช้อ้างอิง ดังนี้

การอ้างอิงแบบนามปี(APA Style)

1. หนังสือ

1.1 คัมภีร์พระไตรปิฎกหรือหนังสือสำคัญพิมพ์เป็นชุด ให้อ้างชื่อย่อคัมภีร์.เล่ม/ข้อ/หน้า. และให้วงเล็บคำว่า (บาลี) ไว้หลังคำย่อในกรณีที่ใช้พระไตรปิฎกฉบับ ภาษาบาลีหรือวงเล็บคำว่า (ไทย) ไว้หลังคำย่อในกรณีที่ใช้พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ตัวอย่าง เช่น 1ขุ.ชา. (บาลี) 27/855/191

หนังสือ ผู้แต่ง,ปีที่พิมพ์, ชื่อเรื่อง,สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์,หน้า. ตัวอย่างเช่น พระพรหมบัณฑิต (ประยูร ธมฺมจิตฺโต).(2557).วิธีบูรณาการพระพุทธศาสนากับศาสตร์สมัยใหม่,กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย:หน้า 15.

ศิโรตม์ ภาคสุวรรณ และศิริลักษณ์ ไชยรังสี.(2544).หลักระเบียบวิธีวิจัยทางรัฐศาสตร์,กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง:หน้า 145-146.

ภาสกร ดอกจันทร์, สุรพล พรหมกุล และสุบัน โยทุม.(2552). รัฐศาสตร์เบื้องต้น.เลย : รุ่งแสงธุรกิจการ พิมพ์:หนา 80.

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ และคณะ.(2552). ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์.กรุงเทพมหานคร: สหพรหมการพิมพ์: หนา 100.

Venerable Dr. W. Rahula.(2004). What the Buddha Taught.Bangkok.Haw Trai Printing:p. 69.

วารสารวิชาการแสงอีสาน

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

วารสาร

ผู้เขียน,ปีที่พิมพ์, “ชื่อบทความ”, ชื่อวารสาร, เล่มที่หรือปีที่ (เดือน ปี) : หน้า.

ตัวอย่างเช่น พระครูปริยัติธรรมวงศ์,ดร.,(2558). การเปรียบเทียบจริยศาสตร์ในพระพุทธศาสนาเถรวาทกับแนวคิดของเพลโต,วารสารวิชาการธรรมทรรศน์, ปีที่ 14 ฉบับที่ 3 มกราคม-เมษายน 2558 : หน้า 155-158.

Sarah Grace Prescott.(2015). Will Instructors Save Time Using a Specifications Grading System?, Journal of Microbiology & Biology Education. Vol. 16 No.2 December 2015 : p. 298.

วิทยานิพนธ์/ดุษฎีนิพนธ์/สารนิพนธ์/รายงานการวิจัย

ชื่อผู้วิจัย, ปีที่พิมพ์, “ชื่อเรื่อง”, ระดับของงาน, หน่วยงานที่รับผิดชอบ : มหาวิทยาลัย.

ตัวอย่างเช่น สุภาวดี หาญสุโพธิ์.(2556).การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์ มหาบัณฑิต , บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

สุรพล พรหมกุล. (2558).การสร้างสันติสุขในชุมชนโดยใช้กลไกภูมิปัญญาท้องถิ่น : กรณีศึกษาประเพณีบุญหลวง จังหวัดเลย, รายงานการวิจัย, วิทยาลัยสงฆ์ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

สัมภาษณ์

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ ตำแหน่ง (ถ้ามี), วัน เดือน ปี.

ตัวอย่างเช่น สัมภาษณ์ พระครูสุวิธานพัฒนบัณฑิต, รองอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขต ขอนแก่น, 10 พฤษภาคม 2556.

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

ชื่อผู้แต่ง, ชื่อเรื่อง. แหล่งที่มา : [วัน เดือน ปี ที่สืบค้น].

ตัวอย่างเช่นพระธรรมโกศาจารย์ (ศ.ดร.ประยูรธรรมจิตโต),ธรรมประกาศโนบาแหล่งที่มา:

<http://www.buddhismth.com/index.php?lay=show&ac=article&id=538970572&Ntype=9>.

(สืบค้นเมื่อ 7 กันยายน 2555).

วารสารวิชาการแสงอีสาน
มหาวิทยาลัยมหาสารคามราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

การติดต่อโฆษณาและการสมัครสมาชิก

สำนักงานวารสารวิชาการแสงอีสาน

มหาวิทยาลัยมหาสารคามราชวิทยาลัยวิทยาเขตอีสาน บ้านโนนชัย ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น
40000 โทรศัพท์ 043-241495 โทร.085-4082638, แฟกซ์ 043- 242389

Email: piakealexander@yahoo.com.

Online submission: <https://www.tci-thaijo.org/index.php/jsi/>

กระบวนการพิจารณาบทความของวารสารวิชาการแสงอีสาน

ประชาสัมพันธ์	ประชาสัมพันธ์ - ทุกหน่วยงานในมหาวิทยาลัย - สถาบันอุดมศึกษาในประเทศ	
รับผลงาน	เจ้าของผลงานส่งผลงานทางวิชาการ/วิจัย มายังกองวารสาร(เข้าสู่ระบบวารสารออนไลน์ https://www.tci-thaijo.org/index.php/jsi/)	
	เสนอกองบรรณาธิการ	1 วัน
	พิจารณาผู้ทรงคุณวุฒิอ่านผลงานทางวิชาการ/วิจัย	1 วัน
	ประสานงานผู้ทรงคุณวุฒิอ่านผลงานทางวาจา	1วัน
	ส่งหนังสือนำขอความอนุเคราะห์พิจารณาผลงาน โดยแนบ - บทความทางวิชาการ/วิจัย พร้อมลบบรายชื่อผู้เขียนออก 1 ชุด - แบบประเมินวารสาร 1 ชุด	2 วัน
	ผู้ทรงคุณวุฒิอ่านประเมินผลงานทางวิชาการ/วิจัย	14 วัน
	- ผ่าน (กองบรรณาธิการจัดทำรูปแบบให้เป็นไป ตาม format)	5 วัน
	- ผ่านแบบมีเงื่อนไข (ส่งคืนผู้เขียนปรับแก้ไขและตรวจสอบการอ้างอิงตามAPA)	15 วัน
	- ไม่ผ่าน แจ้งผู้เขียนทราบ (Reject)	5 วัน
	ผู้เขียนส่งคืนกองบรรณาธิการ	15 วัน

วารสารวิชาการแสงอีสาน

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

ใบสมัครสมาชิก

วารสารวิชาการแสงอีสาน

ชื่อ(Name).....นามสกุล(Surname).....

ที่อยู่(Address).....

.....

โทรศัพท์(Telephone).....Email:.....

มีความประสงค์จะขอรับสมัครเป็นสมาชิกวารสารวิชาการแสงอีสาน

() สมาชิกประเภทรายปี 200 บาท (จำนวน 2 เล่ม) () เล่มละ 100 บาท

กรุณาส่งหรือโทรสารมาที่

สำนักงานวารสารวิชาการแสงอีสาน

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัยวิทยาเขตอีสาน บ้านโนนชัย ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

40000 โทรศัพท์ 043-241495 โทร.085-4082638, แฟกซ์ 043- 242389

ส่งบทความออนไลน์: <https://www.tci-thaijo.org/index.php/jsi>

การตั้งค่าน้ำกระดาษ A4

ระยะขอบ

ด้านบน 4.5 ซม. ด้านล่าง 4.01 ซม.
ด้านซ้าย 3.81 ซม. ด้านขวา 3.81 ซม.

การเตรียมต้นฉบับสำหรับการเขียนบทความวิจัย

ชื่อเรื่องภาษาไทย ขนาดตัวอักษรแบบ TH sarabun PSK ขนาด 16 พ้อยท์ (Points) ตัวหนา

ชื่อเรื่องภาษาอังกฤษ.....

ชื่อผู้นิพนธ์

ชื่อผู้ร่วมนิพนธ์

บทคัดย่อภาษาไทย

(ขนาดขนาด 16 พ้อยท์ (Points) ตัวธรรมดา

TH SarabunPSK

ย่อหน้า1.5

ซม.

.....

.....

.....

.....

คำสำคัญ:.....

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ

(ขนาดขนาด 12 พ้อยท์ (Points) ตัวธรรมดา Times New Roman

ย่อหน้า 1.5 ซม.

.....

.....

.....

.....

Keywords:

วารสารวิชาการแสงอีสาน

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

1.บทนำ (ขนาดขนาด 16 พ้อยท์ (Points) ตัวหนา)

ย่อหน้า 1.5 ชุม
.....
.....

2.วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.
2.
3.

3.วิธีดำเนินการวิจัย

.....
.....
.....

4.สรุปผลการวิจัย

.....
.....
.....

5.อภิปรายผลการวิจัย

.....
.....
.....

6.ข้อเสนอแนะ

.....
.....
.....

7.กิตติกรรมประกาศ (ถ้ามี)

.....
.....
.....

บรรณานุกรม

1.ภาษาไทย

(1) หนังสือ :

.....
.....

(2) วารสาร :

.....
.....

(3) วิทยานิพนธ์ /ดุษฎีนิพนธ์ /สารนิพนธ์ /รายงานการวิจัย :

.....
.....

(4) สัมภาษณ์ :

.....
.....

(5) สื่ออิเล็กทรอนิกส์

.....
.....

2.ภาษาอังกฤษ

(1) Book :

.....
.....

(2) Journal :

.....
.....

(3) Thesis/Dissertations/Research report :

.....
.....

(4) Interview :

.....
.....

(5) Website :

.....

วารสารวิชาการแสงอีสาน

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

การตั้งค่าหน้ากระดาษ A4

ระยะขอบ

ด้านบน 4.5 ซม. ด้านล่าง 4.01 ซม.

ด้านซ้าย 3.81 ซม. ด้านขวา 3.81 ซม.

การเตรียมต้นฉบับสำหรับการเขียนบทความวิชาการ

ชื่อเรื่องภาษาไทย ขนาดตัวอักษรแบบ TH sarabun PSK ขนาด 16 พ้อยท์ (Points) ตัวหนา

ชื่อเรื่องภาษาอังกฤษ.....

ชื่อผู้พิมพ์ *

บทคัดย่อภาษาไทย

(ขนาดขนาด 16 พ้อยท์ (Points) ตัวธรรมดา)

ย่อหน้า 1.5 ซม.

.....

.....

.....

คำสำคัญ:

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ

(ขนาดขนาด 12 พ้อยท์ (Points) ตัวธรรมดา Times New Roman)

ย่อหน้า 1.5 ซม.

.....

.....

.....

.....

Keywords:

1. บทนำ (ขนาดขนาด 16พ้อยท์ (Points) ตัวหนา)

ย่อหน้า 1.5 ชุม
.....
.....

2. เนื้อหา

- (1)
.....
- (2)
.....
- (3)
.....

3. สรุป

.....
.....
.....

4. ข้อเสนอแนะ

.....
.....
.....

บรรณานุกรม

1. ภาษาไทย

- (1) หนังสือ :
.....
.....
- (2) วารสาร :
.....
.....

วารสารวิชาการแสงอีสาน

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

(3) วิทยานิพนธ์ / ดุษฎีนิพนธ์ / สารนิพนธ์ / รายงานการวิจัย :

.....
.....

(4) สัมภาษณ์

.....
.....

(5) สื่ออิเล็กทรอนิกส์

.....
.....

2. ภาษาอังกฤษ

(1) Book :

.....
.....

(2) Journal :

.....
.....

(3) Thesis/Dissertations/Research report :

.....
.....

(4) Interview :

.....
.....

(5) Website :

.....
.....